

Европейска
КОМИСИЯ

СЪСТОЯНИЕ НА СЪЮЗА ПРЕЗ 2023 г.

ПОСТИЖЕНИЯ
ОТ КОМИСИЯТА
„ФОН ДЕР ЛАЙЕН“

Състояние на Съюза през 2023 г. — от Комисията „Фон дер Лайен“

Европейска комисия
Генерална дирекция „Комуникации“
1049 Brussels
БЕЛГИЯ

Европейската комисия не носи никаква отговорност за каквито и да е последици от повторното използване на настоящата публикация.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2023 г.

© Европейски съюз, 2023 г.

Политиката относно повторната употреба на документи на Европейската комисия е уредена с Решение 2011/833/ЕС на Комисията от 12 декември 2011 г. относно повторната употреба на документи на Комисията (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39).

Ако не е посочено друго, повторната употреба на настоящия документ е разрешена съгласно лиценз Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Това означава, че повторната употреба се позволява, при условие че надлежно се посочи източникът и се укажат евентуалните промени.

За употребата или възпроизвеждането на елементи, които не са собственост на Европейския съюз, следва да се поиска разрешение директно от носителите на авторските права.

ПРАВА

Всички снимки © Европейски съюз, освен ако не е посочено друго.

Съдържание

Постижения	4
Европа: бъдеще, за което си заслужава да се борим	5
1 Защита на обещанието на Европа	7
2 Инвестиране в просперитета на Европа	24
3 Изграждане на устойчивост на обществото на Европа	66
Хронология	83

Европа: бъдеще, за което си заслужава да се борим

Преди една година Европейският съюз беше изправен пред едно от най-големите си предизвикателства досега, когато на нашия континент се разрази война и за първи път съседна държава беше нападната заради желанието си да се присъедини към нашия Съюз. Русия се опита да ни изнудва с енергия, а Европа беше на ръба на криза с изкопаемите горива. Не знаехме дали запасите ни от газ ще стигнат през зимата. Знаехме обаче дълбоко в сърцата си, че не можем да се откажем от нашите украински приятели, които се бореха за свободата си. **Трябваше бързо да прекъснем зависимостта си от руските изкопаеми горива чрез диверсификация и ускоряване на прехода към чиста енергия. И го постигнахме. Заедно.** Не защото беше лесно, а защото беше правилно.

Това е духът на Европейската комисия на председателя Урсула фон дер Лайен. От 2019 г. насам европейците устояха на световна пандемия, преодоляха енергийна криза и приеха в домовете си най-големия брой разселени лица след Втората световна война. Въпреки тези трудности никога не сме се разколебавали в стремежа си към Европейския зелен пакт, ориентираните към човека цифрови иновации и социалната справедливост. **Това е Комисия, която остава вярна на думата си и постига резултати.**

Гражданите на ЕС не само възвърнаха доверието си в устойчивостта, гъвкавостта и визията на нашия Съюз, но и ние станахме по-силни и по-единни като европейци. В отговор на руското нашествие в Украйна през февруари 2022 г. продължаваме да стоим рамо до рамо с Украйна и нейния народ. Задълбочихме и разширихме обхвата на нашите санкции, които нанасят тежки щети на руската военна машина. Защитаваме основания на правила ред, като търсим отговорност от

Русия за нейните престъпления и **работим за постигането на справедлив мир.** Помогнахме на Украйна да покрие бюджетния си дефицит за 2023 г. и предложихме да продължим да подкрепяме икономиката ѝ през следващите години чрез нов механизъм в рамките на бюджета на ЕС. Същевременно се **подготвяме за интеграцията на Украйна в нашето европейско семейство**, като поставяме акцент върху възстановяването и реформите. И за да подобрим сигурността на нашия разширен Съюз, укрепваме европейските отбранителни способности.

Благодарение на **REPowerEU** спечелихме енергийната война, водена от Русия срещу нашата икономика, като: избегнахме прекъсвания на електроснабдяването; понижихме цените на енергията до равнищата отпреди войната и удвоихме употребата на чиста, достъпна и местно произведена енергия от възобновяеми източници. През май 2023 г. **за първи път в историята ЕС произведе повече електроенергия от вятърна и слънчева енергия, отколкото от изкопаеми горива.** Отново поставяме акцент върху това, от което се нуждае европейската промишленост, за да спечели световната надпревара за постигане на нулеви нетни емисии — от законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии до законодателния акт за суровините от критично значение и водородната банка — законодателни инициативи, които водят до коренна промяна.

В основата на икономическата трансформация на ЕС стои **NextGenerationEU** — първият по рода си план за възстановяване и инвестиции. 30 години след създаването на единния пазар 27-те държави членки колективно инвестират в инфраструктура като енергийни междусистемни връзки и енергийни острови, както и в електрическа мобилност.

Увеличаваме мащаба на иновативните отрасли като акумулаторните батерии, интегралните схеми и водорода. Пазарът на труда в ЕС е на най-високото си равнище от десетилетия насам, но недостигът на умения, необходими за двойния екологичен и цифров преход, би могъл да ограничи способността ни да постигнем целите си. Поради това също така определихме 2023 г. за Европейска година на уменията, за да поставим отново като приоритет повишаването на квалификацията и обучението през целия живот.

Според настоящата Комисия ЕС в крайна сметка означава „хора, които се борят заедно — за своята свобода, за своите ценности, просто за по-добро бъдеще“. С приближаването на **изборите за Европейски парламент през 2024 г.** трябва да направим всичко възможно, за да дадем повече права на хората и да гарантираме тяхното демократично право да гласуват. Ще защитим демократичното пространство от намеса и заплахи, включително корупция, дезинформация, нападения срещу журналисти и опити от страна на чуждестранни сили да ни разделят. **Нашите демократични традиции, стремежи и единство са нашата сила.**

От основателите на европейския мирен проект, които се осмелиха да си представят обединена Европа след Втората световна война, до тези, които премахнаха Желязната завеса през 1989 г., която разделяше нашия континент, и сега до героите в Украйна, които се борят за свобода и европейско бъдеще за децата си — **това, което ни обединява, е, че се борим за това, което е право.** Днес Европа отново се застъпва за бъдеще, за което си заслужава да се борим, и ние трябва да изградим това бъдеще.

Днес Европа отново се застъпва за бъдеще, за което си заслужава да се борим, и **ние трябва да изградим това бъдеще.**

1 Защита на обещанието на Европа

За първи път в нашата история съседна държава е нападната заради желанието си да бъде част от европейското семейство. Русия води война срещу суверенното решение на Украйна — и ясно изразената воля на нейния народ — да се сближи с нашия Съюз. Нашият отговор е ясен и трябва да бъде неотклонен. Ние трябва и ще продължим да работим за справедлив мир. Това означава да помогнем на Украйна да се защити, да си възвърне пълния суверенитет и да напредне към членство в ЕС.

За да постигнем тези цели, предоставяме хуманитарна помощ, икономическа помощ и военна подкрепа на Украйна; заделяме значителни средства за непосредствените нужди, възстановяването и модернизацията на страната; поддържаме функционирането на основни обществени услуги като болници и училища; възстановяваме критична инфраструктура, разрушена от Русия, като енергийни системи, водни системи, транспортни мрежи, пътища и мостове и подпомагаме осигуряването на необходимите отбранителни способности. Също така предоставихме права на временна закрила на украинците, живеещи в ЕС, и предлагаме закрила и специализирани услуги за рехабилитация на деца в затруднено положение и непридружени деца както в Украйна, така и в ЕС, и подкрепяме всеобхватната реформа на Украйна в областта на грижите за децата.

Освен това подкрепяме Украйна в търсенето на отговорност от Русия за извършените от нея престъпна агресия и военни престъпления и в улесняването на безопасното връщане на украинските деца, депортирани в Русия.

За да отслаби военния капацитет на Русия, **Европейският съюз наложи 11 широкообхватни пакета от санкции**, засягащи ключови сектори на руската икономика, замразявайки значителни активи и изключвайки ключови руски банки от системата SWIFT. В областта на отбраната ЕС засили сътрудничеството с Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО), като същевременно укрепи собствените си съвместни отбранителни способности чрез Европейския фонд за отбрана.

Подкрепа за Украйна толкова дълго, колкото е необходимо

От момента, в който военната агресия на Русия хвърли мрачната си сянка над Украйна, най-важното задължение, което Европейският съюз пое, беше да защити украинското цивилно население. За първи път на 4 март 2022 г., 20 години след приемането на този инструмент и само дни след началото на руското нашествие, ЕС единодушно задейства **директивата за временната закрила**. По този начин бе гарантирано, че от началото на военните действия украинците, които бягат от войната, получават права в рамките на ЕС, включително разрешения за пребиваване, жилищно настаняване, достъп до пазара на труда, медицински грижи и, жизненоважното, достъп до училища и образование за децата.

Държавите — членки на ЕС, отвориха домовете и сърцата си за милиони украинци, като предложиха временна закрила на приблизително 4 милиона души, почти половината от които са жени. **ЕС се превърна в сигурно убежище за почти една пета от децата на Украйна.** Тази всеобхватна обществена реакция спрямо най-голямото разселване на хора в Европа от Втората световна война насам отекна в самата същност на нашите общества.

.....

Украински граждани, бягащи от войната, спасиха основно училище в селските райони на Ирландия, което беше застрашено от затваряне. Държавно училище Лисмойл в Роскомън прие 14 украински деца — повече от половината от учениците в училището.

.....

Смята се, че понастоящем повече от 5 милиона души са вътрешно разселени в Украйна. Надвисналите тъмни облаци на войната и умишлените нападения срещу цивилни граждани от страна на Русия предвещават, че около 17,6 милиона души се нуждаят от хуманитарна помощ през 2023 г.

От началото на нашествието Комисията е заделила 733 милиона евро за програми за хуманитарна помощ. Общо 685 милиона евро са мобилизирани за хуманитарна помощ в Украйна и 48 милиона евро са предоставени за украинците, които бягат от войната, и за приемащите ги общности в съседна Молдова. Между януари и юни 2023 г. **7,9 милиона украинци**, включително в тежко засегнатите райони, са **получили хуманитарна подкрепа от ЕС** и други щедри донори.

От януари 2023 г.:

- над 4 милиона души са получили продоволствена помощ;
- 5,6 милиона души са се възползвали от здравни интервенции или доставки;
- паричната помощ е достигнала до 2,9 милиона души;

Временна закрила за около **4 милиона физически лица,**

почти **50 %** от които са жени.

Комисията е заделила **733 милиона евро** за програми за хуманитарна помощ.

- услугите за защита от критично значение бяха разширени, така че да обхванат 1,1 милиона души; и
- почти 3,3 милиона души са възстановили достъпа си до чиста вода и основни хигиенни и санитарни услуги.

Освен това с **инициативите CARE** през 2022 г. (Действия по линия на сближаването за бежанците в Европа и гъвкава помощ за териториите) беше въведена голяма гъвкавост в политиката на сближаване, като се позволи препрограмирането на до 17 милиарда евро от неразпределените средства от кохезионните фондове за периода 2014—2020 г., с известна целенасочена гъвкавост за периода 2021—2027 г. в подкрепа на хората, бягащи от руската инвазия.

Повечето украински граждани, ползващи се с временна закрила в ЕС, са добре интегрирани.

Такъв е случаят особено в Естония, където почти половината от украинците в трудоспособна възраст вече са активно заети.

нулеви такси за роуминг за период от 3 месеца. Това споразумение, което беше подписано от 38 такива дружества, успя да **улесни трансграничния роуминг**. Освен че направи роуминга финансово достъпен, ЕС разпространи 2,5 милиона SIM карти на украинците, търсеци убежище, и създаде точки за безжичен достъп до интернет на граничните пунктове и в приютите. На 24 април 2023 г. ЕС включи правилата, свързани с роуминга, в Споразумението за асоцииране между ЕС и Украйна.

Пълноценно използване на икономическата и финансовата мощ на Европейския съюз

От началото на нашествието ЕС и неговите държави членки демонстрираха безпрецедентна солидарност с Украйна, **като мобилизираха 59 милиарда евро под формата на финансова, хуманитарна, спешна и военна помощ**. Общо 38,8 милиарда евро — от които 31 милиарда евро от бюджета на ЕС и 7,8 милиарда евро от държавите членки — са заделени за укрепване на цялостната икономическа, обществена и финансова устойчивост на Украйна. С цел да се подпомогнат украинските въоръжени сили в защитата на тяхната нация, ЕС предостави военна помощ в размер на 20 милиарда евро, като 5,6 милиарда евро от тази помощ бяха мобилизирани чрез Европейския механизъм за подкрепа на мира. Освен това ЕС и неговите държави членки заделиха най-малко 17 милиарда евро в подкрепа на хората, бягащи от Украйна. **Така общата подкрепа за Украйна и нейния народ възлиза на 76 милиарда евро.**

През 2022 г. ЕС отпусна **макрофинансова помощ на стойност 7,2 милиарда евро за Украйна**, за да се гарантира непрекъснатото функциониране на правителството на страната и предоставянето на обществени услуги. 500 милиона евро от тази бюджетна подкрепа бяха обещани в рамките на глобалната инициатива за набиране на средства „Да се изправим

в защита на Украйна“ и международната донорска конференция на високо равнище за Украйна през май 2022 г., с цел да се отговори на неотложните нужди в страната, свързани с жилищното настаняване, образованието и селското стопанство.

През 2023 г. ЕС предоставя безпрецедентен пакет от мерки за подкрепа на Украйна в размер до **18 милиарда евро** под формата на силно преференциални заеми, от които **12 милиарда евро вече са отпуснати**. Благодарение на това Украйна е в състояние да продължи да изплаща заглати и пенсии и да поддържа основни обществени услуги като болници, училища и жилища за преместени лица. По този начин също така ще се спомогне за осигуряване на макроикономическа стабилност и възстановяване на критичната инфраструктура, която е била разрушена.

ЕС предоставя пакет за подкрепа на Украйна в размер до 18 милиарда евро

© Adobe Stock

През юни 2023 г., като част от междинния преглед на многогодишната финансова рамка (МФР), Европейската комисия предложи да се създаде нов **механизъм за Украйна в рамките на бюджета на Европейския съюз**. Той ще осигури съгласувана, предвидима и гъвкава финансова подкрепа за Украйна за периода от 2024 г. до 2027 г. Механизмът за Украйна предвижда до 50 милиарда евро под формата на безвъзмездни средства от бюджета на ЕС и заеми, набрани на капиталовите пазари. Освен това правителството на Украйна ще изготви план за инвестиции и реформи в тясно сътрудничество с Комисията.

49 милиона тона

украински селскостопански продукти

© Adobe Stock

99 милиарда евро

прогнозна стойност на тези продукти

Коридорите на солидарността между ЕС и Украйна

се превърнаха в жизненоважен фактор за икономиката на Украйна, улеснявайки износа на 49 милиона тона украински селскостопански продукти. С тези коридори от първостепенно значение се осигурява не само износет на селскостопански стоки, но и вносет на необходимите стоки. Общата търговска стойност, реализирана чрез този коридор, се оценява на около 99 милиарда евро. За увеличаване на капацитета и повишаване на ефективността на коридорите на солидарността се мобилизира значителната сума от 1 милиард евро, получена от приноса на Комисията, Европейската инвестиционна банка, Европейската банка за възстановяване и развитие и Групата на Световната банка.

През февруари 2023 г. Комисията и Украйна сключиха повратен пакт, който асоциира **Украйна с програмата за единния пазар** — начинание, насочено към улесняване на достъпа до пазара, насърчаване на благоприятна бизнес среда и стимулиране на дългосрочен устойчив растеж. С автономните търговски мерки на ЕС, с които се осигурява пълна либерализация на митата за вноса в ЕС на всички стоки от Украйна, заедно с коридорите на солидарността се гарантира плавен поток от основни селскостопански стоки от Украйна към и през ЕС. На 5 юни 2023 г. мерките бяха подновени за още една година.

Асоциирането на Украйна към „Хоризонт Европа“ и към програмата за научни изследвания и обучение на Евратом е ключова инициатива, насочена към запазване и **насърчаване на нейната среда за научни изследвания и иновации**. Освен това в началото на юни 2023 г. ЕС и Украйна подписаха споразумение, което ще даде възможност на украинските

организатори на проекти да кандидатстват за финансиране от ЕС за проекти от общ интерес в областта на транспорта, енергетиката и цифровите технологии, което допълнително ще подобри свързаността на страната със съседните ѝ държави — членки на ЕС. С него ще се подкрепи интеграцията на Украйна в единния пазар на ЕС и ще се насърчат растежът, създаването на работни места и конкурентоспособността.

Оказване на помощ на Украйна за нейната защита

Смелите войници на Украйна защитават земята, народа и демократичните си ценности, но имат нужда не само от кураж, за да се справят. Те имат нужда от ресурси, за да защитят своята нация. Тъкмо тук се намесва ЕС, като предоставя силата и ресурсите си по три стратегически направления: оборудване, обучение и промишлено производство.

Непоколебимата подкрепа на ЕС води до решаваща разлика на бойното поле. Чрез **Европейския механизъм за подкрепа на мира**, с финансиране в размер на 5,6 милиарда евро, беше възможна доставката на танкове, хеликоптери, системи за противовъздушна отбрана, ракети и боеприпаси. Този принос, подкрепен от двустранна военна помощ от държавите членки, означава, че на Украйна са предоставени общо **20 милиарда евро военна подкрепа**. ЕС е решен да подкрепя Украйна толкова дълго, колкото е необходимо, като в момента се провеждат дискусии относно осигуряването на съществен дългосрочен подход към военната подкрепа

чрез Европейския механизъм за подкрепа на мира.

Нашите усилия не свършват с предоставянето на оборудване. **Военната мисия на ЕС за предоставяне на помощ** с бюджет от 168 милиона евро, управляван от Съвета, има за цел да повиши военните способности на украинските въоръжени сили, като 25 000 украински войници вече са обучени. На път сме да постигнем целта си за пълно **обучение на 30 000 украински войници** до края на годината.

На 20 март 2023 г. Съветът на Европейския съюз одобри важно предложение: доставката на така необходимите боеприпаси за Украйна. Тази инициатива има за цел да се ускорят доставката и съвместното възлагане на обществени поръчки, за да може в рамките на 12 месеца да бъдат осигурени 1 милион артилерийски боеприпаси за Украйна. Тя се основава на следната стратегия с три направления:

- първо, подпомагане на държавите членки при незабавното прехвърляне на артилерийски боеприпаси с калибър 155 mm от националните запаси;
- второ, консолидиране на европейското търсене чрез инициране на съвместни покупки на артилерийски боеприпаси с калибър 155 mm от държавите членки, като Европейската агенция по отбрана играе ключова роля;
- и последно, увеличаване на капацитета на ЕС за производство на боеприпаси, за да се отговори на нарастващото търсене в Украйна.

На 3 май 2023 г. Комисията предложи **Акта в подкрепа на производството на боеприпаси (ASAP)** — инициатива на стойност 500 милиона евро. Тя включва конкретни, целенасочени мерки за насърчаване на производството и гарантиране на сигурни доставки на боеприпаси в рамките на ЕС. Регламентът за ASAP беше приет на 20 юли и влезе в сила по-късно същия месец. Комисията не пести усилия за бързото изпълнение на ASAP, така че държавите членки да могат да доставят боеприпаси и да оказват при необходимост допълнителна помощ на Украйна.

Бойното поле не е единственото място, на което Украйна се сблъсква с агресията. Русия води и хибридна война срещу Украйна и ЕС. В отговор на това ЕС укрепи **киберустойчивостта на Украйна** с инвестиции в размер на 10 милиона евро в оборудване, софтуер и други свързани форми на подкрепа. Допълнителни 15 милиона евро от пакет от 330 милиона евро бяха предназначени за насърчаване на устойчива цифрова трансформация, за да се помогне на Украйна да противодейства на хибридните атаки на Русия.

През февруари 2023 г. кампания за групово финансиране от граждани в Литва, наречена **Radarom!**, събра средства за 16 радара за противовъздушна отбрана за защита на небето на Украйна от руски ракети, което далеч надхвърля първоначалната цел от 5 радара.

Търсене на отговорност от Русия

В контекста на бруталното нахлуване на Русия в Украйна безброй човешки животи бяха трагично изгубени и безброй хора понесоха неизразими трудности. Буча, някога мирно предградие в покрайнините на Киев, сега е болезнен спомен за ужасяващите изтезания, изнасилвания и убийства на невинни цивилни граждани, които бяха извършени през март 2022 г. и продължават да се случват в окупираната територия на Украйна. **ЕС отдава почит на паметта на всички жертви и затвърждава непоколебимата си решимост да гарантира, че справедливостта ще възтържествува** и че тези престъпления няма да останат ненаказани.

Понастоящем Главната прокуратура на Украйна разследва над 100 000 случая на предполагаеми военни престъпления и престъпления срещу човечеството, които се считат за най-тежките нарушения на международното право. С оглед на нарастващия брой доказателства решимостта на ЕС да подпомага разследването и преследването на тези престъпления става все по-голяма с всеки изминал ден.

Доброволецът Константин Гудаускас, син на баща литовец и майка казахстанка, използва казахстанския си паспорт, за да пътува през окупираните от Русия територии в Украйна, и помогна за спасяването на над 200 души в района на Киев, по-специално в Буча. Украинците го наричат **„Ангелът на Буча“**.

Децата са сред най-уязвимите жертви на жестокостите, извършени от Русия. Смята се, че 5,7 милиона деца в училищна възраст в Украйна са били засегнати от необоснованата агресия на Русия и над 2 800 училища и съоръжения са били повредени или разрушени. Според Украйна почти **20 000 украински деца са били незаконно и насилствено прехвърлени в Русия**.

От началото на незаконната война на Русия срещу Украйна ЕС е наложил санкции на **40 лица**, отговорни за незаконното депортиране и прехвърляне на украински деца в Русия и за провеждането на програми за превъзпитание, и продължава да установява самоличността на предполагаеми извършители. На 17 март 2023 г. Международният наказателен съд издаде заповеди за арест на руския президент Владимир Путин и на Мария Алексеевна Лвова-Белова, комисар по правата на детето към кабинета на президента на Русия. Тези мерки недвусмислено подчертават, че нито едно лице не стои над закона и че всеки може да бъде изправен пред съда, ако извърши тежки международни престъпления.

ЕС реши да отдели 7,5 милиона евро за подпомагане на разследванията на Международния наказателен съд на военните престъпления, извършени от Русия.

Освен това ЕС:

- предостави на Главната прокуратура на Украйна над 6 милиона евро за подобряване на информационните технологии и осигуряване на оборудване от ключово значение;
- даде възможност на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (Евроюст) да запазва, съхранява и анализира по сигурен начин доказателства в нова база данни с доказателства за основни международни престъпления;
- укрепи както Евроюст, така и Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) в ролята им на национални координатори

на разследвания за държавите — членки на ЕС; и

- поддържа връзка със световните партньори, за да се гарантира отчетност и международен отговор.

Подкрепяме усилията на Международния наказателен съд и продължихме обсъжданията с нашите държави членки и международни партньори относно създаването на специален трибунал за съдебно преследване на руското ръководство, което е отговорно за престъпната агресия срещу Украйна. Като първа практическа стъпка на 2 февруари 2023 г. председателят на Европейската комисия Урсула Фон дер Лайен обяви създаването на **Международен център за наказателно преследване на престъпната агресия срещу Украйна** в подкрепа на съществуващия съвместен екип за разследване в рамките на Евроюст, със седалище в Хага.

Центърът, който започна работа през юли 2023 г., подпомага координацията на национално равнище на разследването на престъпната агресия и събирането на доказателства. Той ще бъде от ключово значение за увеличаване на капацитета за започване на дела срещу престъпната агресия и за запазване на свързаните с това доказателства, които са необходими за наказателно преследване и за бъдещи съдебни процеси. Той ще осигури структура за прилагането на обща стратегия за разследване и наказателно преследване и ще допринесе за обмена и анализа на доказателствата, събрани от началото на руската агресия. Центърът също така ще гарантира тясно сътрудничество с разследванията на Международния наказателен съд. ЕС участва в обсъжданията относно създаването на специален трибунал в рамките на основна група от международни партньори.

7,5 милиона евро

заделени от ЕС за подпомагане на разследванията на Международния наказателен съд

Русия ще трябва да понесе правните последици от неправомерните си действия в международен план, включително като изплати репарации. Комисията също така подкрепя обсъжданията за създаването на **механизъм за обезщетение на щетите**, причинени от агресията на Русия срещу Украйна. Като първа стъпка към осигуряването на репарации, на 12 май 2023 г. Комитетът на министрите на Съвета на Европа прие резолюция за създаване на **международен регистър на щетите** в Хага посредством разширено частично споразумение, отворено за трети държави. На 11 май 2023 г. ЕС стана асоцииран член основател на това споразумение. В регистъра ще бъдат записвани доказателства и информация относно искиове за щети, загуби или унищожаване за всички заинтересовани физически и юридически лица, както и за държавата Украйна, причинени от незаконните в международен план действия на Русия в Украйна или срещу нея.

●●●●●

„Не давайте глас на пропагандата на Кремъл“ е спечелила награда кампания, изготвена от представителството на Комисията в Братислава, в която Дарина Хмурова, която е била актриса, озвучавала руска приказка като дете, предупреждава своите съграждани да не вярват на днешните спонсориран от руската държава „приказки“.

●●●●●

Санкции и отслабване на руската военна машина

В контекста на продължаващата незаконна и неоправдана военна агресия на Русия срещу Украйна ЕС е непоколебим в ангажимента си към суверенитета, независимостта и териториалната цялост на Украйна в рамките на международно признатите ѝ граници.

Досега ЕС е приел **11 пакета със строги санкции срещу Русия**. Тези санкции поразяват сърцето на руската икономика, като я лишават от ключови технологии и пазари. Замислени да **възпрепятстват сериозно способността на Кремъл да финансира и води войната**, тези санкции налагат ясни икономически и политически разходи на членовете на руския управляващ елит, отговорни за нахлуването. Тези мерки се основават на съществуващите санкции, наложени на Русия от 2014 г. насам, след незаконното анексиране на Кримския полуостров и дестабилизирането на Източна Украйна.

На лицата, включени в списъка със санкции, е забранено да влизат или да преминават транзитно през територията на ЕС и всички техни банкови сметки в ЕС са замразени. В ЕС **беше докладвано, че са замразени активи в размер на 24 милиарда евро, притежавани от руски лица**, в допълнение към блокирането на над 200 милиарда евро активи, притежавани от Централната банка на Русия.

Непосредствено след нахлуването ЕС се съгласи да изключи основни руски банки от системата SWIFT — водещата в света система за финансови съобщения. По бърз и ефикасен начин това действие попречи на тези банки да извършват финансовите си операции по света. Понастоящем около **70 % от активите на руската банкова система са обект на строги санкции**.

Въпреки значителните приходи на Русия от нефт и газ, които служеха като буфер през първата година от нахлуването, санкциите нанесоха **тежък удар на руската икономика**, а приходите от продажбите на петрол намаляха вследствие на тавана на цените, въведен от ЕС, Г-7 и Австралия. Брутният вътрешен продукт (БВП) на Русия намаля с повече от 2 % през 2022 г.,

ЕС се съгласи да **изключи ключови руски банки** от системата SWIFT

© Adobe Stock

а Организацията за икономическо сътрудничество и развитие очаква допълнителен спад от 2,5 % до края на 2023 г. Големият бюджетен излишък през първата половина на 2022 г. до голяма степен поради високите цени на петрола и природния газ беше изчерпан през следващите месеци, като федералният бюджет приключи с дефицит от 2,3 % за годината.

Като се има предвид продължаващият спад в икономическата активност и понижените цени на енергията, не се очаква фискалната ситуация да се подобри в краткосрочен план. Ефектите от санкциите ще продължат да се засилват с течение на времето поради въздействието на тези дългосрочни отрицателни последици върху бюджета, финансовите пазари, чуждестранните инвестиции и промишлената и технологичната база на Русия.

Както при всички санкции на ЕС, приетите в отговор на незаконното нашествие на Русия в Украйна включват специални разпоредби за хуманитарни и медицински цели. Освен това ЕС предприе мерки, за да гарантира, че неговите санкции не оказват въздействие върху търговията в критични сектори за трети държави по света, като например **продоволствената и енергийната сигурност**.

Освен икономическите действия, които предприе, ЕС наложи целенасочени санкции срещу лицата, отговорни за подкрепата, финансирането или прилагането на мерки, които застрашават териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна.

Като цяло, включително предишни индивидуални санкции, наложени след незаконното анексиране на Кримския полуостров през 2014 г., **ЕС е санкционирал около 1 800 физически и юридически лица**.

Въпреки че по-голямата част от санкциите на ЕС са насочени срещу Русия, някои от тях бяха приети и срещу **Беларус** в отговор на участието на държавата в нахлуването в Украйна и с цел да се предотврати заобикалянето на санкциите срещу Русия. **Иран** също беше санкциониран във връзка с производството и доставката на безпилотни летателни апарати, използвани за нападение на Украйна.

ЕС също така въведе строга **„клауза за недопускане на заобикаляне на мерки“**, с която се забранява на гражданите или предприятията от ЕС съзнателно и умишлено да заобикалят санкциите. Освен това ЕС реши да добави нарушаването на ограничителните мерки към списъка с престъпленията, установени на равнището на ЕС, включен в Договора за функционирането на Европейския съюз, което бележи **значителен напредък в прилагането на санкциите**. С предложението на Комисията за директива, съдържаща минимални правила относно определянето на престъпленията и наказанията за нарушаване на ограничителните мерки на ЕС, тези усилия ще бъдат допълнително засилени.

Освен това назначаването на **специален пратеник на ЕС за прилагането на санкциите** служи за засилване на координацията с държавите партньори и за гарантиране, че забраненият от ЕС износ не достига до Русия през трети държави.

Възстановяване и реформи по пътя на Украйна към Европа

Войната срещу Украйна е ключов момент за европейския проект. Агресията на Путин е насочена на първо място срещу Украйна. Тя е неприемливо посегателство върху Устава на Организацията на обединените нации и международното право и също така е насочена към нашите ценности и към нашия Съюз. **За първи път в нашата история съседна държава е нападната заради желанието си да бъде част от европейското семейство**. Русия води война срещу суверенното решение на Украйна — и ясно изразената воля на нейния народ — да се сближи ЕС. Нашият отговор беше ясен, силен и трябва да бъде неотклонен. Ще продължим да предоставяме на Украйна средства, за да се защитава, и да ѝ помагаме да изтласка руския нашественик от територията си и да си възвърне пълния суверенитет.

Подкрепата за реформите, възстановяването и реконструкцията на Украйна вече започна. Бъдещето на Украйна е в Европейския съюз, както беше потвърдено на важни събития, като **първата по рода си среща на колегиума на членовете на Комисията и правителството на Украйна**, проведена на 2—3 февруари 2023 г. От юни 2022 г. Украйна има статут на страна кандидатка за членство в ЕС, при условие че предприеме ключови реформи за сближаване със стандартите и нормите на ЕС. Въпреки че е въввлечена във война за своето оцеляване, Украйна показва бърз напредък в необходимите стъпки за реформи, очертани в становището на Комисията относно кандидатурата ѝ за членство в ЕС.

Международните усилия за подпомагане на Украйна бяха многостранни. През октомври 2022 г. Комисията и Германия, в качеството си на тогавашен председател на G-7, бяха домакини на проведената в Берлин международна експертна конференция по възстановяването на Украйна. Освен това на 26 януари 2023 г. стартира многоведомствената **платформа за координация на донорите** с цел синхронизиране на глобалната подкрепа, която е първата по рода си подобна платформа в историята на международната помощ. Никога досега не е имало единно звено за контакт за основните международни донори, което да гарантира, че подкрепата отива точно там, където Украйна се нуждае най-много от нея. Подкрепата за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на Украйна изисква огромни международни усилия.

През март 2023 г. Комисията, съвместно с украински организации, постави началото на програма за изграждане на капацитет за **Новия европейски Баухаус** за възстановяването на Украйна.

Значителна част от тези усилия е предложеният механизъм за **Украйна на стойност до 50 милиарда евро** в рамките на бюджета на ЕС, планиран за периода 2024—2027 г. Предвид сложността на предизвикателствата пред възстановяването и реформите, Украйна се нуждае от постоянна подкрепа от страна на ЕС. Механизмът има за цел да отговори както на непосредствените нужди от възстановяване, така и на усилията за средносрочна модернизация. Инвестициите са разумно съчетани с преобразяващи реформи, за да поеме Украйна по своя европейски път.

Специално внимание беше отделено на децата на Украйна — бъдещето на страната. Агресията на Русия засегна 5,7 милиона деца в училищна възраст, като над 2 800 образователни заведения бяха повредени или разрушени. Комисията задели 100 милиона евро за **възстановяването на украински училища и още 14 милиона евро за осигуряване на училищни автобуси**, с допълнителна подкрепа чрез кампанията „Училищни автобуси за Украйна“ в 11 държави — членки на ЕС, които дариха 300 автобуса и осигуриха безопасен транспорт за украинските деца.

Комисията предостави **3,5 милиона евро под формата на хуманитарно финансиране за разчистване на мините** чрез международни неправителствени организации, за да подпомогне разчистването на големия брой мини и невзривени боеприпаси на украинска територия. Освен това **инструментът в областта на външната политика** подкрепи хуманитарните действия за разчистване на мини с 18 милиона евро, а мярката за помощ в размер на 4 милиона евро по линия на **Европейския механизъм за подкрепа на мира** подпомага капацитета за разминирание на украинските въоръжени сили.

В допълнение на това напредва организацията на действията за бързо реагиране с общ бюджет до 25 милиона евро, които включват предоставянето на допълнително оборудване за разминирание с цел подобряване на ефективността на управлението при разчистването на мини.

Техници по разминирание от Хърватия вече споделят уменията си с експерти от Украйна. Хърватия е единствената държава — членка на ЕС, която все още разминира земята си от останките на войната през 90-те години на миналия век, с подкрепа от ЕС в размер на 120 милиона евро до 2027 г. Болезненият военен опит на Хърватия ѝ даде безценен набор от умения, за да подпомогне възстановяването и реконструкцията на Украйна.

ЕС също така предприема стъпки, **за да гарантира, че Русия и нейните олигарси компенсират Украйна за разрушенията**. През ноември 2022 г. бяха представени варианти за използване на замразените руски активи в размер на над 24 милиарда евро, заедно с приходите, генерирани от над 200 милиарда евро от активи на Руската централна банка, за възстановяването на Украйна. Комисията и върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност работят по предложение за компенсиране на загубите на Украйна. В тази връзка независимо кои мерки ще бъдат избрани, ще трябва да зачитат принципите на международното и европейското право, както и ценностите на ЕС, особено принципа на пропорционалност, и също така ще трябва да отчитат смекчаването на потенциалните финансови последици, както и всички ответни мерки от страна на Русия.

Нашето сътрудничество с Украйна е основано на стремежа към справедлив мир. Позицията ни не облагодетелства агресора, нито подкопава правата на украинския народ да контролира съдбата си. Над всичко остава принципът „**нищо едно решение за Украйна не се взима без нея**“.

Начало на нова фаза в обединението на нашия континент

Ние, европейците, сега разбираме, че извън нашия Съюз има сили, които се опитват да разкъсат нашия континент. Те искат да всеят раздор между народите на Европа. Те искат да сложат край на мечтата за обединено европейско семейство и вместо това да разделят Европа на сфери на влияние. Днес ЕС има ясна представа за това. **Трябва да поемем отговорност за по-крепкото сближаването с нас на желаещите да членуват в нашия Съюз.**

Шокът от военната агресия на Путин незабавно достигна до нашите шест партньори от **Западните Балкани**, но това само ни сближи. Мерките за солидарност, които предприехме в рамките на нашия Съюз, бяха разширени, за да обхванат Западните Балкани. Подкрепихме уязвимите домакинства срещу високите разходи за енергия и изграждаме нова инфраструктура, за да намалим зависимостта на региона от руските изкопаеми горива, чрез пакета за енергийна подкрепа на стойност 1 милиард евро. Това практическо сътрудничество се осъществява успоредно с напредъка на региона по пътя към ЕС.

През декември 2022 г. станахме свидетели на историческа среща на върха ЕС—Западни Балкани в Тирана, като срещата за първи път се проведе в региона. През юни 2023 г. председателят Фон дер Лайен представи **нов план за растеж за Западните Балкани** въз основа на четири стълба: приближаване на Западните Балкани до единния пазар на ЕС, задълбочаване на регионалната икономическа интеграция, ускоряване на основните реформи и увеличаване на предприсъединителните фондове. Ние не само призоваваме нашите партньори да предприемат нови стъпки към нас, ние също правим голяма крачка към тях. Готови сме да предложим увеличаване на финансирането в подкрепа на по-бързото социално-икономическо сближаване с ЕС в полза на хората от Западните Балкани.

През юни на второто заседание на Европейската политическа общност председателят Фон дер Лайен обяви нов пакет за подкрепа в размер на 300 милиона евро, за да помогне на **Молдова** да се справи с предизвикателството на войната в непосредствена близост до нея и да ускори интеграцията си в ЕС.

Укрепване на европейската отбрана

В контекста на агресията на Русия срещу Украйна ЕС и НАТО се обединиха в решителна съпротива. НАТО е най-силният отбранителен съюз в света и стои в основата на европейската архитектура за сигурност. Като се има предвид продължаващата и осезаема заплаха от страна на Русия, **стратегическото партньорство между ЕС и НАТО достигна нови равнища на сътрудничество** след подписването на Съвместната декларация за сътрудничество между ЕС и НАТО през януари 2023 г. Сътрудничеството беше разширено, така че да обхваща нови области като нововъзникващите и революционните технологии, климата и отбраната, както и космическото пространство.

ЕС и НАТО също така създадоха работна група ЕС—НАТО по въпросите на устойчивостта на критичната инфраструктура с цел укрепване на общата ни сигурност. Две държави — членки на ЕС, наскоро решиха да се присъединят към алианса. След като приключиха преговорите за присъединяване, Финландия и Швеция подписаха протоколите за присъединяване към НАТО на 5 юли 2022 г. На 4 април 2023 г. **Финландия официално се присъедини като 31-вата държава — членка на НАТО.** Така 22 от 27-те държави членки понастоящем са членове на НАТО.

Към НАТО се присъединиха не само повече държави — членки на ЕС, но също така се засили сътрудничеството в областта на отбраната в рамките на ЕС. На референдум от 1 юни 2022 г. датските гласоподаватели подкрепиха присъединяването на Дания към общата политика на ЕС за сигурност и отбрана, **с което се сложи край на 30-годишното неучастие Дания в сътрудничеството на ЕС в областта на отбраната.** В резултат на това на 1 юли 2022 г. Дания се присъедини към сътрудничеството на ЕС в областта на сигурността и отбраната и започна да допринася за мисиите и операциите на ЕС в тази област. През май 2023 г. Дания стана 26-ият член на постоянното структурирано сътрудничество (ПСС) — ядрото на сътрудничеството на ЕС в областта на отбраната.

От 2021 г. насам Комисията успешно постави началото и приведе в действие **Европейския фонд за отбрана.** Досега проектите са получили инвестиции в размер на повече от 3 милиарда евро. През 2023 г. фондът ще влее още 1,2 милиарда евро в проекти в ключови области на отбраната, като например осведоменост за ситуацията в космоса, противодействие на хиперзвукови ракети и разработване на прототип на европейска патрулна корвета.

Възобновяването на войната в Европа значително промени пазарния контекст, в който функционира отбранителната промишленост на ЕС. Въз основа на предложение на Комисията съзаконодателите, Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз, постигнаха политическо споразумение през юни 2023 г. **относно Акта за укрепване на европейската отбранителна промишленост чрез съвместни обществени поръчки** с бюджет от 300 милиона евро. Този регламент

ще стимулира държавите — членки на ЕС, съвместно да се снабдяват с оръжия, като по този начин се гарантира оперативна съвместимост, икономии от мащаба и силна европейска отбранителна промишленост. Това е в допълнение към **Акта в подкрепа на производството на боеприпаси (ASAP)**, който има за цел да подпомогне увеличаването на производствения капацитет за производство на боеприпаси за комплекси „земя-земя“ и артилерийски боеприпаси, както и на ракети.

● ● ● ●

Проектът **Rail Baltica** е не само символично завръщане на балтийските държави към Европа, но също така има значително икономическо и геостратегическо значение. Чрез възстановяването на връзката между балтийските държави и европейската железопътна мрежа социално-икономическите ползи се оценяват на 16,2 милиарда евро. С него също така се повишава регионалната сигурност, като се дава възможност за бързо и ефикасно транспортиране на войски и оборудване през региона.

● ● ● ●

Инвестиране в просперитета на Европа

През изминалата година ЕС показа какво голямо предизвикателство можем да преодолеем, когато действаме заедно и с амбиция. Чрез REPowerEU Комисията успешно противодейства на енергийната война на Русия срещу икономиката на ЕС, като гарантира нашата енергийна сигурност чрез диверсифицирани доставки от надеждни партньори, добре запълнени газохранилища, икономии на енергия и увеличаване и ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници. Със законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии и законодателния акт за суровините от критично значение в изпълнение на **промишления план на Зеления пакт** ние укрепваме позицията на ЕС в надпреварата за нулеви нетни емисии. Даваме приоритет на уменията и работните места, актуализираме нашата социална пазарна икономика и изграждаме ориентирана към човека цифрова трансформация в Европа. В този контекст стартирахме **Европейската година на уменията**, за да дадем нов тласък на ученето през целия живот, като подкрепяме хората и предприятията, за да им помогнем да допринесат пълноценно за двойния екологичен и цифров преход.

Въведохме мерки за насърчване на иновациите и конкурентоспособността, подкрепени от финансиране по линия на **NextGenerationEU** в размер на 800 милиарда евро за инвестиции и реформи. Комисията също така прие работната програма за периода 2023—2024 г. на **„Хоризонт Европа“** — най-голямата в света програма за финансиране на научни изследвания и иновации. С бюджет от около 13,5 милиарда евро тази работна програма ще даде възможност на изследователите и новаторите да търсят решения за значителните екологични, енергийни, цифрови и геополитически предизвикателства, пред които са изправени нашите икономики и общества днес. **Фондовете на политиката на сближаване** на ЕС, възлизащи на 392 милиарда евро за периода 2021—2027 г., продължават да спомагат за укрепването на икономическото, социалното и териториалното сближаване в Европейския съюз, включително чрез коригиране на дисбалансите между държавите и между регионите. Защиатаваме европейските ценности и интереси по света чрез инвестиции по линия на **Global Gateway**, като даваме приоритет на стратегическите партньорства с ползвачи се с доверие демокрации.

Бюджетът на ЕС е от основно значение за изпълнението на приоритетите на Съюза. След приемането на настоящата многогодишна финансова рамка (МФР) възникнаха няколко нови приоритета, като същевременно възможностите за гъвкавост в рамките на МФР се изчерпват. Поради това Комисията предложи целево преразглеждане на МФР, така че бюджетът на ЕС да може да постига резултати до края на седемгодишния период.

Основните елементи на преразглеждането са подкрепа за Украйна, управление на миграцията, укрепване на партньорствата с ключови трети държави и справяне с извънредни ситуации, Платформа за стратегически технологии за Европа (STEP) за насърчаване на дългосрочната конкурентоспособност на ЕС по отношение на технологиите от критично значение, както и ефективни средства за справяне с увеличението на разходите по заеми по NextGenerationEU и за изпълнение на неговите правни задължения. Освен това Комисията предложи нови собствени ресурси за защита на бюджетните разходи на ЕС.

План REPowerEU

Достъпна, сигурна и устойчива енергия за Европа

ПЕСТЕНЕ НА ЕНЕРГИЯ

Чрез координиране на намаляването на търсенето на газ

17,7 %

спад в търсенето между август 2022 г. и март 2023 г.

52,8 млрд. куб. м. (*)
спестен газ

90 %

от капацитета на газохранилищата беше запълнен до август 2023 г.

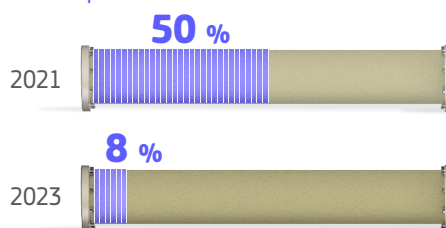
ЕНЕРГИЙНА ПЛАТФОРМА НА ЕС

До юли 2023 г. първите два търга на ЕС за съвместно закупуване на газ привлякоха **40** международни доставчици, които са в състояние да доставят общ обем от над **33,9 млрд. куб. м.** газ. Това надхвърля с повече от 23 % общото съвкупно търсене в ЕС (**27,5 млрд. куб. м.**).

ДИВЕРСИФИЦИРАНЕ НА НАШИТЕ ДОСТАВКИ

Чрез съвместно закупуване на газ и нови надеждни доставчици

ПРОЦЕНТ НА ВНОС НА ГАЗ ПО ТРЪБОПРОВОДИ ОТ РУСИЯ ОТ ОБЩИЯ ГАЗ В ЕС

Настоящ основен доставчик за ЕС: **Норвегия**

ВПГ

Внос на ВПГ от неруски доставчици

Настоящ основен доставчик на ВПГ за ЕС: **САЩ**

ИНВЕСТИРАНЕ ВЪВ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ

Ускоряване на прехода към по-устойчива и по-евтина енергия

ВНЕДРЯВАНЕ НА ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ (2022 Г.)

Слънчева енергия

НОВИ
41 GW

Вятърна енергия

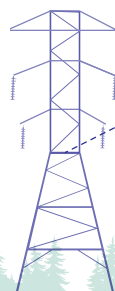
НОВИ
15 GW

ПРОИЗВЕДЕНА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ (2022 Г.)

39 %

от електроенергията е от **възобновяеми енергийни източници**

(*) млрд. куб. м. = милиарди кубични метри

REPowerEU и възстановяване на енергийната ни независимост

Като използва енергийните доставки като оръжие, Русия води война не само срещу Украйна, но и срещу европейската икономика. Чрез REPowerEU ние се стремим да прекратим зависимостта си от руските изкопаеми горива възможно най-скоро. **През първите осем месеца от войната заменихме над 70 млрд. куб. м. от руския тръбопроводен газ.** През 2023 г. по-малко от 10 % от общия ни внос на газ ще идва от руските газопроводи. До 1 ноември 2022 г. попълнихме европейските запаси от газ до рекордни равнища, достигайки над 95 %, което надхвърли целта ни от 80 %. Приключихме отоплителния сезон с запълване на 55 % от капацитета на газохранилищата, като този процент достигна 90 % до август 2023 г. Спестихме енергия и намалихме потреблението си на газ с 18 % между август 2022 г и март

2023 г., като надхвърлихме доброволната цел за намаляване с 15 %. Чрез нашия режим на санкции спряхме вноса на руски въглища и намалихме вноса на руски нефт.

Принципът на **солидарност** заема централно място в нашия отговор на енергийната криза и продължава да бъде решаващ фактор. Установихме договорености за солидарност по подразбиране при доставките на газ между държавите членки и въведохме правна рамка, която им дава възможност да пренасочват извънредните печалби на дружествата производители на енергия, за да защитят потребителите от високите цени на енергията.

В същия дух на солидарност и сътрудничество Комисията създаде и **енергийната платформа на ЕС**, за да организира първото по рода си съвместно закупуване на газ за държавите членки, заедно с Грузия, Молдова, Украйна и държавите от Западните Балкани. Това съвместно закупуване ни даде възможност за първи път да използваме нашата колективна политическа и пазарна тежест, за да увеличим влиянието си при договарянето и да осигурим доставки на газ и ВПГ чрез обединяване на търсенето и привличане на доставки.

Развитие на цените на газа и електроенергията

Източник: © Европейска комисия (въз основа на S&P Global Commodity Insights)

Забележка: Цените на газа са средни цени за седмица на пазара TTF за ден напред, а цените на електроенергията са средни цени за седмица на най-големите пазари в ЕС.

Обединяването на търсенето и механизмът за съвместно закупуване не позволяват на дружествата от ЕС да се състезават едно срещу друго за покупки на световния пазар. То също така допринася за запълването на запасите от газ, като най-малко 15 % от капацитета за съхранение на държавите членки подлежи на обединяване на търсенето (приблизително 13,5 милиарда кубични метра газ). Първите два кръга тържни процедури през 2023 г. доведоха до общ обем от 22,9 милиарда кубични метра газ, съответстващи на нуждите на клиентите. Вследствие на този успех, през 2023 г. ще бъдат организирани още два търга.

WindFloat Atlantic, разположен край бреговете на Viana do Castelo, Португалия, е **първият плаващ вятърен парк в континентална Европа**. С инсталирана мощност от 25 MW и производство на електроенергия от 78 Gwh паркът осигурява чиста енергия на повече от 25 000 домакинства.

Работата с надеждни международни партньори ни даде възможност да заменим голяма част от газа, който внасяхме от Русия. Понастоящем **Норвегия** е нашият основен доставчик на газ, а **Съединените щати** станаха нашият основен доставчик на втечен природен газ след създаването през миналата година на нашата съвместна работна група за енергийна сигурност. Сключихме меморандуми за разбирателство със сигурни енергийни партньори, между които Египет, Израел и Азербайджан, с цел укрепване на енергийната ни сигурност и преминаване към сътрудничество в областта на чистата енергия.

В същото време подобрихме енергийната си инфраструктура, като укрепихме междусистемните връзки и съоръженията за внос и оптимизирахме тяхното използване. Тази година влязоха в експлоатация четири основни **междусистемни газопроводи**: Балтийският газопровод, междусистемната връзка Полша—Литва, междусистемната връзка между България и Гърция и междусистемната връзка между Полша и Словакия.

Макар и да намалихме драстично зависимостта си от руския внос на енергия, ние удвояваме усилията за изпълнение на своето обещание да оставим една по-добра Европа на следващото поколение. През кризата с изкопаемите горива беше отбелязан значителен напредък в областта на енергията от възобновяеми източници. През 2022 г. **удвоихме допълнителното внедряване на възобновяеми енергийни източници в целия ЕС**. Бяха инсталирани нови инсталации за слънчева енергия с рекордната мощност от 41 гигавата, а вятърната мощност се е увеличила с 15 гигавата, което замества около 12 милиарда кубични метра руски газ. За първи път в историята **през 2022 г. повече електроенергия е произведена от вятърна и слънчева енергия, отколкото от газ**. По този начин не само успяхме да спрем нарастването на емисиите на CO₂, но и успяхме да ги намалим с 2,5 %. Дори във времената на криза ЕС се придържаше твърдо към целите си в областта на климата. Почти 90 % от европейците подкрепят усилията на ЕС за декарбонизация.

По-рано тази година в Сегед, Унгария беше открита **най-голямата геотермална отоплителна система в ЕС**, която осигурява енергия на достъпни цени за над 28 000 домакинства и над 400 обществени сгради. Проектът, съфинансиран от ЕС, не само осигурява чиста и достъпна енергия, но също така помага на Унгария да диверсифицира доставките, за да намали зависимостта си от руския газ. Повеќе от 25 % от населението на ЕС живее в райони с достатъчно геотермални ресурси, за да се възпроизведе „моделът Сегед“.

Нашата стратегия на ЕС за слънчева енергия има за цел да ускори още повече внедряването на фотоволтаичната енергия. Като ключов компонент на инициативата REPowerEU с тази стратегия се цели въвеждането в експлоатация на нови слънчеви фотоволтаични инсталации с повече от 320 гигавата мощност до 2025 г. — повече от два пъти повече от сегашното равнище — и близо 600 гигавата до 2030 г. Освен това **ускорихме в структурно отношение процеса на издаване на разрешения за възобновяеми енергийни източници**. Множество енергийни проекти в целия ЕС бяха осъществени толкова бързо, че издаването на разрешения не можеше да спомогне на темпото. Ето защо предложихме мерки за значително ускоряване на процеса.

Три **въгледобивни региона в Чешката република се превръщат във „водородни долини“**. С помощта на Фонда за справедлив преход в Моравско-Слезки, Устечки и Карловарски регион се изграждат цялостни вериги за създаване на стойност за производство, съхранение и използване на водород от възобновяеми източници, особено в транспортния сектор.

В бъдеще водородът се очертава като ключов инструмент за декарбонизация на нашата икономика и промишленост. ЕС е начело на развитието на **глобална водородна икономика**. Съзакондателите все още работят по пакета за декарбонизация на водорода и газа, с който се създава рамка за нововъзникващата водородна икономика, но ЕС вече разполага с правила, чрез които се дава определение за водород от възобновяеми източници. Освен това на 1 март 2023 г. Комисията, водородната промишленост, научната общност и регионите на ЕС подписаха съвместна декларация с ангажимент за засилване и ускоряване на съвместните действия в областта на научните изследвания и разработването, демонстрацията и внедряването на водородни долини.

REPowerEU е само началото. **Ускоряваме прехода към чиста енергия чрез изпълнението на NextGenerationEU**, като на разположение на държавите членки са близо 270 милиарда евро за осъществяване на планираните от тях инвестиции и реформи. Това включва разширяване на енергията от възобновяеми източници, пускане на пазара на по-екологични превозни средства и обществен транспорт и повишаване на енергийната ефективност на нашите сгради и обществени пространства. Освен това Комисията въведе нови извънредни мерки като инициативата „Подпомагане за финансово достъпна енергия“ (SAFE) по линия на политиката на сближаване и в рамките на REPowerEU, за да **помогне на уязвимите граждани и малките и средните предприятия да се справят с големите сметки за енергия** чрез пренасочване на неразпределени средства в размер до 40 милиарда евро.

С **инвестиционната програма за устойчива енергия (ISDE)**, финансирана от нидерландския план за възстановяване и устойчивост, се предоставят субсидии в размер до 30 % за инсталиране на малки термопомпи, слънчеви котли, изолационни мерки и свързване на отоплителни мрежи. Схемата се оказва много популярна сред гражданите и малките предприятия поради по-ниските сметки за енергия и ползите от нея за околната среда.

Ускоряване на Европейския зелен пакт

Комисията „Фон дер Лайен“ представи Европейския зелен пакт през 2019 г. и оттогава остава непоколебима в борбата с изменението на климата, повишаването на ефективността на ресурсите, обръщането на тенденцията за загуба на биологично разнообразие и свеждането до минимум на замърсяването, като същевременно никой не бива изоставен. Сега, повече от 3 години след началото на нашето начинание, и въпреки двете безпрецедентни световни кризи, **по-голямата част от инициативи бяха предложени и превърнати от съзаконодателите в законодателство или е постигнат напредък** по споразумения в повечето от тези области, като основните инициативи вече се оформят. Чрез инструмента за техническа подкрепа Комисията също така предостави експертен опит на държавите членки за разработването и изпълнението на реформи, които спомагат за ускоряване на екологичния преход. През последните три години беше предоставена подкрепа за около 150 реформи в областта на екологичния преход във всички държави членки.

Климат и енергетика

От самото начало в Европейския зелен пакт се подчертава, че преходът трябва да бъде справедлив и приобщаващ, като поставя хората на първо място и **превърща ЕС в справедливо и благоденстващо общество**. Особено внимание се обръща на регионите, които са най-силно засегнати от климатичния и енергийния преход. Започна и прилагането на Фонда за справедлив преход — териториално базиран и специализиран инструмент за декарбонизация, който е част от политиката на сближаване, за регионите, в които постепенно се премахват изкопаемите горива. С 19 милиарда евро под формата на безвъзмездни средства, по линия на фонда ще се подпомагат инвестициите в зависими от изкопаеми горива и въглеродно интензивни

региони във всички държавите членки. Заедно с другите два инструмента на Механизма за справедлив преход с инвестиции на стойност над 55 милиарда евро ще се помогне на тези региони да преориентират и диверсифицират икономиките си и ще се окаже подкрепа на работниците да придобият умения, които ще им дадат достъп до новите работни места, които ще бъдат създадени.

През юни 2023 г. започна изпълнението на **първия проект на Фонда за справедлив преход в Нарва, Естония**. Той се състои от ново съоръжение за рафиниране на редкоземни магнити за електрически превозни средства — първото по рода си извън Азия. Проектът е свързан и с нова мина в Гренландия, което го превръща в първата европейска верига за доставки от мините за преработващите предприятия.

В началото на своя мандат, чрез **Европейския закон за климата**, Комисията положи основите, за да може преди 2050 г. ЕС да се превърне в първия неутрален по отношение на климата континент по социално справедлив и икономически конкурентоспособен начин. Представихме **пакета „Подготвени за цел 55“** — амбициозен и обширен пакет от законодателни предложения, предназначени да приведат политиките на ЕС в областта на климата, енергетиката, земеползването, транспорта и данъчното облагане в съответствие с целта за намаляване на нетните емисии на парникови газове с най-малко 55 % до 2030 г.

„Подготвени за цел 55“ включва преразгледана **схема на ЕС за търговия с емисии**, която е крайъгълен камък на политиките на ЕС в областта на климата. Приходите от схемата за търговия с емисии, които са различни от предложените да станат нови собствени ресурси за бюджета на ЕС, се реинвестират в енергийния преход. За постигането на справедлив преход от **Социалният фонд за климата** също ще се предоставя финансова подкрепа на уязвими граждани и предприятия. С бюджет до 86,7 милиарда евро (от които приносът на ЕС е 65 милиарда евро) фондът ще подпомага уязвими домакинства, малки предприятия и ползватели на транспорт в държавите — членки на ЕС, в периода 2026—2032 г. Този всеобхватен пакет от договорени законодателни актове включва също така преразгледан регламент за разпределяне на усилията и регламента за земеползването, промените в земеползването и горското стопанство, както и преразгледано законодателство с по-високи цели в областта на енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност. Той включва също така цели за пускане на пазара на превозни средства с нулеви емисии, както и изграждане на необходимата инфраструктура за тяхното зареждане, и нови правила за използването на устойчиви горива за кораби и самолети. Рамката на ЕС за намаляване на емисиите е приведена вече в съответствие с целта за 2030 г. в **Европейския закон за климата**.

•••••

Декарбонизацията на производството на стомана е от съществено значение за екологичния преход. През април 2023 г. най-големият източник на емисии на CO₂ в Австрия, производителят на стомана Voestalpine, реши да инвестира с подкрепата на ЕС 1,5 милиарда евро, за да премине от силно замърсяващата доменна пещ към използването на електродъгова пещ. Началото на пълната ѝ експлоатация през 2027 г. ще помогне за спестяването на 4 милиона тона емисии на CO₂ годишно, което представлява 5 % от годишните емисии на Австрия.

•••••

Едновременно с това **механизмът на ЕС за корекция на въглеродните емисии на границите** ще гарантира справедлива цена за въглеродните емисии, свързани с производството на стоки с висок въглероден интензитет, внасяни в ЕС, като стимулира почистото промишлено производство в държави извън ЕС. Първоначално механизмът ще се прилага за конкретни продукти в някои от секторите с най-висок въглероден интензитет: производството на желязо и стомана, цимент, торове, алуминий, електричество и въглерод. Той ще влезе в сила на 1 октомври 2023 г., като ще започне с преходен етап, а постоянната система ще се прилага от 2026 г.

Приемането на преразгледаните стандарти за емисиите на **CO₂ за леки и лекотоварни автомобили, Регламентът за инфраструктурата за алтернативни горива и регламентите на ЕС по инициативите Fuel EU — сектор „Морско пространство“ и ReFuelEU — сектор „Авиация“**, представляват възлови етапи в декарбонизацията на транспортния сектор на ЕС. Създаването на напълно оперативно съвместима и лесна за ползване мрежа от зарядни точки и станции за презареждане в целия ЕС, съчетано с обвързващи цели за устойчиви горива за секторите на въздухоплаването и мореплаването, ще намали нетните емисии на парникови газове и ще стимулира навлизането на превозни средства, плавателни съдове и въздухоплавателни средства с нулеви емисии. Сега е жизненоважно бързо да се постигне съгласие и по стандартите за емисиите на CO₂ от тежкотоварни превозни средства.

●●●●●

В деня след речта за състоянието на Съюза председателят Фон дер Лайен ще пътува в Копенхаген, за да бъде кръстница на **първия в света контейнеровозен кораб, задвижван с екологично чист метанол**. Това събитие показва потенциала на Европейския зелен пакт да стимулира промишлеността да се декарбонизира и да въвежда иновации. До 2030 г. една четвърт от флотата на Maersk би трябвало да бъде задвижвана от екосъобразни горива, което е съществено, като се има предвид, че 90 % от световната търговия се превозва по море.

●●●●●

Ускоряването на енергийния преход е от основно значение за нашата енергийна политика, за да постигнем набелязаното по „Подготвени за цел 55“. В споразумението за преразглеждане на **Директивата за енергията от възобновяеми източници** се определя обща за целия ЕС цел за енергия от възобновяеми източници от 42,5 %, като стремежът е да бъдат достигнати 45 %.

В споразумението се определят също секторни цели, за да се гарантира, че всички области на икономиката извършват прехода към чиста енергия, като преминават към енергия от възобновяеми източници, когато това е осъществимо. Въпреки това най-икономичната енергия е тази, която не използваме. Неотдавна ЕС постигна консенсус по **директивата за енергийната ефективност**, в която определи цел до 2030 г. да бъдат постигнати икономии от 11,7 %. Тази цел ще спомогне за постепенното премахване на изкопаемите горива, като същевременно сметките на потребителите за енергия ще намалее.

Като се има предвид, че на сградите се падат приблизително 40 % от потреблението на енергия в ЕС, понастоящем се водят преговори по **Директивата относно енергийните характеристики на сградите**. Предложението на Комисията е предназначено за подобряване на характеристиките на най-неефективните сгради.

Европейският зелен пакт е нещо повече от законодателство. На тазгодишното **Венецианско биенале на архитектурата, проведено под надслова „Лабораторията на бъдещето“**, ЕС постави акцент върху инициативата „Нов европейски Баухаус“, която свързва Европейския зелен пакт с нашите жилищни пространства и преживявания.

Като цяло ще са необходими допълнителни инвестиции от над 620 милиарда евро годишно, за да бъдат постигнати целите на Зеления пакт и REPowerEU, както и инвестиции в размер на 92 милиарда евро до 2030 г., за да бъдат постигнати целите на законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии. По-голямата част от тези инвестиции ще трябва да са частни. По тази причина през юни 2023 г. Комисията представи нов пакет от мерки за надграждане и укрепване на основите на уредбата на ЕС за финансирането за устойчиво развитие. Комисията добави нови дейности към **таксономията на ЕС**

и предложи нови правила за **доставчиците на рейтинги в областта на околната среда, социалната сфера и управлението**, с което ще се увеличи прозрачността на пазара за устойчиви инвестиции. Предназначението на пакета от мерки е също да се направи така, че уредбата за финансирането за устойчиво развитие да бъде от полза за дружествата, които искат да инвестират в прехода си към устойчивост. През юли 2023 г. Комисията прие **европейските стандарти за докладване за устойчиво развитие**, които имат за цел да гарантират високи екологични, социални и управленски стандарти и прозрачност, като същевременно тежестта за предприятията при докладването се запази в поносими граници. Стандартите са съобразени с политиките на ЕС, като същевременно ще се основават на международните инициативи за стандартизация и ще ги надграждат.

Промисленост и иновации

За да се запази темпото в надпреварата за постигане на нулеви нетни емисии и да се засили конкурентоспособността на промишлеността на ЕС, на 1 февруари 2023 г. Комисията представи **промишления план на Зеления пакт**. Планът има за цел да създаде по-благоприятна среда за укрепване на производствения капацитет на ЕС за технологиите с нулеви нетни емисии, необходими за постигането на амбициозните цели на ЕС в областта на климата.

На 9 март 2023 г. Комисията прие **нова временна рамка за кризи и преход**, за да насърчава мерки за подкрепа в секторите, които са от ключово значение за прехода към икономика с нулеви нетни емисии. Заедно с изменението на общия регламент за групово освобождаване тази рамка дава възможност на държавите членки да използват гъвкавостта, предвидена в правилата за държавна помощ, за да подкрепят икономиката в контекста на войната на Русия срещу Украйна, като ускоряват инвестициите и финансирането за

чисти технологии в производството в ЕС. Комисията прие над 320 решения в подкрепа за икономиката в условията на настоящата геополитическа криза, като общата одобрена сума се оценява на над 740 милиарда евро.

По-късно през март бяха въведени **трите основни предложения** за регулаторната среда, формулирани в промишления план на Зеления пакт: **актът за суровините от критично значение, актът за промишленост с нулеви нетни емисии** и реформата на начина, по който функционира **пазарът на електроенергия**, което ще гарантира, че промишлеността и потребителите се възползват от екологичния преход.

При посещението на председателя Фон дер Лайен във Вашингтон, окръг Колумбия, тя и президентът на САЩ Джо Байдън се споразумяха да укрепват **икономическите връзки между ЕС и САЩ** за намиране

на съвместни решения за кризата в областта на климата, за стимулиране на сектора на чистите технологии и за създаване на сигурни, устойчиви и диверсифицирани вериги на доставки в областта на чистите технологии. И двамата бяха на мнение, че засиленото трансатлантическо сътрудничество може да създаде добре платени

работни места и да насърчи иновационните цикли, които намаляват разходите за технологии за чиста енергия по света, което ще спомогне за постигането на напредък в справедливия енергиен преход в целия свят, при който нито една общност няма да бъде изоставена.

Актът за суровините от критично значение ще ни помогне да осигурим достъп до устойчиви материали, включително редкоземни метали, които са от съществено значение за производството на ключови технологии. Суровините от критично значение са от голяма важност за широк спектър от стратегически сектори, сред които производството на технологии с нулеви нетни емисии, като например акумулаторните батерии, цифровата промишленост и авиокосмическия, здравния и отбранителния сектор. Като се има предвид, че се очаква търсенето на суровини от

критично значение да нарасне драстично и че понастоящем ЕС е силно зависим от определени държави извън ЕС, по-специално Китай, ЕС трябва да намали рисковете за веригите на доставките, за да повиши икономическата устойчивост и да укрепи отворената стратегическа автономност. ЕС ще определи ясни приоритети, ще улесни ефективното издаване на разрешения за проекти, ще осигури устойчиви вериги на доставките, ще намали рисковете, ще работи с партньори и ще инвестира в научни изследвания, иновации и умения. Освен това ЕС доказва сериозния си ангажимент към сектора на акумулаторните батерии, като спомогна за израстването му от почти нулево производство на батерии през

2017 г. до процъфтяващ промишлен сектор с 30 обявени гигафабрики и инсталирана мощност от около 70 GWh през 2022 г.

.....

Това лято Франция откри първия си завод за акумулаторни батерии за електрически автомобили в северния регион О-дьо-Франс, благодарение на публични инвестиции от 850 милиона евро. Като част от важен проект от общоевропейски интерес за производството на батерии, с него ще бъде укрепена стратегическата ни автономност чрез производството на 2,5 милиона акумулаторни батерии годишно и разкриването на над 2000 нови преки работни места до 2030 г.

.....

Законодателният акт за промишленост с нулеви нетни емисии има за цел да се увеличи националното производство на технологии с нулеви нетни емисии, да се повиши конкурентоспособността на промишлената база за технологии с нулеви нетни емисии и да се подобри енергийната устойчивост на ЕС.

Решени сме да играем водеща роля в прехода към чисти технологии и да осигурим екологосъобразен растеж и работни места за нашите граждани. В акта се очертават целите за промишлени мощности с нулеви нетни емисии и се създава регулаторна уредба, подходяща за бързото им внедряване, като се гарантира опростено и ускорено издаване на разрешения и същевременно се насърчават разнообразни инструменти, като например обслужване на едно гише, стратегически проекти за нулеви нетни емисии, условия за обществена подкрепа, които благоприятстват диверсификацията и високите екологични стандарти, академии за умения в областта на нулевите нетни емисии и регулаторни лаборатории за иновативни технологии с нулеви нетни емисии.

Структурата на пазара на електроенергия, която обслужваше добре европейските потребители от години, вече не е подходяща за целта. Кризата с изкопаемите горива ни показва прекомерното влияние на газа върху цените на електроенергията. По искане на държавните и правителствените ръководители на ЕС Комисията прие дългосрочна **реформа на структурата на пазара на електроенергия**, за да бъдат насърчавани възобновяемите енергийни източници, за по-добра защита на потребителите и за повишаване на конкурентоспособността на промишлеността. Целта на тази реформа е сметките на потребителите да не зависят прекалено от нестабилността на краткосрочните пазари, да се насърчат инвестициите в енергия от възобновяеми източници, да се укрепят правата на потребителите и да се защитят по-добре пазарите срещу потенциални манипулации.

През юни 2023 г. в контекста на преразглеждането на многогодишната финансова рамка Комисията предложи да се създаде **платформа за стратегически технологии за Европа**, за да се повиши дългосрочната конкурентоспособност на ЕС

по отношение на технологиите от критично значение в областта на цифровите, дълбоките, чистите и биотехнологиите. За да бъде бързо и ефективно разгърната на място, тази платформа ще надгражда и допълва съществуващите инструменти, включително Механизма за възстановяване и устойчивост, InvestEU, фонда за иновации, Европейския съвет по иновациите и Европейския фонд за отбрана, като същевременно се въвеждат нови възможности за гъвкавост и стимули за финансиране на сближаването в по-слабо развитите региони и регионите в преход. Чрез платформата се въвежда също печат за суверенитет — знакът за качество на ЕС за проекти за суверенитет.

Природа и околна среда

Горските пожари, наводненията и бурите, настъпили в цяла Европа през последните месеци, показват колко е важно да се възстанови природата в целия Европейски съюз и да се даде възможност на нашата природна среда да помогне в борбата с изменението на климата. След като Съветът и Парламентът приеха съответните си позиции през юни и юли 2023 г., в ход са преговорите по финализирането на **закон за възстановяване на природата**. Той представлява ключова стъпка за предотвратяване на най-тежките последици от изменението на климата и загубата на биологично разнообразие и справянето с тях, като например суши и наводнения, и е съобразен с историческото споразумение, постигнато през декември 2022 г. относно **глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин—Монреал**.

Тези мерки се допълват от пакета от 5 юли 2023 г. относно устойчивото използване на природните ресурси, включително по-специално предложението относно **мониторинга на почвите, предложенията за нови геномни техники, растителен и горски репродуктивен материал** и за **намаляване на хранителните отпадъци**, които имат огромен потенциал да допринесат за устойчивостта на системите в хранително-вкусовата промишленост.

В рамките на един от най-големите проекти в областта на околната среда в Европа **Ирландия възстановява 33 000 хектара мочурища**. Мочурищата са богати на биологично разнообразие и могат да съхраняват по естествен начин два пъти повече въглерод от горите.

С въвеждането на **плана за действие за нулево замърсяване** Комисията обяви амбициозна визия за 2050 г.: намаляване на замърсяването на въздуха, водата и почвата до равнища, които вече не са вредни за здравето и околната среда. Това беше последвано от ключови предложения като регламента за устойчива употреба на пестициди, преразглеждането на директивите за качеството на атмосферния въздух, въвеждането на по-строги гранични стойности на емисиите за моторните превозни средства (Евро 7), преразглеждането на Директивата за подземните води и директивата за пречистването на градските отпадъчни води, както и преразглеждането на директивата относно емисиите от промишлеността.

22-годишният Фион Ферейра от Корк, Ирландия, спечели наградата за млад изобретател, присъдена от Европейското патентно ведомство, за своя **новаторски метод за премахване на пластмасовите микрочастици от водата.**

ЕС приключи успешно обсъжданията относно общата селскостопанска политика (ОСП) за периода 2023—2027 г. и до декември 2022 г. Комисията одобри всичките 28 стратегически плана по ОСП. Наскоро приетото законодателство, което влезе в сила от 1 януари 2023 г., допринася за постигането на целите на **стратегията „От фермата до трапезата“** и **стратегията за биологичното разнообразие**, като подпомага земеделските стопани в ЕС да продължат да произвеждат безопасни и качествени храни, като същевременно се отбелязва напредък в прехода към по-устойчив и издръжлив на сътресения селскостопански сектор. Новата ОСП също така е в основата на **дългосрочната визия на ЕС за селските райони**, като спомага за запазването

на жизнеспособността и многообразието на селските общности. Като цяло 32 % от цялото финансиране по ОСП е предназначено да осигурява ползи, свързани с климата, природните ресурси, биологичното разнообразие и хуманното отношение към животните, като същевременно се поставя по-силен акцент върху справедливостта за малките семейни стопанства, младите земеделски стопани и селскостопанските работници.

Фермата на Жоао Коимбра в Централна Португалия, Quinta da Cholda, е основана в началото на 20-и век и днес **използва техники за прецизно земеделие и биологично разнообразие, за да произвежда повече с по-малко ресурси.** През белязаната от тежки суши 2022 г. той успява да напоява земята в съответствие с точните нужди на почвата, без да се намаляват добивите от културите. Що се отнася до енергията, стопанството задоволява нуждите си със собствено производство.

Кръговата икономика

Комисията прие няколко предложения за изпълнение на ангажиментите по плана за действие за кръговата икономика, включително предложения за **регламент относно опаковките и отпадъците** и **регламент за екопроектирането на устойчиви продукти**, с което да се гарантира, че всички продукти, които влизат на пазара на ЕС, са устойчиви — годни за повторна употреба, поправка и рециклиране. Забележително е, че 94 % от хората, живеещи в ЕС, твърдят, че опазването на околната среда е важно за тях, а 68 % признават, че собствените им модели на потребление оказват отрицателно въздействие върху околната среда както в Европа, така и по света. За да се намали отрицателното въздействие на търсенето в ЕС на стоки като соя, палмово масло, кафе, какао, дървесина и каучук, съзакондателите постигнаха съгласие по нов **законодателен акт на ЕС в областта на обезлесяването**, който влезе в сила през юни 2023 г. Започнахме тесен диалог с държавите партньори относно неговото прилагане, както се вижда от създадената през юни съвместна работна група на Европейската комисия, Индонезия и Малайзия за прилагане на регламента на ЕС в областта на обезлесяването.

През март 2023 г. Европейската комисия предложи единни критерии за противодействие срещу заблуждаващите твърдения за екологосъобразност на пазара на ЕС. Това ще гарантира, че **продуктите, предлагани на пазара като „зелени“, наистина са екосъобразни**, като на потребителите се предоставя по-качествена информация, а предприятията, чиито продукти наистина са устойчиви, ще бъдат лесно идентифицирани и възнаградени. Предложението се съсредоточава върху изрични твърдения, като например „тениска, изработена от рециклирани пластмасови бутилки“, „доставка с компенсация на CO₂“, „опаковки, направени от 30 % рециклирана пластмаса“ или „щадящи океаните слънцезащитни продукти“.

Освен това Комисията прие ново предложение в подкрепа на **ремонтирането на стоки**. С него Комисията си поставя за цел да опрости и насърчи монтирането на стоки (като прахосмукачки, таблетки и смартфони), вдъхвайки нови сили на

сектора на ремонтните услуги и насърчавайки производителите и продавачите да разработят по-устойчиви бизнес модели.

„Зелена дипломация“

На **27-ата конференция на ООН по изменението на климата Комисията** показва гъвкавост и амбиция, така че целта за ограничаване на глобалното затопляне до 1,5 градуса да остане постижима. Силните и единни европейски усилия спомогнаха за постигането на трудно извоювано споразумение, за да останат актуални целите на Парижкото споразумение. Мостовите, изградени от ЕС, направиха възможно постигането на напредък в дискусиите относно балансирани нови договорености за финансиране, с които да се помогне на уязвимите общности да се справят със загубите и щетите, причинени от изменението на климата.

През декември 2022 г. на Конференцията на ООН за биологичното разнообразие (COP15), проведена в Монреал, Канада, ЕС се присъедини към 195-те държави, подписали историческата **глобална рамка за биологичното разнообразие Кунмин—Монреал**. Тази рамка съдържа глобални общи и конкретни цели, насочени към опазването и възстановяването на природата за настоящите и бъдещите поколения, гарантирането на устойчивото ѝ използване и стимулирането на инвестициите за екосъобразна глобална икономика. Заедно с Парижкото споразумение относно климата тя проправя пътя към неутрален по отношение на климата, екосъобразен и устойчив свят до 2050 г. Единството и водещата роля на ЕС бяха от съществено значение по време на продължилите 4 години преговори за постигането на това международно споразумение. Като част от стратегията Global Gateway председателят Фон дер Лайен вече обяви, че Комисията **удвоява финансирането за световното биологично разнообразие**, като то ще достигне общо 7 милиарда евро, инвестирани за опазване на биологичното разнообразие по света.

В съответствие с това историческо споразумение през март 2023 г. международната общност приключи и преговорите по **историческия договор за открито море** за опазване на океаните, справяне с влошаването на

състоянието на околната среда, борба с изменението на климата и предотвратяване на загубата на биологично разнообразие в океаните. Договорът за биологичното разнообразие в зоните, разположени извън националните юрисдикции, ще позволи създаването на **големи морски защитени зони в открито море**. ЕС и държавите членки, които участват в коалицията с високи амбиции, създадена от председателя Фон дер Лайен, изиграха ключова роля за постигането на това споразумение.

За да включат по-добре връзката между климата, мира и сигурността във външните политики на ЕС, през юни 2023 г. Комисията и върховният представител представиха **план за укрепване на устойчивостта и сигурността на ЕС при зачестяването на кризите в областта на климата**.

На срещата на върха в Париж за нов глобален финансов пакт през юни 2023 г. председателят **Фон дер Лайен предложи ценообразуването на въглеродните емисии по света да се използва за получаването на финансиране, което да послужи** за борбата с изменението на климата, от което развиващият се свят се нуждае толкова сериозно. Определянето на цените на въглеродните емисии е един от най-ефективните инструменти, който може да се използва за намаляване на емисиите по начин, който принуждава замърсителите да плащат за замърсяването или който насочва участниците към иновации. От 2005 г., когато ЕС започна да въвежда механизми за ценообразуване на въглеродните емисии, приходите от цените на въглеродните емисии достигнаха 142 милиарда евро, а емисиите на CO₂ намаляха с 35 %. Понастоящем ЕС разширява приложното поле на схемата за търговия с емисии, така че да обхване сградите и сектора на автомобилния транспорт.

Освен схемата на ЕС за търговия с емисии, национални или поднационални системи вече функционират или са в процес на разработване в Канада, Китай, Япония, Нова Зеландия, Южна Корея, Швейцария и Съединените щати. ЕС си сътрудничи с тези партньори и помага на други да въведат цени за въглеродните емисии.

През юли 2023 г. Комисията публикува своя първи *Доброволен преглед на изпълнението на*

Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие. След като през 2015 г. бе приета Програмата до 2030 г. ЕС постигна умерен или голям напредък по повечето от целите за устойчиво развитие. ЕС планира да отбележи допълнителен напредък в постигането на целите, като ускори изпълнението на Европейския зелен пакт и работата по цифровото десетилетие на Европа.

Осъществяване на цифровото десетилетие на Европа

Цифровите иновации променят нашата икономика с много ускорени темпове. Тази година станахме свидетели на изключително бързото навлизане на генеративен изкуствен интелект (ИИ), по-специално в областта на големите езикови модели и генерирането на изображения. **Революцията в областта на ИИ вече не е бъдеща перспектива, а настояща реалност**. Потенциалът на надеждния ИИ е огромен и намира приложения във висококачественото здравеопазване и разработването на лекарства, по-безопасния и по-екосъобразния транспорт, по-ефективните промишлени отрасли, моделите за прогнозиране на изменението на климата и по-ефективните от гледна точка на разходите, устойчиви енергийни решения.

Комисията възприе предвидлив подход, като осигури благоприятна за иновациите, но ориентирана към човека регулаторна среда за ИИ. Още през април 2021 г. Комисията представи **законодателния акт за изкуствения интелект**, предназначен да гарантира, че използваните в ЕС системи с ИИ са безопасни, прозрачни, етични, безпристрастни и под човешки контрол. За да се гарантира всеобхватна стратегия, благоприятстваща иновациите, Комисията предложи **подход, основан на риска**.

Тристранните срещи относно законодателния акт за ИИ започнаха успешно и се надяваме да приключат тази година. Успоредно с това, с **координирания план за ИИ**, ЕС се стреми да увеличи постепенно публичните и частните инвестиции в ИИ до общо 20 милиарда евро годишно през настоящото десетилетие.

Новосъздадената лаборатория за Machine Learning Driven Precision Imaging във Виена ще подобри моделите за прогнозиране на рака на белите дробове, като **персонализираното лечение на рак на белия дроб ще бъде разработвано с помощта на изкуствен интелект.**

През декември 2022 г. беше постигнат значителен консенсус по **Европейската декларация относно цифровите права и принципи за цифровото десетилетие.** Тази декларация служи за ориентир на хората, предприятията и създателите на политики в разгара на цифровия преход на ЕС, като поставя нашите граждани в центъра на трансформацията и насърчава иновациите в нашите търговски сектори.

През декември 2022 г. беше приета и **Програма за политиката на цифровото десетилетие** — инициатива, предназначена да гарантира цифрова трансформация, в чийто център са гражданите на ЕС, основана на принципите на европейския цифров суверенитет и нашите споделени ценности. С програмата беше създаден механизъм за мониторинг и сътрудничество за постигане на общите цели и задачи на цифровата трансформация на Европа, както е посочено в Цифровия компас за 2030 г. Именно чрез този подход на сътрудничество многонационалните проекти — начинания от мащаб, които нито една държава членка не би могла да предприеме самостоятелно — ще доведат до нашето цифрово развитие.

Неоспорима истина е, че без полупроводници или интегрални схеми не може да има цифров или екологичен преход, нито технологично лидерство на ЕС. Поради това през март 2023 г. беше постигнато основно споразумение между Европейския парламент и държавите членки относно **европейския законодателен акт за интегралните схеми**, предложен за първи път от Комисията година преди това. Общият размер на обусловените от политиката инвестиции в подкрепа на акта се оценява на над 43 милиарда евро. Тази инвестиция ще подкрепи първите по рода си производствени дейности в ЕС, ще стимулира европейската екосистема за проектиране и ще осигури подкрепа за разрастването и иновациите по цялата верига за създаване на стойност в областта на полупроводниците.

Успоредно с това, през октомври 2022 г. и април 2023 г., съгласно правилата на ЕС за държавните помощи, Комисията одобри френска и италианска помощ за инвестиции на стойност над 8 милиарда евро в първи по рода си съоръжения за масово производство на полупроводници в ЕС.

Регионът на Саксония в Източна Германия успешно осъществи преход, за да се превърне в един от **водещите технологични центрове в Европа** със специален акцент върху електрониката. Финансирането от ЕС изигра ключова роля за това и спомогна за привличането на допълнителни инвестиции. Най-значимият проект е инвестиция от 5 милиарда евро на предприятието Infineon в ново съоръжение за производство на интегрални схеми, чрез която би трябвало да бъдат създадени около 1 000 нови висококвалифицирани работни места. Infineon очаква публично финансиране от 1 милиард евро, осигурено по линия на законодателния акт на ЕС за интегралните схеми.

Комисията разполага с други инструменти в своя инструментариум за държавна помощ в подкрепа на сектора на микроелектрониката, като например **важните проекти от общоевропейски интерес**. През юни 2023 г. Комисията одобри такъв проект за подкрепа на научните изследвания, иновациите и първото промишлено внедряване на микроелектроника и комуникационни технологии по цялата верига за създаване на стойност. Публичното финансиране от 8,1 милиарда евро, предоставено от държавите членки, се очаква да мобилизира допълнителни 13,7 милиарда евро частни инвестиции.

Данните, които са движещата сила на европейската цифрова икономика, трябва да бъдат в ръцете на европейците. **Европейската стратегия за данните** има за цел да постави ЕС в челните редици на едно основано на данни общество. Създаването на единен пазар за данни ще даде възможност те да се движат свободно в ЕС и между промишлените отрасли в полза на предприятията, изследователите и публичните администрации.

През юни 2023 г. беше постигнато споразумение по **законодателния акт за данните** — ключов законодателен акт, чиято цел е по-голям обем данни да станат достъпни и да бъдат създадени правила за използването и достъпа до данни във всички икономически сектори в ЕС. Очаква се новите регламенти да допринесат до 2028 г. с допълнителни 270 милиарда евро за БВП на държавите — членки на ЕС, като отстранят правните, икономическите и техническите пречки, които понастоящем водят до недостатъчно използване на данните. С акта потребителите и предприятията, които произвеждат данни, като използват продукти и услуги, ще се възползват от по-достъпни следпродажбени услуги, нови възможности за използване на услуги, зависещи от достъп до данни, и по-добър достъп до данните, събирани или генерирани от устройство.

Със **законодателния акт за цифровите услуги**, който е в сила от ноември 2022 г., се определя широк нов набор от задължения за всички онлайн платформи с цел да бъдат смекчени вредите и защитени правата на потребителите в цифровата сфера. На 25 април 2023 г. Комисията състави списък със 17 много големи онлайн платформи и две много големи

онлайн търсачки. Веднъж включени в списъка, тези услуги са задължени от края на август 2023 г. да спазват пълния набор от нови задължения, предназначени за предоставяне на права и защита на онлайн потребителите, включително малолетните и непълнолетните лица. Това включва изискването посочените услуги да оценяват и смекчават своите системни рискове и да предлагат надеждни инструменти за модерирание на съдържание.

За да приложи акта, Комисията укрепва също експертния си опит с вътрешни и външни мултидисциплинарни знания. **Европейският център за алгоритмична прозрачност**, настанен в Съвместния изследователски център на Комисията, започна своята дейност на 17 април 2023 г.

Законодателният акт за цифровите пазари, който също е в сила от ноември 2022 г., има за цел да увеличи справедливостта и достъпността на цифровите пазари, като въвежда ясно определени обективни критерии за идентифициране на контролиращите достъпа предприятия. На 6 септември 2023 г. Комисията определи шест контролиращи достъпа предприятия, които понастоящем разполагат с шест месеца, за да гарантират пълно спазване на задълженията по Законодателния акт за цифровите пазари за всяка от посочените основни платформени услуги.

През юли 2023 г. Комисията прие нова стратегия за **Web 4.0 и виртуалните светове**, за да направлява следващия технологичен преход и да гарантира отворена, сигурна, надеждна, справедлива и приобщаваща цифрова среда за гражданите, предприятията и публичните администрации на ЕС.

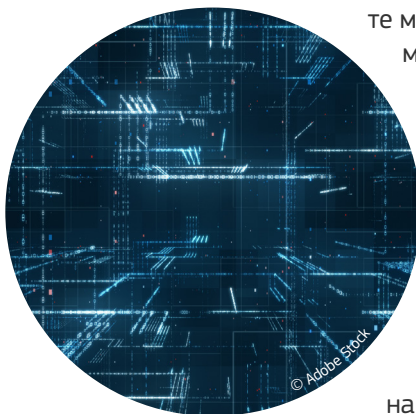
Към днешна дата едва около 60 % от населението на ЕС в 14 държави членки има възможност да използва националната си електронна идентификация през граница. **Европейската цифрова самоличност**, договорена през юни 2023 г., ще бъде достъпна за всички граждани на ЕС, пребиваващи в ЕС лица и предприятия, които

желаят да се идентифицират или да проверят определени лични данни. Всеки гражданин на ЕС и всеки пребиваващ в ЕС ще има право на личен цифров портфейл, даващ достъп както до онлайн, така и до офлайн публични и частни услуги в целия ЕС.

Това е придружено от инвестиции в инфраструктура и умения, насочени към **преодоляване на цифровото разделение** и гарантиране, че никой в ЕС няма да бъде изоставен в цифровата трансформация на нашите общества и икономики. Около 26 % от средствата по Механизма за възстановяване и устойчивост са предназначени за мерки, допринасящи за постигането на целите в областта на цифровите технологии. Към тази сума се добавят 36,6 милиарда евро от политиката на сближаване през периода 2021—2027 г., в допълнение към 16-те милиарда евро, инвестирани между 2014 г. и 2020 г. по Механизма за свързване на Европа и програмата „Цифрова Европа“.

През юни 2023 г. Комисията представи предложение за полагане на основите за **евентуално цифрово евро в допълнение към парите в брой**. С увеличаването на електронните и цифровите плащания в ЕС цифровото евро би могло да предложи широкоприета, икономична, сигурна и устойчива форма на публично парично платежно средство. Успоредно с това Комисията представи законодателно предложение, чиято цел е да се гарантира, че еврото в брой остава широкоприет и достъпен метод на плащане в цялата еврозона.

Наред с това Комисията представи две предложения за цифровизиране на плащанията и на финансовия сектор в по-широк смисъл, като даде приоритет на интересите на потребителите, конкуренцията, безопасността и доверието. Първото предложение има за цел да се преразгледа директивата за платежните услуги, като се засилят предотвратяването на измами, правата на потребителите и отворените банкови системи.

Второто е законодателно предложение за рамка, уреждаща достъпа на трети страни до финансовите данни на клиентите в различни финансови услуги.

Тези инициативи са продължение на предложение от октомври 2022 г., чиято цел е незабавните плащания в евро да бъдат достъпни за всички граждани и предприятия в рамките на ЕС и Европейското икономическо пространство. Целта е да се осигурят достъпни и сигурни преводи **в евро по всяко време в срок от 10 секунди**, което ще подобри удобството и ефективността във финансовия сектор.

През 2023 г. **Хърватия** също **се присъедини към еврозоната**. Двадесет държави — членки на ЕС, и 347 милиона граждани на ЕС вече споделят общата валута на ЕС.

Укрепване на нашия единен и социален пазар

Тази година чествахме **30-годишнината от създаването на единния пазар** — основата на трайната конкурентоспособност на ЕС. В качеството си на най-големия пазар в света, обхващащ 440 милиона граждани и 23 милиона предприятия и допринасящ с 15 % към световния БВП, се приема, че благодарение на него БВП на ЕС е нараснал с допълнителни 9 % от създаването му преди три десетилетия. С помощта на единния пазар държавите членки могат да намерят общи решения на предизвикателства като войната в Украйна, енергийната криза и кризата, свързана с разходите за живот. Той осигурява на потребителите по-богат избор, с по-високи стандарти и по-ниски цени, и дава възможност на предприемачите да се конкурират по света.

На 16 март 2023 г., във връзка с годишнината от създаването на единния пазар, Комисията изложи своя подход към **дългосрочната конкурентоспособност**. В него се признава потенциалът на единния пазар да повишава производителността и се очертава начинът, по който ЕС може да се възползва от силните си страни и да постигне нещо повече от просто преодоляване на различията в растежа и иновациите. Една ориентирана към бъдещето, добре дефинирана и координирана рамка на ЕС ще стимулира създаването на процъфтяващи предприятия, способни да се конкурират на световния пазар, с привлекателни работни места и определящи световните стандарти.

Икономиката на ЕС продължава да показва забележителна устойчивост на фона на последователните икономически сътресения през последните години. През 2022 г.

възстановяването на растежа беше впечатляващо със своите 3,4 %. Разрастването беше подкрепено от стабилен пазар на труда, като **безработицата достигна рекордно ниски равнища, а заетостта се увеличи**. Този резултат до голяма степен се дължи на решителните действия, предприети от ЕС и неговите държави членки.

Силните резултати обаче забавиха и понижаването на инфлацията. Високата инфлация и последвалите ответни мерки на паричната политика, състоящи се от покачване на лихвените проценти, допринесоха за наблюдаваното в момента значително забавяне на растежа.

Въпреки това много скромният икономически растеж, отчетен през първата половина на 2023 г., разсея предишните опасения от рецесия през зимата. В бъдеще, въпреки че сме изправени пред голяма степен на несигурност, особено по отношение на продължаващото нашествие на Русия в Украйна, все пак очакваме растежът да продължи. В същото време се очаква инфлацията да намали влиянието си върху покупателната способност на домакинствата, а пазарът на труда да продължи да бъде стабилен.

Икономическата устойчивост и конкурентоспособността на ЕС се дължат на неговия уникален икономически модел. В продължение на три десетилетия изградихме мощен единен пазар със силно социално измерение. По тази причина през 2020 г. въведохме инструмента SURE (Подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства), за да защитим работните места и доходите, застрашени от пандемията от COVID-19. **Окончателният доклад относно изпълнението и въздействието на SURE** показва, че през тази година инструментът е помогнал на над 2,5 милиона предприятия и на около 31,5 милиона души да запазят работните си места. Към 2022 г. беше налице ясна постепенна отмяна на националните мерки за подкрепа, докато подкрепата по линия на SURE продължи за 40 000 предприятия и 350 000 души.

Като цяло между 2020 г. и 2022 г. **SURE изигра решаваща роля за улесняване на бързото възстановяване на икономиката от пандемията**, като в 19 държави членки бяха изплатени 98,4 милиарда евро. Близко половината от всички разходи бяха разпределени за схеми за работа на непълно работно време, а почти една трета за сходни мерки за самостоятелно заетите лица. Схемите за субсидиране на заплатите и други сходни мерки възлязоха на 12 %, а останалите 5 % бяха изразходвани за мерки, свързани със здравеопазването, които включваха превантивни мерки срещу COVID-19, допълнителни разходи за труд за наемане и подпомагане на здравните работници и закупуване на медицинско оборудване и лекарства, включително ваксини.

Въпреки безпрецедентните сътресения от пандемията и войната Комисията продължи да защитава чрез правоприлагане правилното функциониране на единния пазар. **Регламентът за чуждестранните субсидии**, който е в сила от януари 2023 г., има за цел да бъдат отстранени нарушенията на единния пазар, причинени от чуждестранни субсидии. Тези нови

правила ще позволят на ЕС да остане отворен за търговия и инвестиции, като същевременно се гарантират еднакви условия на конкуренция за всички дружества, извършващи дейност в ЕС. Регламентът започна да се прилага на 12 юли. От 12 октомври дружествата ще трябва да уведомяват Комисията за концентрациите и за участието си в процедури за възлагане на обществени поръчки, включващи финансова помощ, предоставена от държави извън ЕС на дружества, извършващи икономическа дейност в ЕС, и ако са достигнати съответните прагове за уведомяване.

Реформата на митническия съюз на ЕС, която предложихме през май 2023 г., ще замени традиционните митнически декларации с интелигентен, основан на данни подход към контролирането на вноса. Въпросното предложение представлява **най-**

всеобхватната и амбициозна реформа на митническия съюз

от създаването му през 1968 г. насам.

Предвид на рязкото увеличаване на търговските обеми, възхода на електронната търговия и бързото увеличаване на броя на стандартите на ЕС, които трябва да бъдат проверявани при митнически контрол, новата система,

подпомагана от нов митнически орган на ЕС, ще намали настоящите

тромави митнически процедури и ще направи единния пазар по-конкурентоспособен, по-безопасен и по-пригоден за бъдещето.

На 8 декември 2022 г. Комисията предложи редица мерки, които да **модернизират системата на ЕС за данъка върху добавената стойност, да я направят по-ефикасна за предприятията** и по-устойчива на измами чрез възприемане и насърчаване на цифровизацията. Предложените ключови мерки ще помогнат на държавите членки да събират до 18 милиарда евро повече приходи от данък добавена стойност годишно, като същевременно ще помогнат на предприятията, сред тях малките и средните предприятия, да се разрастват. През същия месец Комисията прие предложение за **нови правила за данъчна прозрачност**, които изискват от доставчиците

на криптоактиви, установени в ЕС, да докладват за всички сделки на клиенти, живеещи в Съюза. Това ще подобри способността на държавите членки да откриват и да се борят с данъчните измами, отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци, тъй като твърде често се наблюдава липса на прозрачност в тази област. Финансовите министри от ЕС постигнаха политическо споразумение по това предложение през май 2023 г.

Европейските предприятия се възползват не само от интегриран пазар, висококвалифицирана работна ръка и малка бюрокрация, но и от богатата иновационна рамка. Отраслите с интензивно използване на интелектуална собственост представляват почти половината от целия БВП и над 90 % от целия износ на ЕС. С оглед на това на 27 април 2023 г. Комисията предложи **нови правила за патентите**. Предложените регламенти относно патентите от съществено значение за стандарт, предоставянето на принудителна лицензия за патенти в кризисни ситуации и преразглеждането на законодателството относно сертификатите за допълнителна закрила ще създадат по-прозрачна, ефективна и съобразена с бъдещите предизвикателства рамка за правата върху интелектуалната собственост. Те имат за цел да внесат в патентната система повече ефективност чрез по-нататъшно отстраняване на разпокъсаността на единния пазар, намаляване на бюрокрацията и повишаване на ефективността. Това ще даде възможност на икономическите оператори и компетентните органи да защитават по-добре иновациите, като същевременно се гарантира справедлив достъп, включително по време на извънредни ситуации.

Освен това за единния пазар е от полза наличието на устойчив банков сектор, подсилен от стабилна рамка за управление на кризи. На 18 април 2023 г. Комисията прие предложение за адаптиране и допълнително **укрепване на действащата нормативна уредба на ЕС за управление на банкови кризи и застраховане на депозитите**, с акцент върху средните и по-малките банки. Предложението се основава на поуките, извлечени от първите години на прилагане на уредбата, като предоставя на органите

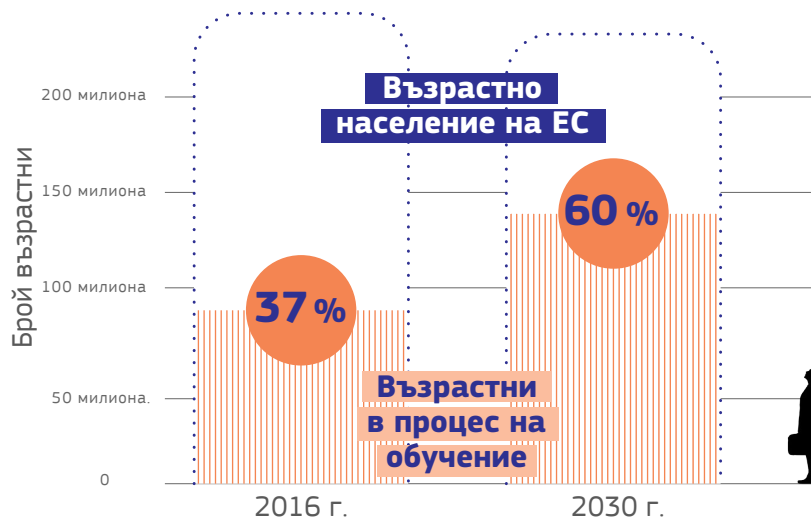
за реструктуриране още по-ефективни инструменти, за да се гарантира, че при възникване на криза и когато финансовата стабилност е застрашена, вложителите — например физически лица, предприятия и публични субекти — могат да запазят достъпа си до своите сметки. По-специално то има за цел да улесни използването на фондовете за реструктуриране и фондовете за гарантиране на депозитите, финансирани от банковия сектор, за да се даде възможност на органите да защитават по-добре вложителите при банкови кризи, например чрез трансфери от банка в затруднение към такава в добро състояние.

Освен това ЕС подобрява устойчивостта на банките, които извършват дейност на негова територия, и засилва надзора и управлението на риска, като **финализира изпълнението на договорените на световно равнище регулаторни реформи, известни като Базел III**. Новите банкови правила ще гарантират, че банките в ЕС ще станат по-устойчиви на потенциални бъдещи икономически сътресения, като същевременно ще допринасят за прехода към неутралност по отношение на климата.

Оползотворяване на възможностите на нашата социална пазарна икономика: акцент върху социалния диалог и уменията

Нашата уникална социална пазарна икономика дава приоритет както на търговските възможности, така и на общественото благосъстояние, като поставя хората и тяхното благосъстояние в центъра на нашата социална Европа. В контекста на по-висока инфлация и по-скъпа издръжка на живота през изминалата година политиките на всички равнища са от ключово значение за намаляване на загубата на покупателна способност, както беше подчертано в цикъла на европейския семестър за 2023 г.

Уменията водят до нови възможности.
Цел на ЕС е 60 % от възрастните да преминават обучение всяка година

За тази цел ще продължим да изпълняваме **Плана за действие на Европейския стълб на социалните права**. Държавите членки одобриха социалните цели на стратегията „Европа 2030“ за осигуряване на заетост на най-малко 78 % от хората на възраст между 20 и 64 години, гарантиране на участието на най-малко 60 % от всички възрастни в годишно обучение и намаляване на броя на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, с най-малко 15 милиона души (в сравнение с 2019 г.).

Трябва да гарантираме, че всички хора, работещи в ЕС, могат да водят достоен живот. Историческото споразумение по **директивата относно адекватната минимална работна заплата** ще бъде транспонирано в националното законодателство до ноември 2024 г. Чрез определянето на процедура за адекватни законоустановени минимални работни заплати и насърчаването от страна на държавите членки на колективното договаряне за определяне на заплатите директивата ще спомогне за извеждането на гражданите от бедността сред работещите в целия ЕС.

Социалната пазарна икономика на Европа процъфтява въз основа на диалога между синдикатите, работодателите и правителствата,

като колективното договаряне е основна характеристика. Твърдо вярваме в силата на социалния диалог като инструмент за разработване на съвместни решения за предизвикателствата, пред които сме изправени в днешния постоянно развиващ се свят на труда. След съобщението ни от януари 2023 г. държавите членки приеха **препоръка на Съвета с конкретни мерки за по-голямо участие на социалните партньори на национално равнище и на равнище ЕС**. Това означава с тях да бъдат провеждани консултации при разработването и прилагането на икономическите политики, политиките по заетостта и социалните политики, насърчаване на колективното договаряне и създаване на условия за увеличаване на техния капацитет.

През септември 2022 г. Комисията прие насоки за предоставяне на правна сигурност на самостоятелно заетите лица без служители, по-специално на работещите в цифровата икономика и чрез цифрови трудови платформи, като изясни в кои ситуации правото в областта на конкуренцията не възпрепятства усилията им за колективно договаряне на по-добри трудови условия. Междувременно съзаконодателите започнаха окончателни преговори по предложението на Комисията за **директива за подобряване на условията на труд**

при работа през платформа. Целта на предложението е да се гарантира, че хората, работещи чрез цифрови трудови платформи, получават правния трудов статус, който съответства на действителните им условия на труд, както и че могат да се ползват от трудовите си права и правата си на социални обезщетения. В рамките на сложения в него акцент върху цифровите трудови платформи е разгледан също сложният въпрос за алгоритмичното управление на платформите, за да се гарантира наличието на човешки надзор и прозрачност.

.....

Австрийският план за възстановяване и устойчивост спомага за **изграждането на социална устойчивост, като от него се плаща за договори с 275 медицински сестри в общността.**

От програмата бе инвестирано също в парк от 94 електрически автомобила и 37 електрически велосипеда, така че медицинските сестри да могат да предоставят качествени грижи за предимно нуждаещи се възрастни хора, а също и в отдалечени райони.

.....

За да постигне успех в екологичния, цифровия и демографския преход, ЕС трябва да инвестира значително в ученето през целия живот, за да адаптира уменията на хората към постоянно променящия се пазар на труда. Целта ни през **Европейската година на уменията** е всички — правителства, предприятия и граждани — да осъзнаят колко важно е обучението и да станат активни. Като част от бюджета за периода 2021—2027 г. държавите членки разполагат с около **65 милиарда евро от фондовете на ЕС**, за да инвестират в програми за умения, най-вече чрез Механизма за възстановяване и устойчивост и Европейския социален фонд плюс. През април 2023 г. Комисията прие две нови предложения за препоръки на Съвета относно **цифровите умения и цифровото образование и обучение.**

Те имат за цел да подкрепят държавите членки и сектора на образованието и обучението при осигуряването на висококачествено, приобщаващо и достъпно цифрово образование и обучение за развиване на цифровите умения на хората, живеещи в ЕС.

През 2023 г. Комисията увеличи бюджета на **програма „Еразъм+“** до общо 4,43 милиарда евро — най-големият годишен финансов пакет, достиган някога, което представлява ценен принос за Европейската година на уменията. Наред с много други проекти, чрез програмата „Еразъм+“ вече се подкрепят 50 алианса на европейски университети, в които участват повече от 430 висши учебни заведения в Европейския съюз и извън него, включително от Украйна.

Освен по-широките си инициативи за насърчаване на развитието на умения във всички области Комисията въведе и специфични секторни инициативи, за да се вземат предвид реалностите на различните промишлени екосистеми. Например **Пактът за умения** обединява публични и частни организации, за да се установи какви пропуски в уменията има във всеки сектор, да се предвиди какви умения ще бъдат необходими в бъдеще и да се поемат ангажименти за предоставяне на възможности за обучение с цел повишаване на

квалификацията и преквалификация на хората в трудоспособна възраст. Към днешна дата 1 500 организации в държавите членки са се присъединили към Пакта за умения със статут на член от създаването му през 2020 г., било то индивидуално или като част от партньорства за умения, в 14-те промишлени сектора и във всички държави — членки на ЕС, и страни кандидатки. Сред членовете са всякакви видове организации от публичния и частния сектор, включително национални, регионални и местни органи, дружества, социални партньори, междуотраслови и секторни организации, търговски камари, организации, предоставящи образование или обучение и служби по заетостта. Досега **2 милиона души са се възползвали от дейности за повишаване на квалификацията и преквалификация** в рамките на пакта. Около 15 500 програми за обучение бяха актуализирани или разработени, а членовете на пакта инвестираха 160 милиона евро в инициативи за умения.

Като част от Европейската година на уменията през юли Комисията започна и първия етап на консултации с европейските социални партньори относно укрепването на **рамката на ЕС за качество на стажовете**. Рамката има за цел да помогне на младите хора в прехода им от образование и безработица към заетост чрез качествени стажове. Според неотдавнашно проучване „Евробарометър“ 76% от младите европейци са научили като стажанти неща, които са им полезни в професионално отношение, а 68 % са намерили работа след приключването на стаж. Тази инициатива ще подпомогне действията на ЕС за борба с младежката безработица в ЕС. Пакетът за подкрепа на младежката заетост от юли 2020 г. вече доведе до укрепване на гаранцията за младежта, модернизирани на европейската рамка за професионално образование и обучение и даде нов тласък за чиракуването.

В нашия доклад от 2023 г. „Въздействието на демографските промени — в променящата се среда“ се прави преглед на демографските тенденции, формиращи нашите икономики и общества. Като взема предвид предизвикателствата, породени от демографския преход, Комисията продължи да включва **демографски съображения в разработването на съответните политики на ЕС**. За да подпомогнем регионите на ЕС, засегнати от ускореното намаляване на населението в трудоспособна възраст, през януари 2023 г. поставихме началото на механизма за насърчаване на таланти като част от нашата всеобхватна стратегия за оптимално използване на талантите в регионите на Европа. През май 2023 г. отправихме покана за представяне на предложения за пилотни проекти и създадохме водещ проект в рамките на инициативата за техническа подкрепа за преодоляване на пречките пред регионалното развитие.

През 2022 г., **Назарет Матеос Алварез, млада предприемачка от селски район** в Паредес де Нава, Паленсия, Испания, спечели званието „най-добра земеделска стопанка“, занимаващ се с биологично земеделие. Като разработва новаторски начин за отглеждане на гъби с естествени торове и по-малко вода, тя подобрява местната икономика.

NextGenerationEU и стимулиране на европейските ИНВЕСТИЦИИ

NextGenerationEU представлява нещо повече от обикновен отговор на предизвикателствата, породени от пандемията от COVID-19. Това е **историческа възможност за изграждане на икономика, която функционира за всеки гражданин на ЕС**. Твърдо се ангажираме да превърнем в реалност визията си за по-екологична, по-цифровизирана и по-социално справедлива Европа. През 2022 г. и 2023 г. нашата обща европейска инвестиция от 800 милиарда евро в NextGenerationEU започна с конкретни проекти по места за изграждането на устойчива, издръжлива и конкурентоспособна Европа, за да се гарантира просперитет за всички в ЕС.

В основата на NextGenerationEU е **Механизъмът за възстановяване и устойчивост**, от който се предоставят безпрецедентни финансови ресурси на всички държави членки. Те използват тези средства за провеждането на преобразуващи реформи и инвестиции, които ще променят европейските икономики и общества за идните поколения. Механизъмът е с бюджет 723 милиарда евро.

Със своя специален акцент върху устойчивостта, иновациите и създаването на работни места, той бързо се превръща във фундамент на нашата икономическа политика. Действието на механизма продължава с пълна скорост. **Изплатени са вече общо 153,4 милиарда евро**, от които 56,6 милиарда евро предварително финансиране. Държавите членки продължават да изпълняват ангажиментите си за реформи и инвестиции. Комисията изчислява, че инвестициите, финансирани само от NextGenerationEU, биха могли да увеличат БВП на ЕС с приблизително 1,5 % през 2024 г.

Стълбовете на Механизма за възстановяване и устойчивост

Екологичен преход

Цифрова трансформация

Икономическо сближаване, производителност и конкурентоспособност

Социално и териториално сближаване

Здравеопазване, икономическа, социална и институционална устойчивост

Политики за следващото поколение

Механизмът се оказва изключително гъвкав инструмент, който ни позволява да се справим ефективно с различните кризи при възникването им. След като Русия започна бруталната си военна агресия срещу Украйна, предложихме REPowerEU, за да сложим край на зависимостта си от руските изкопаеми горива, като ускорим прехода към чиста енергия и обединим усилията си за постигане на по-устойчива енергийна система и истински енергиен съюз. Държавите членки имат достъп до почти 270 милиарда евро чрез REPowerEU, от които 225 милиарда евро под формата на заеми за възстановяване и устойчивост, 20 милиарда евро под формата на допълнителни безвъзмездни средства и възможността да получат до 23 милиарда евро под формата на трансфери на безвъзмездни средства от други фондове на ЕС.

Анализът на националните планове за възстановяване и устойчивост на държавите членки показва, че:

- 203 милиарда евро от всички заделени средства са разпределени за мерки, насочени към **намаляване на емисиите на парникови газове** с поне 55 % до 2030 г.;

- 131 милиарда евро са предназначени за инициативи, които ще стимулират **цифровата трансформация** на европейските икономики и общества.

Реформите и инвестициите, предложени от държавите членки, надхвърлиха целта най-малко 37 % от разходите да бъдат предназначени за мерки, допринасящи за целите в областта на климата, и най-малко 20 % от разходите за цели в областта на цифровите технологии. За механизма като цяло очакваните разходи в областта на климата възлизат на около 40 %, а разходите за цифрови технологии — на 26 %.

Механизмът за възстановяване и устойчивост задейства провеждането на основни реформи в широк кръг от области на политиката. **Повече от една трета от всички мерки в 27-те плана за възстановяване и устойчивост представляват реформи** (около 2 187 реформи в сравнение с 3 780 инвестиционни инициативи). С тези реформи държавите членки не само стават по-устойчиви в дългосрочен план, но и с тях се подобряват условията за успешно осъществяване на съответните инвестиции в рамките на механизма

и фондовете на политиката на сближаване. Това се постига например чрез модернизиране на регулаторните рамки в ключови сектори (цифрови технологии, възобновяеми енергийни източници, транспорт), подобряване на процедурите за издаване на разрешителни и за възлагане на обществени поръчки и укрепване на върховенството на закона и на антикорупционните предпазни мерки. Сред вече приетите **водещи реформи** са:

- реформи за гарантиране на киберсигурността (Румъния) и цифровизиране на публичната администрация (Словакия);
- реформи на правосъдните системи с цел повишаване на тяхната ефективност чрез намаляване на продължителността на производствата и подобряване на организацията на съдилищата (Испания, Италия);
- модернизиране на активните политики по заетостта и уменията (Германия, Испания);
- реформи за повишаване на предвидимостта и стабилността на публичното финансиране на научните изследвания (Португалия) и за насърчаване на високите научни постижения и подобряване на резултатите на университетите и публичните научноизследователски организации (Словакия);
- реформи за борба с корупцията и за гарантиране на защитата на лицата, подаващи сигнали за нередности (Кипър);
- реформи за опростяване на лицензирането с цел стимулиране на инвестициите в енергия от възобновяеми източници в морето или в реформи, с които се създават условия за преминаване към водород от възобновяеми източници (Гърция, Испания, Португалия);
- реформи в подкрепа на засиленото използване на енергия от възобновяеми

източници и на устойчив транспорт (Хърватия, Румъния);

- реформи за подобряване на качеството на законодателния процес (България);
- реформи за подобряване на жилищното настаняване на достъпни цени (Латвия, Нидерландия).

Основните инвестиционни инициативи, за които вече са предприети ключови стъпки, са:

- инвестиции в подкрепа на декарбонизацията и повишаване на енергийната ефективност в промишлеността (Франция — 1,4 милиарда евро, Хърватия — 91 милиона евро);
- закупуване на 600 000 нови лаптопа, които да бъдат предоставени на учители и ученици, и подбор на цифрови иновационни центрове, които ще подпомагат дружествата в усилията им за цифровизация (Португалия — 600 милиона евро),
- средства за повишаване на конкурентоспособността на предприятията, извършващи дейност в туристическия сектор, включително 4000 малки и средни предприятия (Италия — 1,9 милиарда евро);
- цифровизирането на публичната администрация, насочено към цифрови, прости, приобщаващи и сигурни обществени услуги за гражданите и предприятията (Португалия — 170 милиона евро),
- разработване на ширококоленовата инфраструктура (Латвия — 4 милиона евро).

Един от най-големите получатели на средства от финландския план за възстановяване и устойчивост е Solar Foods — **стартиращо предприятие, което произвежда протеини чрез биопроцес, използващ водород от възобновяеми източници.**

Патентът „Solein“ може да се използва за производството на всякаква храна, буквално от нищото. Това не е научна фантастика — стартиращото предприятие получава 33,6 милиона евро за изграждане на демонстрационна фабрика във Вантаа, Финландия. Проектът е част и от веригата за създаване на стойност чрез водород IPCEI на Комисията.

Комисията, **действаща като емитент на облигации на ЕС от името на Европейския съюз**, постигна успешно целта си за първата половина на годината да набере финансиране от 80 милиарда евро и се стреми да мобилизира допълнителни 40 милиарда евро до края на годината.

От тези суми над 100 милиарда евро ще бъдат насочени към програмата за възстановяване NextGenerationEU, докато до 18 милиарда евро ще подкрепят програмата „Макрофинансова помощ +“ за Украйна. По този начин Комисията постига значителен напредък в подпомагането на икономическото възстановяване в държавите членки и в демонстрирането на солидарност с Украйна, като същевременно засилва ролята на Съюза като емитент на финансовите пазари.

Що се отнася до **екосъобразните облигации**, Комисията продължава да бъде световен лидер, като досега е емитирала облигации на стойност 7,7 милиарда евро през 2023 г. и общо 44,2 милиарда евро, с което се приближава до целта си от 250 милиарда евро.

**Next
Gen
EU**

806,9 милиарда евро*
чрез NextGenerationEU

* Тази сума е по текущи цени. Тя възлиза на 750 милиарда евро по цени от 2018 г.

За да адаптира фискалните правила на ЕС към бъдещето, на 26 април 2023 г. Комисията предложи нови правила за осъществяване на **най-всеобхватната реформа на правилата на ЕС за икономическо управление от периода след финансовата криза от 2008 г. насам**. Основната цел на тези предложения е да се засили устойчивостта на публичния дълг и да се насърчи устойчивият и приобщаващ растеж във всички държави членки чрез реформи и инвестиции. Реформата ще опрости икономическото управление, ще подобри националната ангажираност, ще постави по-силен акцент върху средносрочната перспектива и ще засили правоприлагането в границите на прозрачна обща рамка на ЕС.

Укрепването на съюза на капиталовите пазари е също така важно средство за насочването на частни инвестиции към икономиката ни и финансирането на екологичния и цифровия преход. В този контекст през 2022 г. и 2023 г. Комисията представи няколко инициативи и изпълни ангажиментите, изложени в плана за действие от 2020 г. относно съюза на капиталовите пазари:

- повишаване на привлекателността и устойчивостта на **клиринговите услуги в ЕС**, подкрепа за отворената стратегическа автономност на ЕС и запазване на финансовата стабилност;
- повишаване на ефективността на някои **правила** за корпоративна **несъстоятелност** в целия ЕС с цел насърчаване на трансграничните инвестиции;
- облекчаване – чрез нов **акт за допускането до търговия** – на административната тежест за дружествата с всякаква големина, най-вече за

малките и средните предприятия, с цел подобряване на достъпа им до публично финансиране чрез регистрация на фондовите борси;

- **повишаване на доверието и увереността на индивидуалните инвеститори**, за да могат да инвестират безопасно в бъдещето си, и предоставяне на възможност да вземат инвестиционни решения, съобразени с техните нужди и предпочитания;
- повишаване на ефективността и сигурността на процедурите в ЕС за удържане на данък при източника, обхващащи инвеститорите, финансовите посредници и данъчните администрации на държавите членки с цел стимулиране на инвестициите и подпомагане на борбата с данъчните злоупотреби.

Инвестициите продължават също да бъдат подкрепяни чрез **кохезионните фондове на ЕС**, които гарантират балансиран растеж, икономическо сближаване, социални възможности и еднакви условия на конкуренция в рамките на вътрешния пазар. През периода 2021—2027 г. се очаква 379 програми, приети от Комисията през 2022 г., с които се мобилизира подкрепа от ЕС в размер на 378 милиарда евро, да доведат до инвестиции на стойност 545 милиарда евро. 70 % от тези инвестиции ще бъдат съсредоточени в най-слабо развитите региони. Всички държави и региони обаче могат да се възползват от страничните ефекти на финансирането за сближаване: БВП на ЕС ще нарасне с поне 0,5 % до края на този период и благодарение на политиката на сближаване ще бъдат създадени още 1,3 милиона работни места.

Мостът „Браила“ беше открит тази година благодарение на над 363 милиона евро от кохезионните фондове на ЕС. С дължина близо 2 km той е най-големият мост над река Дунав, най-големият в Румъния и третият най-дълъг висящ мост в ЕС.

И накрая, за насърчаването на европейските инвестиции за изграждане на по-екологичен, по-цифровизиран и социален съюз са необходими добре функциониращи публични администрации. Всички публични инвестиции и реформи преминават през държавните служители. По тази причина Комисията увеличи усилията си, за да **помогне на държавите членки да модернизират своите публични администрации** и да се справят с настоящите и бъдещите предизвикателства. През 2022 г. поставихме началото на първия обмен за сътрудничество между публичните администрации, който ще позволи на 300 държавни служители от 19 държави членки да прекарат известно време в същата администрация в друга държава членка, като обменят експертен опит и добри практики.

През 2022 г. приложихме изцяло подхода на **отмяна на предишни тежести при въвеждане на нови в законодателството на ЕС**. Година по-късно предложихме инициативи, които се очаква да намалят общата административна тежест и да компенсират във възможно най-голяма степен другите разходи. През 2023 г. поехме ангажимент да дадем нов тласък за рационализиране на изискванията за докладване и представихме първи предложения за екологията, цифровите технологии и икономиката преди есента, като крайната цел е тези тежести да бъдат намалени с 25 %, без да се застрашават целите на политиката. Освен това добавихме проверка на конкурентоспособността в нашия процес на вземане на решения.

С други думи, благодарение на по-интелигентното изготвяне на политики и намаляването на бюрокрацията, Комисията прави по-лесно, по-бързо и по-евтино прилагането на правото на ЕС и извличането на ползите от него за гражданите, предприятията и администрациите, както и осъществяването на екологичния и цифровия преход.

Икономика в интерес на хората

ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ

Икономиката на ЕС продължава да показва **забележителна устойчивост** на фона на последователните икономически сътресения през последните години.

Растеж

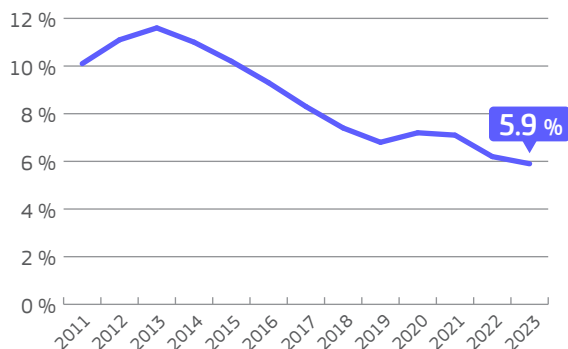
През 2022 г. растежът достигна впечатляващите **3,4 %**, и макар че продължаваме да сме изправени пред голяма степен на несигурност, все още очакваме **растежът да се запази**.

Разрастване

Разрастването беше подкрепено от **стабилен пазар на труда**, като безработицата достигна рекордно ниски равнища, а заетостта се увеличи.

Безработица

Общото равнище на безработицата в ЕС, сезонно изгладени данни.

Източник: Евростат

NEXTGENERATIONEU

NextGenerationEU е нещо повече от обикновен отговор на предизвикателствата, породени от пандемията от COVID-19: **това е историческа възможност за изграждане на икономика, която функционира за всеки гражданин на ЕС.**

Инвестиции

Обща европейска инвестиция от **806,9 милиарда евро(*)**, за да стане Европа по-здрава, по-екологична и по-цифровизирана.

Механизъм за възстановяване и устойчивост

385 милиарда евро

под формата на заеми

338 милиарда евро

под формата на безвъзмездни средства за инвестиране в реформи и проекти

Изплащане на средства

Вече са изплатени общо

153,4 милиарда евро, от които

56,6 милиарда евро под формата на предварително финансиране.

БВП

Инвестициите, финансирани само по линия на NextGenerationEU, биха могли да увеличат БВП на ЕС с приблизително **1,5 %** през 2024 г.

(*) Тази сума е по текущи цени. Тя възлиза на 750 милиарда евро по цени от 2018 г.

ЕВРОПЕЙСКА ГОДИНА НА УМЕНИЯТА

ЕС инвестира сериозно в **ученето през целия живот**, за да адаптира уменията на хората към постоянно променящия се пазар на труда.

Фондове

Държавите членки са заделили около **65 милиарда евро** от фондове на ЕС за инвестиции в програми за умения, най-вече чрез Механизма за възстановяване и устойчивост и Европейския социален фонд плюс.

Въздействие

2 милиона души са се възползвали от дейности за повишаване на квалификацията и преквалификация в рамките на Пакта за умения.

Обучение

Бяха актуализирани или разработени **15 500** програми за обучение.

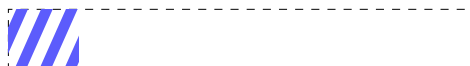

ЕДИНЕН ПАЗАР

В продължение на три десетилетия изградихме мощен единен **пазар, най-големия в света**, със силно социално измерение.

БВП

Той представлява

15 % от световния БВП

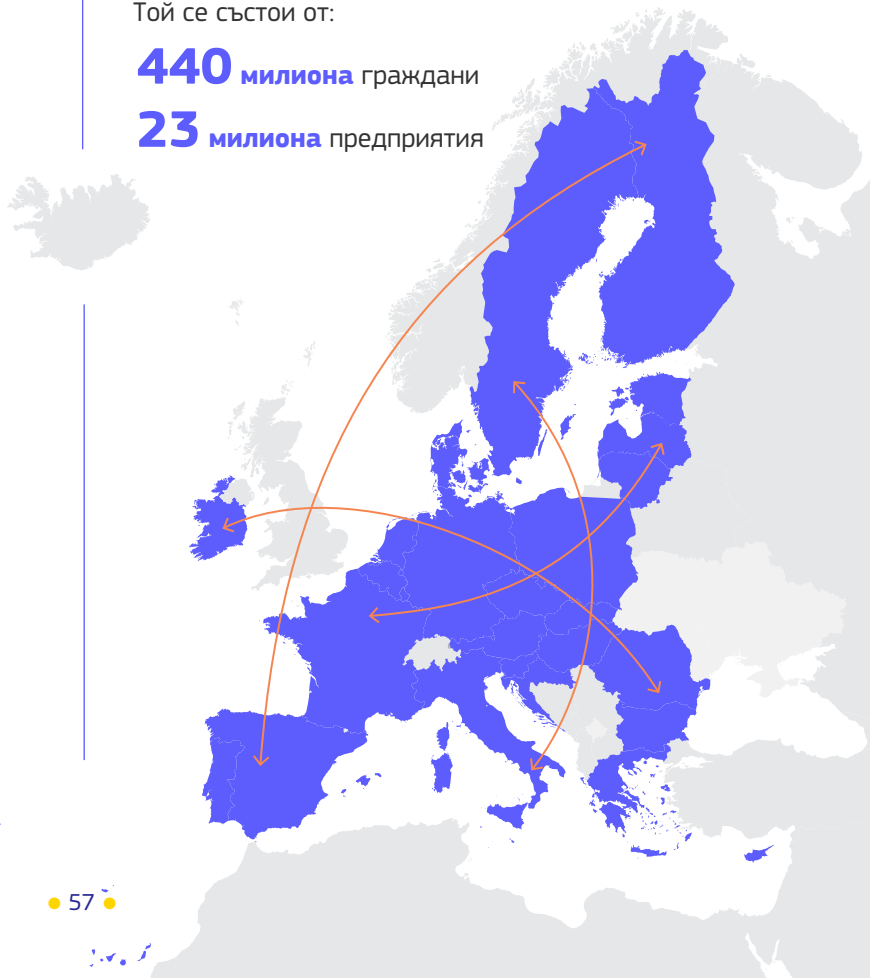
Счита се, че единният пазар е увеличил БВП на ЕС с допълнителни **9 %** от създаването си преди три десетилетия.

Големина

Той се състои от:

440 милиона граждани

23 милиона предприятия

Global Gateway и насърчаване на глобалните инвестиции

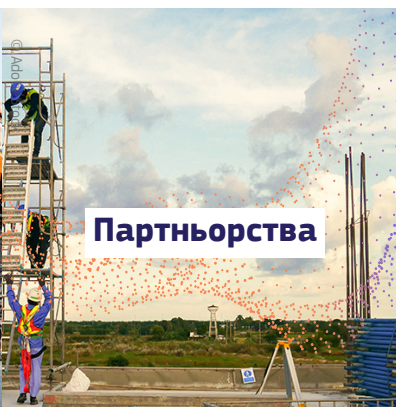
Европейският съюз е начело на усилията за демокрация, права на човека и многостранно сътрудничество на световната сцена. В тези времена на безпрецедентни предизвикателства по света — от изменението на климата до световните здравни кризи и нарасналото геополитическо напрежение — ЕС играе централна роля в изграждането на световна икономика, която е издръжлива, устойчива и растяща за всички. Искане равнопоставено партньорство с държавите партньори, за да се намерят решения на истинските предизвикателства, пред които са изправени държавите с ниски и средни доходи днес.

С **Global Gateway** — **план на стойност 300 милиарда евро за устойчиви инвестиции в целия свят**, Комисията подкрепя

висококачествени инфраструктурни проекти, които създават работни места, насърчават траен растеж и създават стойност на местно равнище. Напредваме с **90 големи проекта по света тази година**. Те са съобразени с местните реалности, но имат едни и същи характеристики.

- Първата характеристика е **устойчивостта**. Ние не само искаме да гарантираме високи социални и екологични стандарти. Можем също да помогнем на нашите партньори да въведат технологиите и уменията, от които ще се нуждаят за най-бързо развиващите се сектори на световната икономика.
- Втората характеристика е **взаимната полза**. Global Gateway може да бъде стимулът, от който се нуждаят държавите с ниски и средни доходи, за да се издигнат по веригата за създаване на стойност в областта на промишленото развитие.
- Третата характеристика е **партньорство с инвеститори от частния сектор**. Това би могло да увеличи инвестициите от милиарди на трилиони евро.

Основни ръководни принципи за инвестициите

 <p>Устойчивост</p>	 <p>Взаимна полза</p>	 <p>Партньорства</p>
<p>Ние не само искаме да гарантираме високи социални и екологични стандарти. Можем също да помогнем на нашите партньори да въведат технологиите и уменията, от които ще се нуждаят за най-бързо развиващите се сектори на световната икономика.</p>	<p>Global Gateway може да бъде стимулът, от който се нуждаят държавите с ниски и средни доходи, за да се издигнат по веригата за създаване на стойност в областта на промишленото развитие.</p>	<p>Партньорствата с инвеститори от частния сектор би могло да увеличи инвестициите от милиарди на трилиони евро.</p>

В **Намибия** например чрез Global Gateway се предоставят гаранции за частни инвестиции във **водород от възобновяеми източници**. Целта тук е двойна: да се получи чиста енергия и да се осигурят нови приходи за страната, така че тя да може например да изнася водород от възобновяеми източници за Европейския съюз. В Руанда работим с производител на ваксини за въвеждане на **технологията иРНК** в страната, така че тя да може да произвежда животоспасяващи ваксини за региона. Във **Филипините** свързваме нашите спътници по програма „Коперник“, за да изградим първата система за **наблюдение на Земята** в Югоизточна Азия, а европейско телекомуникационно дружество инвестира в 4G и 5G инфраструктура. Сътрудничеството в тези области ще подпомогне националния и регионалния капацитет да се справи с последиците от изменението на климата и ще подобри управлението на риска от бедствия.

Началният ключов етап, постигнат в рамките на инициативата Global Gateway, се конкретизира с **пакета за инвестиции Африка — Европа**. Половината от първоначалните инвестиции по линия на Global Gateway, възлизащи на приблизително 150 милиарда евро, са предназначени за проекти с африкански партньори. С тези проекти се цели развиването на устойчиви инвестиции в жизненоважна инфраструктура в цифровата, енергийната и транспортната сфера, както и в здравеопазването, образованието, уменията, дейности за борба с изменението на климата и околната среда. Тези проекти включват:

- инициатива на „Екип Европа“ за производство и достъп до ваксини и здравни технологии в Африка в сътрудничество с Гана, Руанда, Сенегал и Южна Африка, както и на регионално равнище;
- подводният оптичен кабел Medusa в Средиземно море, който ще свърже Северна Африка с държавите от ЕС, за да се увеличи скоростта на интернет;

- инвестиции в цифрова инфраструктура в Кения, Мавритания и Тунис;
- по отношение на възобновяемите енергийни източници — планираното изграждане на водноелектрическата централа Ruzizi III за Бурунди, Демократична република Конго и Руанда;
- водни, водородни, слънчеви и хибридни електроцентрали и съоръжения, които ще бъдат изградени в Бенин, Кот д'Ивоар, Мадагаскар, Мароко, Намибия, Нигерия и Танзания;
- предоставянето от ЕС и неговите държави членки, в рамките на партньорството за справедлив енергиен преход, на безвъзмездни средства в размер на повече от 280 милиона евро за Южна Африка в подкрепа на реформите на политиката за екосяобразно възстановяване и отключването на екосяобразни инвестиции.

Проектите в **съседните на ЕС държави и Западните Балкани** се изпълняват в рамките на икономическите и инвестиционните планове, договорени със страните, като например:

- трансбалканския електроенергиен коридор, преминаващ през Босна и Херцеговина, Черна гора и Сърбия — междусистемен електропровод 400 kV, свързваща електропреносните системи на трите държави с тези на Италия, Хърватия, Унгария и Румъния;
- подводен кабел за цифрова свързаност в Черно море, който ще подпомогне цифровата трансформация и ще повиши цифровата устойчивост на региона;
- подводен електрически кабел в Черно море, с който ще се помогне на държави като Армения, Азербайджан и Грузия да диверсифицират своя енергиен микс и да се възползват от огромния потенциал на възобновяемата водна, слънчева и вятърна енергия.

В **Азия и Тихоокеанския басейн** работим по линия на Global Gateway чрез регионални и двустранни инициативи, които ще доведат до резултати с трансформиращо въздействие, като например:

- регионалната инициатива на „Екип Европа“ Green-Blue Alliance за Тихия океан, която включва изграждането на водноелектрическата централа Qaliwana във Фиджи, както и ремонта на пет самолетни писти и изграждането и подобряването на два вълнолома в Папуа Нова Гвинея;
- проект през 2023 г. за инвестиции в слънчева и вятърна енергия за насърчаване на прехода към екологична енергия в Бангладеш;
- партньорството за справедлив енергиен преход с Виетнам и Индонезия, което има за цел внедряването на възобновяеми енергийни източници;
- работа с Казахстан за осъществяване на партньорството в областта на суровините, батериите и водорода от възобновяеми източници;
- на срещата на върха ЕС—АСЕАН през 2022 г. ЕС и неговите държави членки обявиха, че ще привлекат инвестиции в размер на 10 милиарда евро за осъществяването на тези и още проекти по линия на Global Gateway в региона.

По време на срещата на върха ЕС—Общността на латиноамериканските и карибските държави (CELAC) през юли 2023 г. в Брюксел председателят Фон дер Лайен обяви, че ЕС и неговите държави членки ще инвестират над 45 милиарда евро в инвестиционната програма на Global Gateway за **Латинска Америка и Карибския басейн**, която включва списък от над 130 потенциални инвестиционни проекта:

- подписахме цифров алианс с повечето държави от региона, за да си сътрудничим при стандартизирането на цифровите си политики, например в областта на защитата на данните, споделянето на данни и неприкосновеността на личния живот; алиансът включва и планове за регионален център „Коперник“ за космически услуги,

който ще бъде от основно значение за въздухоплаването, безпилотните летателни апарати и автономното шофиране;

- през 2023 г. ще бъде стартирана инициативата на „Екип Европа“ за Амазонския басейн за предотвратяване на обезлесяването, заедно с проекта „Петте големи гори на Мезоамерика“ за опазването на 10 милиона хектара гори до 2030 г.;
- ЕС подписа (или скоро ще подпише) партньорства с Аржентина, Бразилия, Колумбия, Коста Рика, Парагвай, Уругвай и Чили за производството на екологично чист водород и добив на суровини;
- ще окажем подкрепа за разгръщането на широколентов мрежов достъп в Ямайка до 2030 г.;
- подобряваме морския вътрешнорегионален транспорт в Карибския басейн с мултимодален ферибот, свързващ Гвиана и Суринам с Барбадос, Тринидад и Тобаго, членовете на Организацията на източнокарибските държави и френските отвъдморски територии.

Global Gateway представлява половината от общия ангажимент по **Партньорството на Г-7 за глобална инфраструктура и инвестиции**. Държавите от Г-7 обединяват усилията си, за да бъдат част от решението за преодоляване на недостига на инвестиции в инфраструктура. След успешната среща на върха на Г-7 в Хиросима ще продължим да работим в тясно сътрудничество със следващите председателства на Г-7 — Италия през 2024 г. и Канада през 2025 г.

Подновяване на търговската програма на ЕС

През февруари 2021 г. Комисията представи цялостен **преглед на стратегията за търговската политика на ЕС** — израз на твърдия ни ангажимент за търговска политика, която насърчава откритостта, устойчивостта и способността за отстояване на интересите ни на световната сцена. Наложително е нашата търговска рамка да ни предоставя необходимите инструменти за защита от нелоялни търговски практики. Оттогава Комисията полага неуморни усилия за изпълнението и напредъка на тази стратегия, като затвърди водещата позиция на ЕС в международната търговия.

Съвети по търговия и технологии

В духа на международното сътрудничество ЕС и демокрациите партньори създадоха съвети по търговия и технологии с цел изграждане на продуктивни партньорства и справяне с общите предизвикателства. По време на третата министерска среща на **Съвета по търговия и технологии ЕС—САЩ** на 5 декември 2022 г. и четвъртата среща на 30 и 31 май 2023 г. ЕС и Съединените щати се споразумяха да започнат Трансатлантическата инициатива за устойчива търговия, както и диалог за стимули за чиста енергия. Част от този съвет — **работната група ЕС—САЩ „Таланти за растеж“**, проведе първото си заседание на 17 май 2023 г. Мандатът ѝ включва обмен на най-добри практики, насърчаване на иновативни подходи към развитието на умения и вдъхновяващи програми за обучение за дружествата от ЕС и САЩ.

На първото заседание на **Съвета по търговия и технологии ЕС—Индия** на 16 май 2023 г. двете страни засилиха ангажираността си и се споразумяха да си сътрудничат в областта на нововъзникващите технологии и научните изследвания в областта на чистите и екологичните технологии, както и да разгледат търговски въпроси. Този съвет има за цел да засили двустранната търговия между ЕС и Индия, която достигна рекордни равнища през 2022 г. с търгувани стоки на стойност 120 милиарда евро.

Обединеното кралство

През февруари 2023 г. председателят Фон дер Лайен и министър-председателят на Обединеното кралство Риши Сунак представиха **Рамката от Уиндзор** — всеобхватен набор от съвместни решения, имащи за цел окончателното

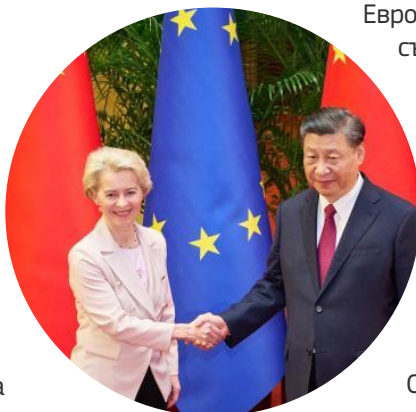
преодоляване на практическите предизвикателства при изпълнението на Протокола за Ирландия/Северна Ирландия, с което да се осигурят на гражданите и предприятията в Северна Ирландия **трайна сигурност и предвидимост**. Рамката позволи на ЕС и Обединеното кралство да се насочат към по-положителни и стабилни отношения. Сега

основен приоритет в двустранните отношения между ЕС и Обединеното кралство е цялостното, навременно и точно прилагане на Рамката от Уиндзор и на Споразумението за оттегляне в по-общ план, както и на Споразумението за търговия и сътрудничество. Пълноценното използване на потенциала на тези споразумения може да доведе до ползи и от двете страни на Ламанша. Споразумението за търговия и сътрудничество обхваща редица области, като търговията със стоки и услуги, енергетиката, сигурността и асоциирането на Обединеното кралство към някои програми на ЕС. На 27 юни 2023 г. ЕС и Обединеното кралство подписаха и меморандум за разбирателство относно регулаторното сътрудничество в областта на финансовите услуги.

Китай

На 30 март 2023 г. председателят Фон дер Лайен произнесе историческа реч за отношенията между ЕС и Китай преди посещението си в Пекин. През последните 3 години Китай е все по-рядко склонен да се ангажира по същество с ЕС и неговата нарастваща решителност да отстоява интересите си, а оспорването на основания на правила международен ред направиха двустранните ни отношения по-резервирани и трудни. Отношенията ни с Китай обаче са твърде важни, за да бъдат изложени на риск, оставяйки условията за здравословен ангажимент неясно определени. В речта си председателят подчерта **необходимостта от намаляване на риска и възстановяване на хармонията в отношенията между ЕС и Китай**. Това означава да се продължи развитието на двустранните икономически отношения и сътрудничеството по отношение на глобалните предизвикателства, като същевременно се обърне внимание на нарушенията, произтичащи от водените от Китай икономическа политика и субсидиране, като се намалят критичните зависимости на ЕС и се преодолеят конкретните рискове, свързани със стратегията на Китай за сливане на гражданските и военните цели и използването на принудителни практики.

На 6 април 2023 г. председателят Фон дер Лайен посети Китай. Председателят подчерта необходимостта от постигане на мир въз основа на мирния план от 10 точки на Украйна. Що се отнася до Тайван, тя изтъкна отново необходимостта от стабилност и намаляване на напрежението, както и че статуквото не може да бъде променяно едностранно или със сила. Председателят повдигна и въпроси, свързани с правата на човека, като обърна специално внимание на автономния регион Синдзян, и въпроси от световен мащаб като облекчаването на дълга, реформата на Световната търговска организация и готовността за пандемии. Месец по-късно в Хирошима, Япония, стратегията на председателя Фон дер Лайен за намаляване на

риска получи подкрепата на G-7, като послужи за основа на комуникето от срещата.

Отвореност

Въпреки сътресенията във веригите на доставките, причинени от пандемията и агресивната война на Русия срещу Украйна, ние останахме най-големият търговски блок в света, на който се падат над 16 % от световната търговия, и осъществихме напредък в насърчаването на отвореността на търговията чрез осезаеми постижения. Тук трябва да се отбележат успешното приключване на преговорите по споразумения за свободна търговия с **Чили** и **Нова Зеландия**, както и продължаването на преговорите с **Австралия**, **Меркосур**, **Мексико**, **Индия** и **Индонезия**.

Европейската комисия приключи също и преговорите с **Ангола** по споразумение за улесняване на устойчивите инвестиции — първото споразумение на ЕС от този вид. Със сключването на такива споразумения ЕС има за цел да насърчи устойчивите инвестиции в рамките на диалога си с африканските партньори. Споразумението за улесняване на устойчивите инвестиции между ЕС и Ангола ще улесни привличането и разширяването на инвестициите, като същевременно ще включи ангажименти в областта на околната среда и трудовите права в отношенията между ЕС и Ангола.

Устойчивост

За да отрази нарастващото значение на устойчивостта в нашите търговски отношения, на 22 юни 2022 г. Комисията въведе новаторски подход, с който направи задължително включването във всички търговски споразумения на ЕС на **всеобхватни глави относно търговията и устойчивото развитие**. Тези глави водят до широк спектър от взаимно договорени ангажименти, включително отстояването на изключително важни

международни споразумения като Парижкото споразумение и конвенциите на Международната организация на труда относно правата на работниците.

На 24 април 2023 г. **ЕС и Норвегия създадоха Зелен алианс**, който представлява кулминацията на двустранния ангажимент в рамките на Европейския зелен пакт. Това новаторско партньорство служи като стабилна платформа за засилване на съвместните усилия за действия в областта на климата, опазването на околната среда и сътрудничеството в областта на чистата енергия и промишления преход. И двете страни потвърдиха твърдия си ангажимент към съответните си цели за 2030 г., като се стремят към намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 55 % в сравнение с равнищата от 1990 г. и постигане на неутралност по отношение на климата не по-късно от 2050 г.

Отстояване на интересите

За да се засили способността на ЕС да отстоява интересите си на световната сцена, през юни съзаконодателите постигнаха съгласие за създаване на **инструмента за борба с принудата (ИБП)**. Този нов инструмент ще даде възможност на ЕС да реагира на икономическата принуда и по този начин да защитава по-добре своите интереси и тези на държавите си членки на световната сцена. С ИБП се цели преди всичко възпиране на всяка евентуална икономическа принуда. Ако все пак е налице такава, чрез диалог и сътрудничество ИБП предоставя необходимите условия за това третата държава да преустанови принудителните мерки. Ако този диалог обаче се окаже неуспешен, той също така дава на ЕС достъп до широк набор от възможни ответни мерки срещу държавата, която прибегва до принудата. Те включват налагането на мита, ограничения върху търговията с услуги и върху достъпа до преки чуждестранни инвестиции или възлагането на обществени поръчки.

Икономическа сигурност

На 20 юни Комисията и върховният представител представиха нова **Европейска стратегия за икономическа сигурност**. Стратегията е съсредоточена върху свеждането до минимум на рисковете, които се пораждат от определени икономически потоци в контекста на засилено геополитическо напрежение и ускорени технологични изменения, като се запазва максимално високо равнище на икономическа свобода и динамичност.

В стратегията се определя рамка, която да бъде приложена съвместно с държавите — членки на ЕС, за да се гарантира икономическата сигурност на ЕС чрез насърчаване на укрепването на икономическата основа на ЕС, особено в ключови базови технологии и сектори, защита на предприятията, гражданите и правителствата на ЕС от рискове за икономическата сигурност, като принуда и използване на търговските отношения като оръжие и партньорство с възможно най-широк кръг държави, за да се отговори на общите опасения и интереси.

По-силна Европа на световната сцена

Във времена на безпрецедентни световни предизвикателства — от изменението на климата до световните здравни кризи и нарастващото геополитическо напрежение — ЕС играе ключова роля за изграждането на световна икономика, която е издръжлива, устойчива и водеща до растеж за всички. Ето няколко примера за нашите постижения през изминалата година:

СЕВЕРНА И ЮЖНА АМЕРИКА

Съединени американски щати

- Две министерски срещи на Съвета по търговия и технологии ЕС—САЩ
- Трансатлантическа инициатива за устойчива търговия и Диалог за стимули за чиста енергия
- Работна група ЕС—САЩ в областта на здравеопазването
- Рамка за защита на личните данни между ЕС и САЩ

ЛАТИНСКА АМЕРИКА

- Цифров алианс ЕС—ЛАК
- Нова програма за отношенията между ЕС и ЛАК
- Инвестиции на „Екип Европа“ в Латинска Америка и Карибския басейн в размер на 45 милиарда евро по линия на Global Gateway
- 3-та среща на върха ЕС-CELAC
- Инициатива на „Екип Европа“ за Амазонския басейн за предотвратяване на обезлесяването
- Проект „Петте големи гори на Мезоамерика“ за опазване на 10 милиона хектара гори до 2030 г.

Бразилия

- 2 милиарда евро в подкрепа на производството на чист водород в Бразилия и за насърчаване на енергийната ефективност
- Инициатива на „Екип Европа“ за тропическите гори в Бразилия

Чили

- Приключване на преговорите по усъвършенстваното рамково споразумение
- Инициатива на „Екип Европа“ за чист водород
- Меморандум за разбирателство относно устойчивите вериги за създаване на стойност в областта на суровините

Аржентина

- Меморандум за разбирателство относно устойчивите вериги за създаване на стойност в областта на суровините
- Меморандум за разбирателство относно сътрудничеството в областта на енергетиката

Венесуела

- Международна конференция за солидарност с венесуелските бежанци и мигранти и приемащите ги общности

АФРИКА

На 150 милиарда евро възлизат безвъзмездните средства и инвестициите, подпомогнати от бюджета на ЕС като част от пакета за инвестиции Африка—Европа по линия на Global Gateway

- 1 милиард евро са по инициативата на „Екип Европа“ за адаптация и устойчивост спрямо изменението на климата

СЕВЕРНА АФРИКА

- Две инициативи на „Екип Европа“, съсредоточени в региона на Атлантическия океан/Западното Средиземноморие и миграционните маршрути през Централното Средиземноморие
- Подводен оптичен кабел Medusa в Средиземно море

Тунис

- Пакет за всеобхватно партньорство

Мароко

- Нови програми за сътрудничество в областта на екологичния преход, миграцията и реформите

СУБСАХАРСКА АФРИКА

- 100 милиона евро за регионална инициатива за учители

Египет

- Стратегическо партньорство за чист водород

Судан

- 126,4 милиона евро под формата на хуманитарно финансиране през 2023 г.; почти 700 милиона евро от 2013 г. насам

ЕВРОПА

Обединено кралство

- Споразумение относно Рамката от Уиндзор
- Меморандум за разбирателство относно регулаторното сътрудничество в областта на финансовите услуги

Норвегия

- Зелен алианс ЕС—Норвегия

Украйна

- 76 милиарда евро обща подкрепа за Украйна и нейния народ
- Първа по рода си среща между колегиума на членовете на Комисията и правителството на Украйна в Киев
- Среща на върха ЕС—Украйна

Молдова

- 300 милиона евро в нов пакет за подкрепа

Турция и Сирия

- Международна донорска конференция в солидарност с жертвите на земетресението в Сирия и Турция
- Седма конференция в Брюксел относно бъдещето на Сирия и региона

ЗАПАДНА И ЦЕНТРАЛНА

АФРИКА

181,5 милиона евро хуманитарна помощ

Сенегал

- Партньорство за справедлив енергиен преход

ЮЖНА АФРИКА

Южна Африка

- Инвестиции в размер на 280 милиона евро по линия на Global Gateway за нейното справедливо и екосяобразно възстановяване

Ангола

- Приключиха преговорите за споразумение за улесняване на устойчивите инвестиции

ЗАПАДНИ БАЛКАНИ

- 1 милиард евро в пакет за енергийна подкрепа
- Допълнителен инвестиционен пакет в размер на 2,1 милиарда евро по линия на Икономическия и инвестиционен план
- Нов план за растеж на региона
- Среща на върха ЕС—Западни Балкани в Тирана, Албания

КАВКАЗКИ РЕГИОН

Подводен кабел за цифрова свързаност в Черно море

Казахстан

- Стратегическо партньорство в областта на суровините, батериите и чистия водород

АЗИЯ

10 милиарда евро като част от Global Gateway за Югоизточна Азия

Япония

- 29-а среща на върха ЕС—Япония
- Стратегическо сътрудничество в областта на цифровите технологии, веригите за доставки на суровини от критично значение и развитието на международен пазар на водород
- Първо заседание на Съвета за цифрово партньорство Япония—ЕС

Южна Корея

- Среща на върха ЕС—Южна Корея
- Начало на партньорства между ЕС и Южна Корея в областите на околната среда и цифровите технологии

Китай

- В историческа реч преди посещението си в страната председателят Фон дер Лайен очерта политика за намаляване на риска, а не за прекъсване на отношенията с Китай

Виетнам

- Партньорство за справедлив енергиен преход за внедряване на възобновяеми енергийни източници

Индия

- Първо заседание на Съвета по търговия и технологии ЕС—Индия

Сингапур

- Цифрово партньорство

Индонезия

- Партньорство за справедлив енергиен преход

ОКЕАНИЯ

ТИХООКЕАНСКИ РЕГИОН

Green-Blue Alliance за Тихоокеанския регион

Нова Зеландия

- Споразумението за свободна търговия бе подписано

Австралия

- Рамковото споразумение влезе в сила

В ОСТАНАЛИЯ СВЯТ

- Глобална рамка за биологичното разнообразие Кунмин–Монреал
- Нова програма на ЕС за международно управление на океаните
- Среща на върха на G-7 в Хиросима, Япония
- Срещи на върха на G-20 в Бали, Индонезия и Индия
- Партньорства в областта на горите и климата с Конго, Гвиана, Монголия, Замбия, Уганда

3 Изграждане на устойчивост на обществото в Европа

Европейската демокрация е силна и в добро здраве, но се нуждае от постоянни усилия, за да я опазим. От отстояването на принципите на правовата държава до гарантирането на независимостта на съдебните системи, борбата с корупцията и насърчаването на гражданската ангажираност — Комисията продължи да бъде вярна на ролята си на пазител на Договорите през 2022 г. и 2023 г. Ще продължим да **браним демокрацията** в навечерието на изборите за Европейски парламент през 2024 г. Равенството също продължава да е в центъра на политиката на ЕС, като бяха приети важни законодателни инициативи, като например директива за укрепване на принципа за **равно заплащане за равен труд**. След кризата с COVID-19 приоритет на Съюза стана и осигуряването на сигурността, безопасността и здравето на хората, живеещи в ЕС, с оглед на трансграничните заплахи. За да укрепим нашия здравен съюз, представихме и **всеобхватен подход към психичното здраве**. Що се отнася до миграцията и убежището, Комисията предложи решителни реформи и работи за бързото постигане на споразумение между Европейския парламент и Съвета. Освен това през изминалата година Комисията продължи да подкрепя хуманитарните усилия в рамките на ЕС и извън него.

Отстояване на принципите на правовата държава и борба с корупцията

Европейският съюз е уникален със своята история и своята визия за бъдещето. Той е континентална демокрация, съставена от различни нации, обединени в целта си за свобода, демокрация, равенство и върховенство на закона. ЕС се роди след опустошението на Втората световна война с обещанието, че войната между неговите държави членки ще бъде невъзможна. Оттогава насам ние, европейците, станахме единни в многообразието си. Нашето единство ни дава възможност да браним и да утвърждаваме демократичните ценности и принципи у дома и отвъд нашите граници. Войната на Русия срещу Украйна ни напомни за необходимостта да пазим нашата изградена с големи усилия демокрация и свободите, които тя гарантира. В духа на 1989 г. и на украинците, които се борят за свобода днес, всяко поколение европейци трябва да спомага за **устойчивостта на европейската демокрация** и да подновява обещанието на европейския проект за мир.

Принципите на правовата държава и зачитането на правото на ЕС са в основата на нашия Европейски съюз — застъпник за свободата, справедливостта и равенството. Комисията продължава непоколебимо да отстоява и пази правото на ЕС. През 2022 г.

предприехме решителни действия по 1 410 случая на неизпълнение на задължения, с което гарантирахме прилагането на правото на ЕС. Нашият годишен доклад относно върховенството на закона — фундамента на **цикъла на ЕС в областта на върховенството на закона**, създаден през 2020 г., служи като отправна точка за наситен диалог и обмен на най-добри практики между държавите членки и дава възможност за дебати в Европейския парламент и в националните парламенти. За това свидетелстват и усилията, положени от държавите членки за изпълнение на препоръките, отправени за първи път в доклада от 2022 г. Както личи от доклада от 2023 г., държавите членки са изпълнили 65 % от препоръките от 2022 г., което показва положителна тенденция, като същевременно става ясно, че за някои реформи е необходимо повече време, за да бъдат завършени.

Общият режим на обвързаност с условия, въведен през 2021 г., има за цел да защити бюджета на Съюза от нарушения на принципите на правовата държава в държавите членки. Този инструмент допринася за утвърждаването и защитата на принципите на правовата държава, тъй като на държавите членки могат да бъдат наложени бюджетни мерки, когато нарушенията на принципите на правовата държава засягат или има сериозна опасност да засегнат доброто финансово управление на бюджета на Съюза или финансовите интереси на Съюза.

През 2022 г., по предложение на Комисията, Съветът прие мерки по отношение на една държава членка. Мерките, приети съгласно общия режим на обвързаност с условия, могат да бъдат отменени, ако съответната държава членка докаже, че е коригирала ситуацията, довела до тяхното приемане.

Ефективните политики за борба с корупцията са съществена част от благоприятната среда, необходима за върховенството на закона, наред със зачитането на независимостта на съдебната власт, свободните и плуралистични медии, прозрачната и висококачествена публична администрация и свободното и активно

гражданско общество. През май 2023 г. Комисията предприе решителни действия и представи две целенасочени предложения за борба с корупцията в ЕС. С предложенията се хармонизират правилата на ЕС относно определенията и наказанията за корупционни престъпления, за да се гарантират високи стандарти по отношение на целия спектър от корупционни престъпления и да се подобри правоприлагането.

Предложенията имат за цел също така да се създадат структури в държавите членки, които на първа линия да предотвратяват по-добре корупцията. Комисията, съвместно с върховния представител, предложи и специален режим на санкции в отговор на тежки корупционни деяния в световен мащаб.

През юни 2023 г. Комисията предложи да се създаде първият междуинституционален **орган по етика**, който ще отговаря за изготвянето на общи стандарти за членовете на институциите и органите на ЕС. Със създаването на органа по етика за първи път ще бъдат изготвени общи стандарти за етичното поведение на членовете и официален механизъм за координация и обмен на мнения между институциите относно етичните изисквания. След тези промени членовете на институциите и органите на ЕС ще се подчиняват на общи, ясни, прозрачни и разбираеми стандарти.

Насърчаване на нови форми на демократична ангажираност

През 2023 г. Комисията изпълни ангажимента си да предприеме последващи действия във връзка с резултатите от **Конференцията за бъдещето на Европа** — най-мощното досега и безпрецедентно начинание в областта на демокрацията на участието. Комисията продължи да действа по препоръките от конференцията, като 35 от 43-те нови инициативи в работната програма на Комисията за 2023 г. са пряко или косвено свързани с тези препоръки.

С оглед на приобщаването на гражданите в нашия инструментариум за изготвяне на политики Комисията създаде ново **поколение граждански панели**, във всеки от които заседават близо 150 произволно избрани граждани, чиято задача е да отправят препоръки преди някои ключови предложения на Комисията. През 2023 г. се проведеха три такива срещи, в които бяха обсъдени темите за разшичаването на храни, виртуалните светове и мобилността с учебна цел, като по този начин бе подчертано значението на участието на гражданите в нашия демократичен процес. Особено внимание беше обърнато на по-младото поколение, като една трета от участниците в панелите са на възраст между 16 и 25 години, с което се признава тяхната основна роля за оформянето на визията за бъдещето.

Комисията продължава да работи за повишаване на прозрачността и за подобряване на качеството на изготвянето на политиките на ЕС с обновяването на платформата „Споделете мнението си“, с което я превръща в събирателен

център онлайн за общоевропейски дебати по избрани европейски въпроси.

Важен етап беше отбелязан на 18 април 2023 г., когато беше регистрирана **100-та европейска гражданска инициатива** под надслов „Свързване на всички столици и хора в Европа чрез високоскоростна железопътна мрежа“. Тази инициатива е част от мощен инструмент на демокрацията на участието, чрез който са събрани над 17 милиона подписа за различни инициативи от създаването ѝ през 2012 г.

Разработваме инструменти в подкрепа на държавите членки, които желаят да задълбочат ангажираността си с гражданите по европейски въпроси. Пилотният проект **„Изграждаме Европа с представителите на местното самоуправление“** дава обещаващи резултати и в бъдеще би могъл да бъде един от наличните инструменти за създаване на по-голяма демократична устойчивост, от най-близкото до гражданите равнище.

Комисията напълно признава децата и младите хора като активни граждани и двигатели на промяната в нашата европейска демокрация. Затова ще създадем постоянна онлайн и офлайн

платформа на ЕС за участие на децата, за да се даде възможност на децата в целия ЕС да участват в процеса на вземане на решения в ЕС по систематичен и съдържателен начин. Тази платформа ще бъде изградена заедно с децата, организации на гражданското общество и Европейския парламент.

Изграждане на Съюз на равенство

В ЕС оставаме ангажирани с изграждането на по-съвършено общество, в което всеки има равни възможности да процъфтява. Нашият Съюз зависи от всички нас. Всеки трябва да бъде свободен да изразява своята индивидуалност и мнението си, да практикува религията си свободно и да обича когото иска. Защитата на тези **основни свободи** в правото на ЕС е доказателство за нашия траен ангажимент. Въпреки това сме наясно, че работата ни никога не свършва и че все още трябва да бъдат преодолени множество пречки, за да се гарантира еднаква свобода и безопасност на всички хора в ЕС.

Футболното чудо, **Хейли Буджея**, истински вярва в равенството в спорта и активно популяризира футбола за момичетата в Малта и извън пределите ѝ.

19-годишната футболистка, която наскоро се присъедини към отбора „Интер Милан“, след като игра един сезон в Националната женска футболна лига в САЩ, продължава да отстоява равенството, като активно насърчава момичетата да се занимават със спорт и да печелят отличия.

В нашата **Стратегия за равенство между половете** за периода 2020—2025 г. се подчертава колко важно е постигането на процъфтяващо общество и икономика с равенство между половете. През ноември 2022 г. отбелязахме исторически момент, когато, десетилетие след предложението на Комисията относно жените в управителните съвети, приехме безпрецедентни правила за подобряване на **баланса между половете в управителните съвети на дружествата**, налагайки до 2026 г. най-малко 40 % от позициите на директори без изпълнителни функции в дружествата, допуснати до борсова търговия, да бъдат заемани от представители на по-слабо представения пол.

През декември 2022 г. Комисията предложи да се хармонизират на равнището на ЕС правилата, свързани с признаването на произхода, за да се укрепят **правата на семействата в трансгранични ситуации**. С това предложение се гарантира, че произходът, установен в една държава членка, се признава във всички останали държави членки, без да се налагат специални процедури.

През май 2023 г. направихме още една голяма крачка напред, като приехме нови правила за укрепване на прилагането на принципа за **равно заплащане за равен труд** на мъжете и жените, с което разликата в заплащането на жените и мъжете остава в миналото.

На 1 юни 2023 г. ЕС най-накрая се присъедини към **Конвенцията от Истанбул за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие** — седем години след като Комисията представи предложението си за това. Освен това сме в процес на договаряне на предложението за директива относно борбата с насилието над жени и домашното насилие, представено през март 2022 г., което има за цел да се определят минимални стандарти в правото на ЕС за криминализиране на някои форми на насилие на социалнополова основа, да се подобри достъпът до правосъдие, защита и подкрепа за жертвите, да се осигури координация между съответните служби и да се предотвратят тези видове престъпления.

Освен това ЕС се ангажира да бъде начело на усилията за защита на правата на лесбийките,

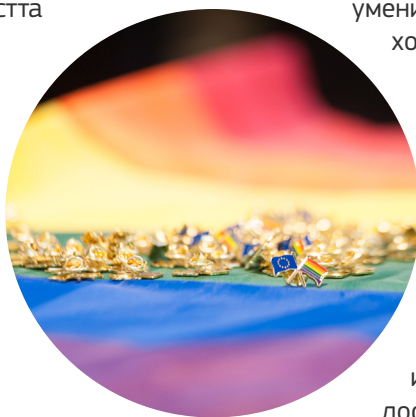
гейовете, бисексуалните, транссексуалните, интерсексуалните и куйър (ЛГБТИК) лица. В първата **стратегия на Комисията за равнопоставеност на ЛГБТИК** за периода 2020—2025 г. бяха очертани мерки за интегриране на равнопоставеността на ЛГБТИК във всички области на политиката и за по-голяма гласност на ЛГБТИК лицата. Целта на тази стратегия е държавите членки да бъдат обединени в обща мисия за по-ефективно справяне с дискриминацията на ЛГБТИК лицата до 2025 г. През декември 2022 г. Комисията представи и предложение за **укрепване на органите по въпросите на равенството** в борбата с дискриминацията чрез определяне на минимални стандарти по отношение на техния мандат, независимост, ресурси, задачи и правомощия.

С Плана за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 г. борбата с расизма става част от всички политики на ЕС. През февруари назначихме нов координатор за борба с омразата към мюсюлманите. Насърчихме държавите членки да приемат **национални планове за действие срещу расизма** до края на 2022 г. През януари 2023 г. направихме също така оценка на националните стратегически рамки за равенство, приобщаване и участие на ромите и ще продължим да призоваваме настоятелно държавите членки да увеличат усилията си за прекратяване на всички форми на расова дискриминация в нашия многообразен Съюз.

Със **Стратегията на ЕС за борба с антисемитизма** призовахме държавите членки да изготвят национални стратегии в тази област.

Хората с увреждания, като всички останали, имат право да участват пълноценно във всички сфери на живота. Понастоящем само половината от 42,8-те милиона лица с увреждания в трудоспособна възраст в ЕС са

наети на работа. Нашият **пакет за заетостта на хората с увреждания**, представен през септември 2022 г., подкрепя държавите членки в насърчаването на социалното приобщаване, борбата с бедността и повишаването на уменията и компетентностите на хората с увреждания. Взехме мерки за въвеждането на **европейска карта за хора с увреждания**, с която да се гарантира трансграничното признаване на статута на лицата с увреждания, за да се улесни краткосрочният им престой в други държави членки, като в целия ЕС им се предоставя същият достъп до специални условия или преференциално третиране по отношение на услугите като на гражданите на съответната държава членка.

Повишаване на устойчивостта ни и защита на гражданите на ЕС

В рамките на **европейския Съюз на сигурност** ЕС се стреми да защитава всички свои граждани и предприятия както онлайн, така и офлайн. След обявяването на Стратегията на ЕС за Съюза на сигурност през юли 2020 г. бяха направени значителни подобрения за укрепване на четирите стълба на стратегията: преодоляване на уязвимостите, повишаване на киберсигурността, насърчаване на сътрудничеството в областта на правоприлагането и подкрепа за устойчивостта на хибридни заплахи. Освен това вече съществуват съвременни правила за гарантиране на физическите и цифровите аспекти на секторите с критична инфраструктура, в това число енергетиката, транспорта, здравеопазването, космическото пространство, далекосъобщенията и цифровите технологии.

Директивата относно устойчивостта на критичните субекти влезе в сила през януари 2023 г., предоставяйки стабилна рамка за изграждане на нашата колективна устойчивост. Този важен законодателен акт се подсилва допълнително чрез ускорени действия на всички равнища за повишаване на устойчивостта на критичната инфраструктура на ЕС.

Увеличаващите се мащаб, честота и въздействие на инцидентите в областта на киберсигурността представляват сериозна заплаха за функционирането на мрежите и информационните системи и за единния европейски пазар. Военната агресия на Русия срещу Украйна допълнително изостри тази заплаха, наред с множеството свързани с държавата, престъпни и хактивистки субекти, засилващи настоящото геополитическо напрежение. Въз основа на стабилна стратегическа, политическа и законодателна рамка, която вече е въведена, предложеният от Комисията през април 2023 г. **Акт на ЕС за киберсолидарност** ще допринесе допълнително за подобряване на откриването на киберзаплахи, устойчивостта и готовността на всички равнища на екосистемата на киберсигурност на ЕС.

Актът има за цел да се засили сътрудничеството в рамките на ЕС за противодействие на киберзаплахите чрез подобряване на откриването на заплахите и осведомеността за тях, повишаване на готовността на критичните субекти и укрепване на съгласуваните способности за управление и реагиране при кризи във всички държави членки.

Освен това, за да се гарантира, че потребителите и предприятията могат да използват сигурни цифрови продукти в личната и професионалната сфера, през септември 2022 г. Комисията предложи **Законодателния акт за киберустойчивост** — първото по рода си законодателство за целия ЕС, чиято цел е да се въведат задължителни и хоризонтални изисквания за киберсигурност за продуктите с цифрови елементи през целия им жизнен цикъл. С въвеждането на ново законодателство, целящо **премахването на терористично съдържание онлайн**, и със засилването на сътрудничеството между националните

правоприлагащи органи, ЕС се бори с незаконния трафик на огнестрелни оръжия и опасни вещества и засилва способността за реакция на ЕС при кризи спрямо тероризма.

Ангажиментът на Комисията за защита на гражданите на ЕС от заплахи включва и работа в морската и космическата сфера. През март 2023 г. Комисията представи актуализирана **стратегия на ЕС за морска сигурност**, целяща опазването на морските райони от възникващи заплахи и гарантиране на мирното използване на моретата. В стратегията се предлагат мерки за подобряване на морската сигурност, включително военноморски учения на равнище ЕС, подобрени операции за брегова охрана и засилени инспекции за сигурност в пристанищата на ЕС, с цел насърчаване на по-задълбочено сътрудничество с партньори като НАТО, за да се поддържа основаният на правила ред в морето.

В областта на космическото пространство, което придобива все по-голямо значение за потребителски, научни и военни цели, Комисията представи **Европейска космическа стратегия за сигурност и отбрана**. Стратегията отразява схващането на ЕС, че космическото пространство е оспорвана стратегическа област и има за цел да защити космическите активи на ЕС, като например спътниците, да възпира враждебните дейности в космическото пространство, като например шпионажа, и да укрепи стратегическата автономност на ЕС.

През ноември 2022 г. Европейският парламент и Съветът постигнаха съгласие по регламент за създаване на програма на ЕС за сигурна свързаност за периода 2023—2027 г., включващ целта ЕС да **разположи съзвездие от спътници на ЕС, наречено IRIS²** (Инфраструктура за устойчивост, взаимосвързаност и сигурност чрез спътник). IRIS² ще представлява нов, базиран в космоса стълб за цифров, издръжлив и по-безопасен ЕС, и ще спомогне за европейската конкурентоспособност и обществен напредък.

През януари 2023 г. **председателят Фон дер Лайен откри космодрума „Есрейндж“ в Северна Швеция**, който не само е първият космодрум на континенталната част на ЕС, но от него е възможно и изстрелването на съзвездия от малки спътници, които подобряват способностите на ЕС за наблюдение на Земята, което е от решаващо значение за противодействие на климатичните бедствия или военните заплахи в реално време.

Повишаване на устойчивостта на природни и причинени от човека бедствия

С оглед на подобряването на превенцията и подготвеността в цяла Европа, през февруари 2023 г. Комисията прие препоръка и съобщение за определяне на общи цели за **повишаване на устойчивостта на Европа в областта на гражданската защита при бедствия**.

Това включва начини европейските държави да бъдат по-добре подготвени при настъпването на природни бедствия като земетресения, наводнения и горски пожари. С оглед на бързо променящите се рискове целите на ЕС за устойчивост при бедствия са насочени към подобряване на способността на **Механизма за гражданска защита на ЕС** да предвижда и устоява на последиците от бъдещи големи бедствия и извънредни ситуации. В това отношение бяха приети пет европейски цели и водещи инициативи за устойчивост при бедствия с цел по-добро предвиждане, подготовка, предупреждение, реагиране и обезопасяване.

Предвид нарасналата заплаха за хората и околната среда от все по-големи горски пожари ЕС повиши капацитета си за борба с горските пожари, като **удвои размера на своя противопожарен въздушен флот през лятото на 2023 г.** в съответствие с поетия от председателя Фон дер Лайен ангажимент в речта ѝ за състоянието на Съюза от септември 2022 г. Стратегическият резерв на rescEU от противопожарни въздухоплавателни средства включва 24 самолета и 4 хеликоптера от 10 държави членки. През 2023 г. чрез Механизма за гражданска защита ЕС мобилизира стотици пожарникари, превозни средства и самолети за борба с огромните пожари, бушуващи в Европа, както и в израз на солидарност с международните ни партньори като Канада. В отговор на призивите на държавите членки и на Европейския парламент през 2022 г.

Комисията разработи също така план за действие за предотвратяване на горските пожари.

Изправена пред последиците от опустошителните наводнения, **Словения стана свидетел на невероятна солидарност** от държавите — членки на ЕС, и от чужбина, включително от разкъсаната от войната Украйна. Конвой от тежки машини, придружен от украински екип за гражданска защита, помогна за почистването на отломките от наводненията, засегнали две трети от страната.

Едновременните бедствия, причинени от горски пожари, наводнения и бури, които върхлетяха европейския континент през последните месеци, изискват, освен силна реакция, и повече превенция и готовност, като мониторинг на почвите, мониторинг на горите и естествено възстановяване, за да се избегне най-лошата страна на изменението на климата.

ЕС помага и за повишаване на устойчивостта при бедствия извън нашите граници. През февруари 2023 г. ЕС координира разполагането на над 250 пожарникари от ЕС в **Чили** чрез Механизма за гражданска защита на ЕС, заедно с експерти по координацията и медицински персонал. За да се справи с най-опустошителните горски пожари през последното десетилетие, **Канада** също получи незабавна противопожарна помощ с изпращането на 350 пожарникари чрез Механизма за гражданска защита на ЕС.

Председателят Фон дер Лайен посети наводнените райони на Емилия-Романя в Италия, за да види със собствените си очи алтруизма и солидарността, проявени от стотиците доброволци. Много от тях си взеха отпуск, за да участват в необходимото мащабно почистване и да помогнат на загубилите домовете и предприятия си да се върнат и да започнат възстановяването им.

Преодоляване на пандемията и изграждане на Здравен съюз

На 5 май 2023 г., след повече от 3 години, **статутът на COVID-19 като извънредна ситуация от международно значение, свързана с общественото здраве, беше официално премахнат**. Пандемията остави неизличими белези у гражданите, обществото и икономиката ни. Силният ни дух на устойчивост и координация, както и дълбокото ни доверие и значителните инвестиции в науката и иновациите ни позволиха да преодолеем тази безпрецедентна криза. Споделеното ни чувство за европейска солидарност — било то при разпределянето на медицински материали, лечението на пациенти, репатрирането на граждани, блокирани в чужбина, или колективното възстановяване на нашите икономики — също допринесе това да се случи. Опитът ни от пандемията затвърди най-основното убеждение на нашия Съюз — че заедно сме по-силни.

Проактивната позиция на Комисията от началото на 2020 г. като част от стратегията на ЕС за ваксините доведе до впечатляващи резултати. **Над 70 % от населението на ЕС е напълно ваксинирано срещу COVID-19**, като Комисията продължава да осигурява достъп до най-новата налична версия на ваксините, ако в бъдеще се появят варианти, будещи безпокойство. EU FAB, мрежа от производители на ваксини, ще гарантира непрекъснатия капацитет за производство на 500—700 милиона дози ваксини годишно в случай на нужда. Това гарантира, че ваксините ще бъдат бързо на разположение за справяне с бъдещи кризи. По-рано през 2023 г. подписахме договори с доставчици, за да гарантираме тази готовност.

Комисията остава непоколебима в ангажимента си да гарантира, че безопасните и ефективни ваксини са достъпни по целия свят. Към настоящия момент приблизително 65,5 % от световното население е ваксинирано срещу COVID-19. ЕС

изигра ключова роля за осигуряването на тези ваксинации, изнасяйки или споделяйки значителна част от необходимите дози. От декември 2020 г. насам **близо 2,5 милиарда дози ваксини срещу COVID-19**, около две трети от всички дози ваксини, произведени в ЕС, **са изнесени в 168 държави**. Комисията и държавите членки поеха ангажимент за над 5 милиарда евро за COVAX — световната инициатива, предназначена да гарантира равнопоставен достъп до ваксини срещу COVID-19. Освен това подкрепяме активно имунизационните кампании в държавите партньори. ЕС е и най-големият донор на дози ваксини срещу COVID-19, споделяни с държавите партньори чрез механизма COVAX, стопанисван от Алианса за ваксини GAVI. До момента чрез COVAX са изпратени над 1 милиарда дози ваксини на 144 участващи държави.

Пандемията от COVID-19 се отличава с това, че е първата, пред която се изправяме в епохата на цифровизацията.

Цифровият COVID сертификат на ЕС се превърна в безценен инструмент в борбата с пандемията, като от въвеждането му през 2021 г. са издадени над 2,3 милиарда сертификата в ЕС. Сертификатът улесни безопасното и свободно движение на гражданите в целия Европейски съюз, когато ограниченията за пътуване бяха счестени за необходими поради пандемията. Освен това той позволи тези ограничения да бъдат премахнати по координиран начин и ефективно да се даде възможност за безопасно международно пътуване. Сертификатът, който съблюдава ключови принципи на ЕС като неприкосновеността на личния живот, защитата на данните, свободния достъп, киберсигурността, гъвкавостта и справедливостта, се превърна в световен стандарт със 78-те държави и територии свързани със системата: 27-те държави членки, заедно с 51 държави и територии извън ЕС.

Въз основа на този успех през юни 2023 г. Световната здравна организация възприе системата на ЕС за цифрово сертифициране за COVID-19, включително основните ѝ принципи

на защита на неприкосновеността на личния живот и свеждане на данните до минимум, за да създаде глобална система, която ще спомогне за защитата на гражданите по целия свят от текущи и бъдещи заплахи за здравето. Това е първият градивен елемент на **глобалната мрежа на СЗО за цифрово здравно сертифициране**, която може също така да улесни бъдещата цифровизация на други здравни документи и да доведе до важни резултати в здравеопазването в международен мащаб.

През лятото на 2022 г., когато на различни места по света избухнаха огнища на болестта маймунска шарка, водейки до извънредна ситуация в областта на общественото здраве, Комисията се намеси, за да подкрепи държавите членки със спешни и съвместни обществени поръчки за лекарства и ваксини. Заедно с ангажираността на общността, това решително действие спомогна да се **предотврати ендемичността на маймунската шарка в Европа**. До края на 2022 г. съвместните обществени поръчки със средства на ЕС осигуриха достъп до над 2,3 милиона дози ваксини за държавите членки за периода 2022—2024 г.

Продължи работата по изграждането на силен **Европейски здравен съюз** — голямо постижение на Комисията „Фон дер Лайен“, чиято цел е опазването на здравето на гражданите на ЕС, като предоставя на ЕС и неговите държави членки инструменти за предотвратяване и справяне с бъдещи пандемии и подобрява устойчивостта на здравните системи в Европа.

През 2022 г. бяха положени основите на Европейския здравен съюз с укрепването на **Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията** и **Европейската агенция по лекарствата**, заедно с по-строги правила относно сериозните трансгранични заплахи за здравето и Регламента за рамка за извънредни ситуации. С този регламент бяха предоставени допълнителни правомощия на Органа за

готовност и реакция при извънредни здравни ситуации с цел по-ефективно предотвратяване и управление на трансграничните заплахи за здравето. Напредъкът ни по отношение на готовността и реакцията беше оповестен в първия доклад за състоянието на подготвеност в областта на здравеопазването през ноември 2022 г.

През май 2022 г., за да се разгърне пълният потенциал на здравните данни и да се даде възможност на ЕС да направи качествен скок в начина, по който се предоставя здравно обслужване на хората в цяла Европа, Комисията предложи създаването на **европейско пространство на здравни данни**. Тази инициатива дава възможност на физическите лица да контролират своите здравни данни и предлага последователна рамка за оползотворяване на потенциала на здравните данни за иновации, нови лекарства, по-добро здравеопазване и изготвяне на политики, като същевременно се спазват златните стандарти на ЕС за защита на данните.

През април 2023 г. беше добавен основен стълб към Европейския здравен съюз — **най-същественото преразглеждане на законодателството в областта на фармацевтичните продукти от две десетилетия насам**. Предложеното преразглеждане има за цел да се създаде единен пазар за лекарства чрез насърчаване на осигуряването на по-добри наличности, достъп и ценова достъпност на лекарствата, като същевременно се засилят иновациите и конкурентоспособността на фармацевтичната промишленост на ЕС. През юли 2022 г. бяха предложени и нови правила за допълнително повишаване на безопасността и качеството на субстанциите от човешки произход, за да се подобри защитата на всеки, който дарява или се лекува със здравни продукти от критично значение.

Европейският план за борба с рака, основен стълб на Европейския здравен съюз, е нашият отговор на тази постоянна заплаха, с която повечето хора в ЕС са имали или ще имат личен контакт. С над 2,7 милиона диагностицирани случаи на ракови заболявания и 1,3 милиона смъртни случая, регистрирани в ЕС през 2020 г., решимостта ни да се преборим с рака в бъдеще

е непоколебима. Планът е най-всеобхватната инициатива на ЕС в областта на раковите заболявания досега и е финансиран стабилно с бюджет от 4 милиарда евро. През септември 2022 г. беше въведен нов научнообоснован подход към скрининга за рак, с който към препоръките за скрининг бяха добавени раковите заболявания на простатата, белите дробове и стомаха, с което понастоящем се обхващат шест ракови заболявания, представляващи 55 % от всички нови случаи на рак и над 50 % от свързаните с рак смъртни случаи в ЕС. В началото на 2023 г. беше стартирана нова европейска инициатива за образна диагностика при ракови заболявания с цел по-добро използване на потенциала на данните и на цифровите технологии като изкуствения интелект за по-добро откриване и лечение на рака.

През юни 2023 г. представихме **първия всеобхватен подход на ЕС към психичното здраве**, в който са отразени препоръките на гражданите, формулирани по време на Конференцията за бъдещето на Европа, и с който се отговаря на призивите на Европейския парламент за повече действия в областта на психичното здраве. Този всеобхватен подход поставя акцент върху психичното здраве във всички политики и предлага инициативи за насърчаване на доброто психично здраве, със специален акцент върху децата и младите хора. С 20 водещи инициативи и финансиране от ЕС в размер на 1,2 милиарда евро Комисията ще помогне на държавите членки да отдадат първостепенно значение на хората и тяхното психично здраве.

Общественото здраве е въпрос с универсален характер. От избухването на пандемията насам „Екип Европа“, включващ ЕС, държавите членки и европейските финансови институции, отпусна 47,7 милиарда евро в подкрепа на общественото здраве в нашите държави партньори. На 30 ноември 2022 г. Комисията засили водещата си позиция в областта на здравеопазването в световен мащаб с нова **стратегия на ЕС в областта на световното здравеопазване**. Тази стратегия — външното измерение на Европейския здравен съюз, ръководи ЕС в подобряването на здравето и благосъстоянието, укрепване на здравните

системи и насърчаване на всеобщото здравно осигуряване. На 17 май 2023 г. в изпълнение на важен приоритет на стратегията беше създадена работната група ЕС—САЩ в областта на здравеопазването с цел разширяване на партньорството между двете страни в областта на здравеопазването, като акцентът беше поставен върху сътрудничеството по три направления: приоритети в областта на раковите заболявания, световни заплахи за здравето и укрепване на световната здравна архитектура. Освен това, тъй като отдаваме значение на по-доброто предотвратяване, готовност и реакция при пандемии на международно равнище, ЕС активно се ангажира с текущите преговори за правно обвързващо споразумение относно пандемии и целенасочено преразглеждане на международните здравни норми.

Устойчива и справедлива миграционна система

Миграцията в рамките на Европа, към и от нея, винаги е била и винаги ще бъде част от европейската идентичност. Въпреки това, след безпрецедентно големия брой бежанци и незаконни мигранти, които влязоха в ЕС през 2015 г. и 2016 г., стана ясно, че са необходими реформи. През септември 2020 г., предвид застой по отношение на вече предложена реформа, Комисията се опита да вдъхне нов живот на системата на ЕС за миграция и убежище, като представи **Новия пакт за миграцията и убежището** — цялостен и обхващащ всички равнища на управлението подход, предназначен за укрепване и интегриране на ключовите политики на ЕС в областта на миграцията, убежището и управлението на границите по справедлив, хуманен, устойчив и ефективен начин. Междунституционалните преговори набраха скорост през 2023 г., тъй като съзакондателите увеличиха усилията си за постигане на напредък по всички законодателни предложения в рамките на новия пакт, така

че те да могат да бъдат одобрени до края на законодателния мандат.

В подкрепа на държавите членки, изправени пред непосредствени предизвикателства, Комисията отговори и с оперативни мерки. На 21 ноември 2022 г. Комисията представи **план за действие на ЕС за Централното Средиземноморие**. Планът за действие включва 20 мерки, които се изпълняват от ЕС и неговите държави членки. Те са предназначени за намаляване на незаконната и опасната миграция, справяне с първопричините, предоставяне на решения за възникващите предизвикателства в областта на издирването и спасяването и засилване на солидарността между държавите членки, балансирана спрямо отговорността.

Незаконните движения по маршрутите през Западните Балкани се увеличиха значително през 2022 г. В началото на декември 2022 г. Комисията представи **план за действие на ЕС за Западните Балкани**, в който се определят 20 оперативни мерки за засилване на сътрудничеството в областта на миграцията и управлението на границите с партньорите от Западните Балкани. Тези мерки оказаха значително въздействие, като през 2023 г. броят на незаконните движения намалю с около 25 % в сравнение с 2022 г.

През юни 2023 г. Комисията представи **план за действие на ЕС относно миграционните маршрути през Западното Средиземноморие и Атлантическия океан**. ЕС укрепва партньорството си с ключовите държави на произход и транзитно преминаване по маршрута. Мерките, предприети от ЕС, държавите членки и международните партньори, допринесоха за значителното намаляване на броя на незаконно пристигащите.

На 19 декември 2022 г. Комисията предложи да се засилят правилата за **предотвратяване и борба с трафика на хора**. Всяка година над 7 000 души стават жертви на трафик на хора в ЕС. По-голямата част от жертвите са жени и момичета, но делът на жертвите мъже се увеличава, особено поради трудова експлоатация. Актуализираните правила ще улеснят правоприлагащите и съдебните органи при разследването и наказателното преследване на нови форми на експлоатация и ще спомогнат за идентифицирането и подкрепата на жертвите.

На 14 март 2023 г. Комисията постави началото на първия по рода си многогодишен стратегически цикъл на политиката за **европейско интегрирано управление на границите**, обхващащ следващите 5 години — споделена визия за управлението на външните граници. Той осигурява координирана рамка за управляващите граници национални органи и за над 120 000 служители на националните гранични органи и Европейската агенция за гранична и брегова охрана, които работят заедно за защита на границите на ЕС.

Проправянето на **законни пътища** за миграция допринася за намаляване на незаконната миграция и може да спомогне за укрепването на европейските икономики.

Трябва да привлечем уменията и талантите, от които се нуждаят нашите икономики, предвид застаряването на населението и непосредствения недостиг на умения. По-рано тази година Комисията отправи нова покана за представяне на предложения за 40 милиона евро под формата на безвъзмездни средства за действия по линия на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ за финансиране на законни пътища за миграция и интеграция. Работи се и за създаване на партньорства в подкрепа на талантите с Мароко, Тунис, Египет, Бангладеш и Пакистан, включително чрез финансова подкрепа от Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС) — Глобална Европа. През октомври 2022 г. Комисията стартира и пилотен резерв на ЕС от таланти, за да улесни

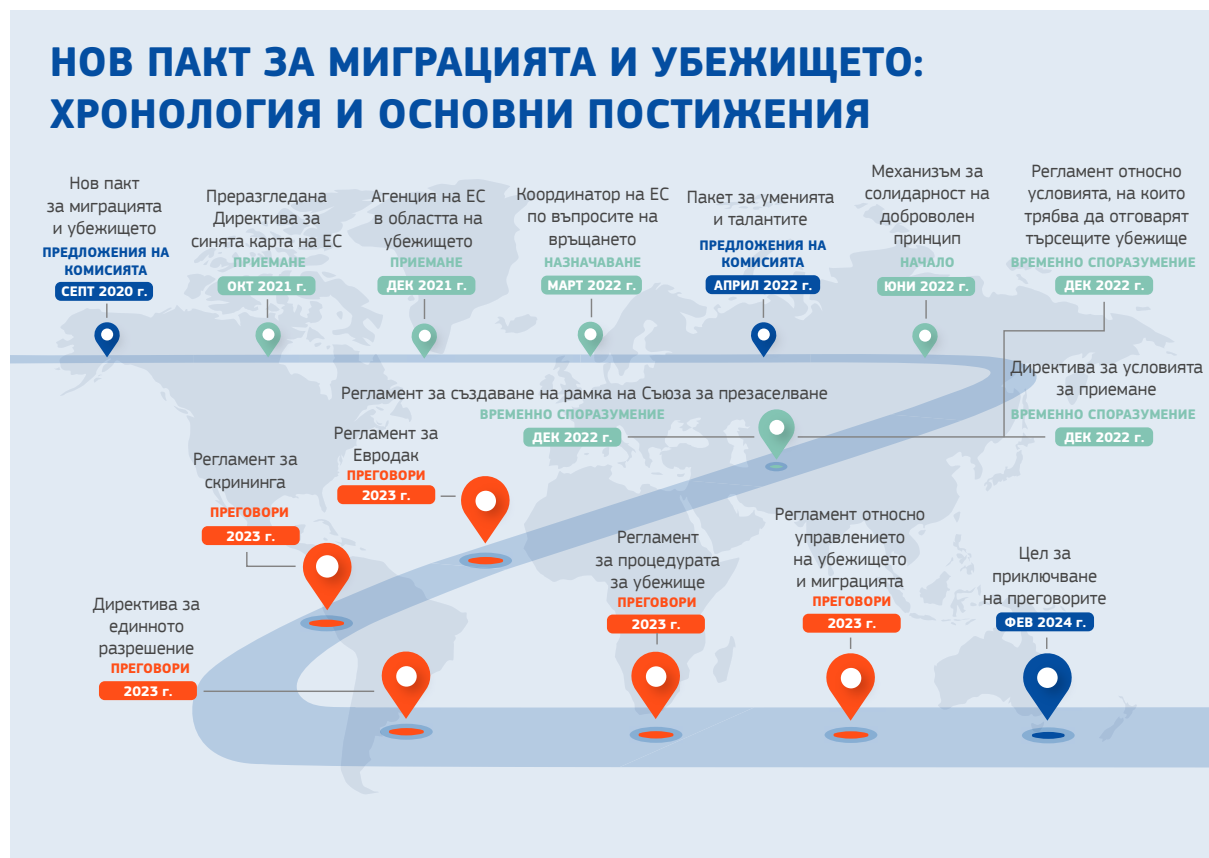
интеграцията на пазара на труда на украинците, а тази есен ще представи законодателно предложение за създаване на пълноправен резерв на ЕС от таланти. Това ще бъде първата общоевропейска платформа, чиято цел е ЕС да стане по-привлекателен за гражданите на държави извън ЕС, които търсят възможности за работа в ЕС. Тя ще помогне на работодателите в ЕС да намерят талантите, от които се нуждаят, и ще гарантира достойни условия на труд.

През януари 2023 г. Комисията стартира **платформата за трудова миграция**, за да се постигне напредък в миграцията на квалифицирана работна ръка от държави извън ЕС към ЕС и да се гарантира, че тя е добре управлявана и насочена към секторите, в които се търсят работна ръка и умения. Новата платформа обединява специалисти в областта на миграцията и заетостта, за да се насърчи тясното сътрудничество между двата сектора, както и между държавите членки и ЕС в подкрепа на ефективното привеждане в действие на инициативите на равнище ЕС в областта на законната миграция и заетостта.

Пълноценното интегриране и приобщаване на граждани на държави извън ЕС спомагат за растежа, устойчивостта и просперитета на ЕС. Комисията напредва с изпълнението на **Плана за действие относно интеграцията и приобщаването за периода 2021—2027 г.**, в който се предвиждат действия в областта на образованието, достъпа до пазара на труда, настаняването и здравеопазването. През декември 2022 г. Комисията потвърди Европейското партньорство за интеграция с европейските социални и икономически партньори чрез съвместно изявление, което включва специална подкрепа за хората, бягащи от агресивната война на Русия срещу Украйна.

Въпреки че предлагат поредица от оперативни мерки за справяне с непосредствените и текущите предизвикателства по миграционните маршрути, структурните решения разчитат на наличието на **обща политика на ЕС в областта на миграцията и убежището**. Ето защо постигането на съгласие по пълния набор от реформи в областта на убежището и миграцията,

по които понастоящем се водят преговори, е от ключово значение. Комисията приветства компромисните споразумения, постигнати в рамките на междуинституционалните преговори през декември 2022 г. относно рамката за презаселване, предложенията в областта на условията за предоставяне на убежище и условията за приемане, както и успешното политическо споразумение, постигнато от Съвета през юни по два ключови стълба на новия пакт за миграцията и убежището — Регламента относно управлението на убежището и миграцията и Регламента относно процедурата за предоставяне на убежище, както и работата, свършена по тези предложения от Европейския парламент за постигане на съгласие по неговите мандати за преговори по-рано тази година. Комисията е готова да работи с Европейския парламент и Съвета, за да се гарантира успешното приключване на междуинституционалните преговори до края на текущия парламентарен мандат, както е предвидено в съвместната пътна карта.

Гърция е пионер в проект за интеграция, финансиран от NextGenerationEU, чрез който бежанците и мигрантите, включително хората с увреждания, получават обучение за защита от пожари и земетресения. Проектът сближава местните жители и мигрантите в посрещането на общите предизвикателства.

Отговор на призива за хуманитарна помощ

Ако нуждаещите се от хуманитарна помощ можеха да сформират държава, тя щеше да бъде третата по големина държава в света с 360 милиона граждани. Броят на страдащите в тази въображаема държава нараства експоненциално, като от началото на 2022 г. се е повишил с 30 %.

Въпреки че предоставя безпрецедентна подкрепа на Украйна, Комисията продължава да предоставя хуманитарна помощ в целия свят на онези, които най-много се нуждаят от нея. Според нуждите беше отпуснато допълнително финансиране за първоначалния бюджет на ЕС за хуманитарна помощ за 2023 г., който възлизаше на 1,7 милиарда евро. Държавите членки, заедно с Комисията, обявиха първоначално **финансиране за хуманитарна помощ в размер на 8,4 милиарда евро** за 2023 г. като конкретен израз на солидарността си по света и на водещата роля на ЕС в хуманитарната дейност. За да се справят с нарастващото разминаване между хуманитарните нужди и наличното финансиране в световен мащаб, през май 2023 г. държавите членки одобриха исторически заключения на Съвета, в които се установява доброволна цел за заделяне на 10 % от официалната помощ за развитие за хуманитарни действия.

На 6 февруари 2023 г. земетресение с магнитуд 7,8, последвано от най-малко две други силни земетресения, разтърси Сирия и Турция, причинявайки огромни разрушения и хиляди жертви.

Като превърна съболезнованията и солидарността в действие, ЕС незабавно започна най-голямата операция по издирване и спасяване, координирана чрез Механизма за гражданска защита на ЕС. Тя демонстрира най-силната страна на солидарността на ЕС. 21 европейски държави изпратиха екипи за спешно реагиране и медицинска помощ, предоставиха милиони на брой артикули, като подслони,

Международна донорска конференция

Солидарност с хората в Турция и Сирия

топлоизточници, електрогенератори, медицинско оборудване, храна и топли дрехи чрез резерва rescEU.

Месец по-късно председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен и шведското председателство на Съвета на Европейския съюз организираха съвместно **международна донорска конференция за солидарност с жертвите на земетресението в Турция и Сирия**.

Общата стойност на поетите ангажименти на конференцията възлязоха на почти 7 милиарда евро, от които 911 милиона евро под формата на безвъзмездни средства за Сирия и 6,05 милиарда евро под формата на безвъзмездни средства и заеми за Турция.

На 16 и 17 март 2023 г. ЕС и Канада бяха съвместни домакини на **международната конференция за солидарност с венесуелските бежанци и мигранти и приемащите ги държави и общности**. Проявата беше съсредоточена върху значението на координираните действия в целия спектър

на хуманитарните дейности, развитието и стабилизирането.

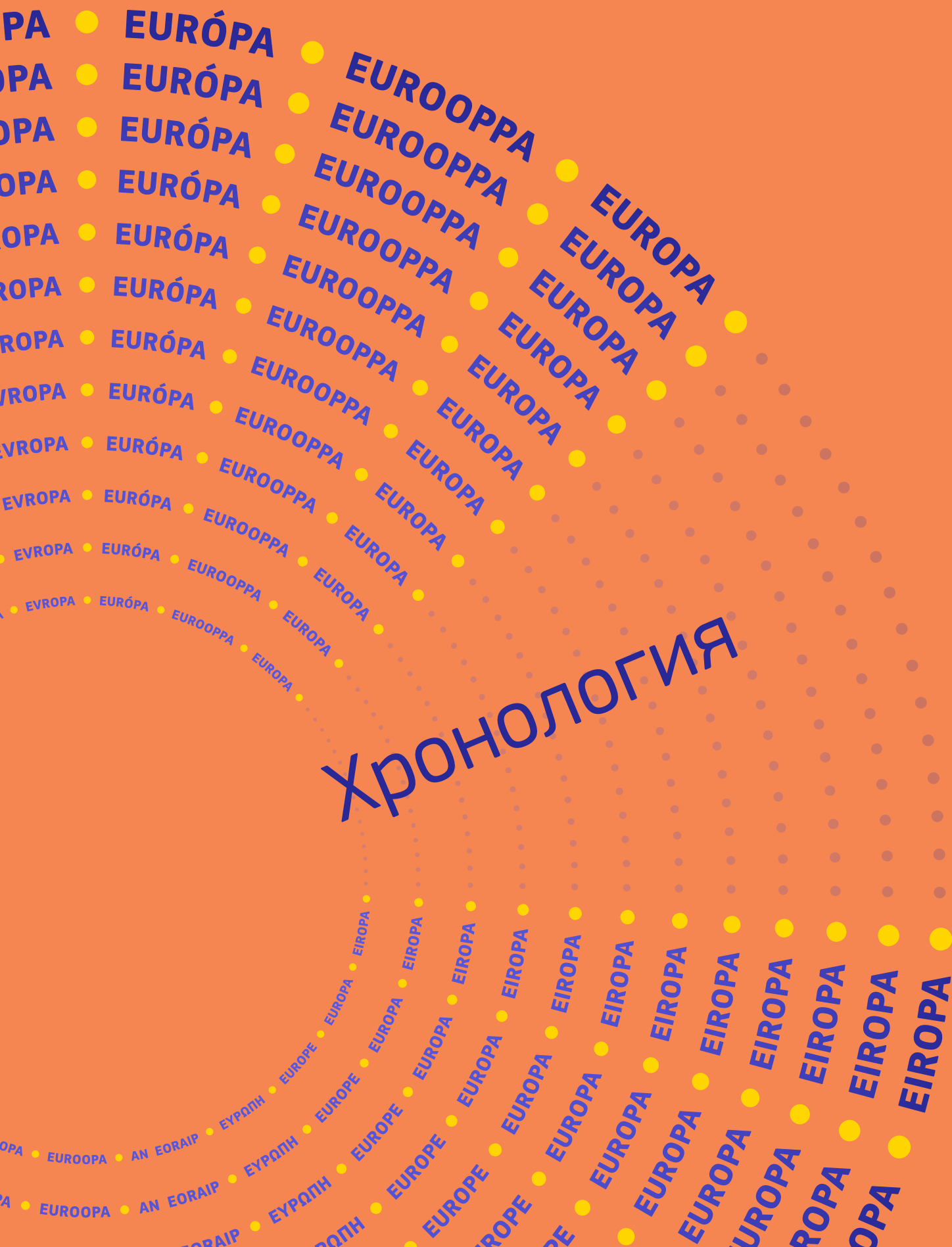
На 14 и 15 юни 2023 г. ЕС беше домакин на **седмата конференция за бъдещето на Сирия и региона** в Брюксел, на която беше обещана помощ в размер на 5,6 милиарда евро. Конференцията изтъкна отново продължаващата подкрепа на ЕС и международната общност за сирийския народ, сирийските бежанци и приемащите ги общности в съседните държави, докато кризата в Сирия трае вече 13-а година.

ЕС отговаря на хуманитарните призови не само на непосредствените ни съседи. През март 2023 г., предвид бързо влошаващото се положение в източната част на **Демократична република Конго**, ЕС започна хуманитарна операция за въздушен мост до Гома. С подкрепата на Франция чрез него бяха доставени медицински и хранителни продукти, наред с други стоки. За да улесни предоставянето на животоспасяваща помощ, от август 2021 г. насам ЕС осъществи 29 хуманитарни полета за превоз на товари с въздушен мост до **Афганистан**, като последният самолет кацна в Афганистан на 24 май 2023 г.

Като незабавен отговор на войната, избухнала през април 2023 г. в **Судан**, ЕС увеличи първоначалното си хуманитарно финансиране в размер на 73 милиона евро с допълнителни 60 милиона евро през юни 2023 г. и същевременно беше домакин на международна проява за поемане на ангажименти. Освен това ЕС откри хуманитарен въздушен мост до Судан и съседния на него **Чад**, за да внесе животоспасяващи стоки в страните. През ноември 2022 г. беше открит хуманитарен въздушен мост до **Буркина Фасо**. Той спомогна за осигуряването на храна и основни доставки на стотици хиляди хора, изложени на риск от глад в районите под блокада.

ЕС ще продължи да работи с партньорите си по света за предоставянето на хуманитарна помощ на нуждаещите се и за подпомагане на решаването на структурните проблеми, които причиняват разселване, глад и конфликти.

СЕПТЕМВРИ 2022 Г.

.....

6.9

Босна и Херцеговина се присъединява към Механизма за гражданска защита на Съюза.

.....

14.9

Комисията предлага да се забрани пускането на пазара на ЕС на продукти, произведени с принудителен труд.

.....

15.9

Комисията представя предложение за нов законодателен акт за киберустойчивост с цел защита на потребителите и предприятията от продукти с недостатъчни защитни характеристики.

.....

16.9

Комисията предлага да се забрани пускането на пазара на ЕС на продукти, произведени с принудителен труд.

.....

7.9

Европейската комисия представя европейската стратегия за грижите с цел осигуряване на качествени, финансово приемливи и достъпни услуги за полагане на грижи и подобряване на положението както на получателите на грижи, така и на хората, които се грижат за тях.

.....

14.9

Комисията предлага спешна намеса на европейските енергийни пазари с цел справяне с драстичното повишение на цените.

.....

16.9

Европейски законодателен акт за свободата на медиите: Комисията очертава правила за защита на плурализма и независимостта на медиите в ЕС.

.....

20.9

Като част от Европейския здравен съюз Комисията предлага нов подход на ЕС към откриване на рак — повече скрининг и по-добър скрининг.

.....

21.9

Съгласно правилата на ЕС за държавната помощ Комисията одобрява важен проект от общоевропейски интерес в подкрепа на научните изследвания и иновациите, първоначалното промишлено внедряване и изграждането на съответната инфраструктура във веригата за създаване на стойност в областта на водорода.

.....

21.9

ЕС обявява финансиране от 715 милиона евро за Глобалния фонд за спасяване на милиони човешки животи от СПИН, туберкулоза и малария.

.....

28.9

Комисията представя всеобхватен подход за по-добра защита на хората и околната среда от азбеста и за пълното му премахване в бъдеще.

.....

28.9

Комисията призовава държавите членки да модернизират своите схеми за минимален доход като част от текущия ангажимент за намаляване на бедността и социалното изключване в ЕС.

.....

29.9

Комисията приема насоки относно прилагането на конкурентното право на ЕС към колективните трудови договори във връзка с условията на труд на самостоятелно заетите лица, работещи сами.

ОКТОМВРИ 2022 Г.

.....

4.10

ЕС приема първия план за действие за младежта в контекста на външната дейност на ЕС, целящ засилване на взаимодействието с младите хора по света.

.....

4.10

ЕС внедрява първата си квантова технология в шест обекта в ЕС.

.....

4.10

Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз приемат директивата относно адекватните минимални работни заплати с цел насърчаване на колективното договаряне и подобряване на защитата на минималната работна заплата за работниците в ЕС.

.....

6.10

Във връзка с непровокираната и неоправдана военна агресия срещу Украйна ЕС постига споразумение по осмия пакет санкции срещу Русия.

.....

10.10

Украйна: Комисията стартира пилотна схема за резерв на ЕС от таланти, за да установи уменията на бягащите от войната украински граждани, да ги свърже с работодатели в ЕС и да им помогне да си намерят работа.

.....

12.10

Пакет за разширяването за 2022 г.: Комисията оценява реформите в Западните Балкани и в Турция и препоръчва даването на статут на страна кандидатка за членство в ЕС на Босна и Херцеговина.

.....

14.10

На годишните срещи на Световната банка и Международния валутен фонд ЕС предоставя 100 милиона евро за доверителния фонд на МВФ за намаляване на бедността и подпомагане на растежа в подкрепа на уязвимите държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн.

.....

17.10

Въздухоплаване: ЕС и Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН) подписват историческо споразумение в областта на въздухоплаването, което ще свърже 1,1 милиарда души.

.....

18.10

Комисията прави допълнителни предложения за борба с високите цени на енергията и гарантиране на сигурността на доставките.

.....

18.10

Зелен пакт: Комисията подписва първото си зелено партньорство с Мароко като част от Европейския зелен пакт.

.....

19.10

Комисията приема преразгледана рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации.

.....

24.10

Здравен съюз: Съветът приема последните съставни елементи на Европейския здравен съюз.

.....

25.10

Международната експертна конференция, организирана от Комисията и председателството на Г-7, затвърждава непоколебимия ангажимент за подкрепа на възстановяването на Украйна.

.....

26.10

Европейски зелен пакт: Комисията предлага правила за по-чист въздух и вода.

.....

28.10

Превозни средства с нулеви емисии: Първото споразумение по пакета „Подготвени за цел 55“ ще сложи край на продажбата на нови автомобили с емисии на CO₂ в ЕС до 2035 г.

НОЕМВРИ 2022 Г.

.....
1.11

Съгласно плана REPowerEU държавите — членки на ЕС, са запълнили своите газохранилища до 95 % от капацитета им преди зимата, което надхвърля целта от 80 %.

.....
1.11

Акт за цифровите пазари: В сила влизат правила за контролиращите достъпа предприятия в цифровата сфера, насочени към гарантиране на отворени пазари.

.....
3.11

Комисията инвестира 3 милиарда евро в иновативни проекти за чисти технологии в изпълнение на плана REPowerEU и за ускоряване на енергийната независимост на Европа от руските изкопаеми горива.

.....
3.11

Среща на върха в рамките на Берлинския процес: ЕС обявява пакет за енергийна подкрепа за Западните Балкани на стойност 1 милиард евро.

.....
7.11

На Конференцията на ООН по изменението на климата (COP27) през 2022 г. ЕС постига стратегическо партньорство с Казахстан в областта на суровините, батериите и водорода от възобновяеми източници.

.....
7.11

Комисията предприема действия за повишаване на прозрачността в отрасъла на краткосрочното настаняване под наем в полза на всички участници.

.....
8.11

На COP27 ЕС установява стратегическо партньорство с Намибия в областта на устойчивите суровини и водорода от възобновяеми източници. Той стартира също така партньорства в областта на горите с пет държави партньори.

.....
8.11

ЕС постига споразумение за намаляване на националните емисии в областта на транспорта, сградите, отпадъците и селското стопанство.

.....
9.11

План REPowerEU: Комисията засилва екологичния преход в посока отказ от руския газ чрез ускоряване на издаването на разрешения за възобновяеми енергийни източници.

.....
9.11

Комисията предлага стабилен и предвидим пакет за подкрепа за Украйна през 2023 г. в размер до 18 милиарда евро.

.....
10.11

Комисията предлага нови стандарти Евро 7 за намаляване на емисиите на замърсители от превозните средства и подобряване на качеството на въздуха.

.....
10.11

Киберотбрана: Комисията представя политиката на ЕС за киберотбрана и плана за действие относно военната мобилност 2.0, които целят увеличаване на капацитета на Съюза за защита на неговите граждани и инфраструктура.

.....
11.11

Като част от Европейския зелен пакт ЕС постига съгласие да увеличи поглъщането на въглерод чрез земеползването, горското стопанство и селското стопанство.

.....
16.11

ЕС и Египет постигат споразумение за по-тясно сътрудничество в областта на прехода към чиста енергия.

.....
16.11

В сила влиза законодателният акт за цифровите услуги — нов набор от правила на ЕС за по-безопасна и по-отговорна онлайн среда.

.....
18.11

Албания се присъединява към Механизма за гражданска защита на Съюза.

.....
15.11

ЕС и международните партньори поставят началото на новаторско партньорство за справедлив енергиен преход с Индонезия.

.....
16.11

На COP27, като част от стратегията за Global Gateway, „Екип Европа“ обявява пакет от 1 милиард евро за адаптиране към и издръжливост спрямо изменението на климата в Африка.

.....
18.11

Global Gateway: „Екип Европа“ стартира две инициативи в Централна Азия в областта на енергетиката и цифровата свързаност.

.....
18.11

Комисията приема предложението за акта за оперативно съвместима Европа за укрепване на трансграничната оперативна съвместимост и сътрудничеството в публичния сектор в целия ЕС.

.....

21.11

На COP27 ЕС демонстрира амбицията си да запази целта за ограничаване на глобалното затопляне до 1,5 градуса и спомага за създаването на балансиран нов механизъм за финансиране.

.....

22.11

Комисията предлага нов инструмент на ЕС за ограничаване на прекомерните скокове в цените на газа.

.....

28.11

Комисията представя преразгледани правила, които ще направят закрилата на промишлените дизайни в целия ЕС по-евтина, по-бърза и по-предвидима.

.....

30.11

Световно здравеопазване: Комисията приема нова стратегия на ЕС в областта на световното здравеопазване с цел подобряване на здравната сигурност в световен мащаб и осигуряване на по-добро здраве за всички в един променящ се свят.

.....

22.11

Координация на икономическите политики: Комисията определя насоки за справяне с енергийната криза и за повишаване на екологосъобразността и цифровизацията на Европа.

.....

28.11

ЕС и Южна Корея поставят началото на ново партньорство в областта на цифровите технологии.

.....

30.11

Европейски зелен пакт: Комисията предлага нови правила за целия ЕС за намаляване на опаковките и отпадъците от опаковки, както и правила за сертифициране на поглъщанията на въглерод, които ще спомогнат за постигането на нулеви нетни емисии.

ДЕКЕМВРИ 2022 Г.

.....

2.12

ЕС и Япония подписват меморандум за сътрудничество с цел стимулиране на иновациите и развитие на международен пазар на водород.

.....

2.12

Украйна: Комисията предлага да се криминализира нарушаването на санкциите на ЕС във връзка с руското нашествие в Украйна.

.....

3.12

Г-7 съгласува таван на цената на руския нефт, с който се намаляват приходите на Русия, като същевременно се запазва стабилността на световните енергийни пазари.

.....

6.12

Европейски зелен пакт: ЕС постига споразумение по законодателство за борба с обезлесяването и влошаването на състоянието на горите в световен мащаб, обусловени от производството и потреблението в ЕС.

.....

6.12

Срещата на върха ЕС—Западни Балкани в Тирана, Албания, потвърждава отново акцента, който регионът поставя върху членството си в ЕС и стратегическото си партньорство със Съюза.

.....

7.12

Пакет в областта на равенството: Комисията предлага нови правила за признаването на произхода между държавите членки.

.....

8.12

Комисията предлага редица мерки, които да модернизират системата на ЕС за данъка върху добавената стойност, да я направят по-ефективна за предприятията и по-устойчива на измамите чрез възприемане и насърчаване на цифровизацията.

.....

9.12

Европейски зелен пакт: ЕС постига съгласие по нов закон за батерии, отговарящи в по-голяма степен на устойчивото развитие и кръговостта на икономиката, в подкрепа на енергийния преход и конкуренцията в промишлеността.

.....

6.12

Европейски зелен пакт: Парламентът и Съветът се споразумяват за нови правила за прилагане на системата на ЕС за търговия с емисии в сектора на въздухоплаването.

.....

7.12

Комисията предлага да се укрепят органите по въпросите на равенството, по-специално тяхната независимост, ресурси и правомощия, така че те да могат да се борят по-ефективно с дискриминацията в ЕС.

.....

9.12

Комисията и нейните партньори в сектора поставят началото на нов промишлен алианс, чиято цел е засилено използване на слънчевата енергия и повишаване на енергийната сигурност на ЕС.

.....
9.12

ЕС и Чили приключват преговорите по Усъвършенстваното рамково споразумение.

.....
11.12

Провежда се първото заседание на съвета на Global Gateway.

.....
13.12

Съюз на сигурност: Комисията предлага нови правила за предварителната информация за пътниците с цел улесняване на управлението на външните граници и укрепване на вътрешната сигурност.

.....
9.12

Европейски здравен съюз: Съветът на Европейския съюз приема нов подход към скрининга за рак вследствие на предложение на Комисията за засилване на превенцията чрез ранно откриване.

.....
12.12

ЕС и неговите африкански партньори стартират две инициативи „Екип Европа“ в областта на миграцията с акцент върху миграционните маршрути през Атлантическия океан и Централното Средиземноморие.

.....
13.12

Европейски зелен пакт: Парламентът и Съветът постигат споразумение по механизма за корекция на въглеродните емисии на границите.

.....

14.12

Провежда се срещата на върха ЕС—АСЕАН. ЕС и неговите държави членки обявяват мобилизирането на 10 милиарда евро като част от Global Gateway за ускоряване на инвестициите в инфраструктура в държавите от АСЕАН.

.....

14.12

Комисията приема нови правила за държавна помощ за секторите на селското и горското стопанство и на рибарството и аквакултурите.

.....

15.12

Парламентът и Съветът постигат политическо споразумение по нови правила относно мерките, които ще позволят по-голяма прозрачност и ефективно прилагане на принципа за равно заплащане на жените и мъжете.

.....

16.12

Комисията е домакин на първия европейски граждански панел за намаляване на хранителните отпадъци като част от последващите действия във връзка с Конференцията за бъдещето на Европа.

.....

16.12

Украйна: ЕС постига споразумение по деветия пакет от санкции срещу Русия във връзка с нахлуването ѝ в Украйна.

.....

16.12

ЕС и Украйна подписват пакет от мерки в размер на 100 милиона евро за подкрепа на ремонта на засегнати от военните действия училища.

.....

18.12

Европейски зелен пакт: Парламентът и Съветът постигат споразумение за укрепване на системата за търговия с емисии и създаване на Социален фонд за климата в подкрепа на хората по време на прехода към почиста енергия.

.....

19.12

Комисията предлага по-строги правила за борба с нарастващата престъпност, свързана с трафика на хора.

.....

31.12

Използването на инструмента SURE, предназначен за защита на работните места и на доходите, засегнати от пандемията от COVID-19, приключва, след като той изигра решаваща роля за смекчаване на въздействието на пандемията и за подпомагане на икономическото възстановяване. 9 милиона души и над 900 000 предприятия бяха обхванати от SURE през 2021 г. в 15 държави членки, докато през 2022 г., с 350 000 души и 40 000 предприятия в 4 държави членки, се наблюдава ясно постепенно намаляване на обхвата.

.....

19.12

На Конференцията на страните по Конвенцията за биологичното разнообразие (COP15) ЕС се присъединява към 195 държави в създаването на историческата глобална рамка за биологичното разнообразие от Кунмин—Монреал, която съдържа глобални общи и конкретни цели, насочени към опазване и възстановяване на природата за настоящите и бъдещите поколения.

.....

21.12

Модернизационният фонд инвестира 4,11 милиарда евро в проекти за енергиен преход в осем държави членки, за да се намали зависимостта от руските изкопаеми горива и да се ускори внедряването на енергията от възобновяеми източници.

ЯНУАРИ 2023 Г.

.....
1.1

Хърватия се присъединява към еврозоната и Шенгенското пространство.

.....
1.1

ЕС отбелязва 30-ата годишнина на своя единен пазар — едно от основните постижения на европейската интеграция.

.....
10.1

ЕС и НАТО подписват нова съвместна декларация за сътрудничество. Те се споразумяват да увеличат усилията си за борба с хибридните заплахи, киберзаплахите и тероризма, да засилят сътрудничеството в областта на нововъзникващите и революционните технологии и космическото пространство, да се занимават с неминуемите последици за сигурността от климатичната криза и да укрепят устойчивостта на критичната инфраструктура.

.....
12.1

Регламентът за чуждестранните субсидии влиза в сила. Този нов набор от правила ще позволи на ЕС да остане отворен за търговия и инвестиции, като същевременно се гарантират еднакви условия на конкуренция за всички дружества, извършващи дейност на единния пазар.

.....
17.1

Комисията стартира механизма за насърчаване на таланти в подкрепа на регионите на ЕС, засегнати от ускореното намаляване на населението в трудоспособна възраст.

.....
23.1

Европейски здравен съюз: Комисията поставя началото на Европейската инициатива за образна диагностика на рака с цел да подкрепи доставчиците на здравно обслужване, научноизследователските институти и новаторите в оптималното използване на иновативни, основани на данни решения за лечение и грижи за болните от рак.

.....
17.1

Комисията създава своя първи химически, биологичен, радиологичен и ядрен стратегически резерв (rescEU), разположен във Финландия.

.....
24.1

Комисията представя „Нов пакт за опрашители“ с цел справяне с тревожното намаляване на дивите опрашващи насекоми в Европа.

.....
25.1

Комисията представя инициатива за допълнително укрепване и насърчаване на социалния диалог със специфични мерки на национално равнище и на равнището на ЕС.

.....
26.1

Комисията стартира регионална инициатива за учители на „Екип Европа“ за Субсахарска Африка в Претория, Южна Африка, като част от Global Gateway и с принос на ЕС от 100 милиона евро.

ФЕВРУАРИ 2023 Г.

.....

1.2

ЕС и Сингапур поставят началото на цифрово партньорство.

.....

1.2

Комисията представя промишлен план на Зеления пакт, с който да се повиши конкурентоспособността на европейската промишленост с нулеви нетни емисии и да се подкрепи бързият преход към неутралност по отношение на климата.

.....

2.2

Председателят на Комисията Урсула фон дер Лайен и 15 комисари пътуват до Киев за първата по рода си среща между Колегиума и украинското правителство с цел задълбочаване на сътрудничеството между ЕС и Украйна в редица сектори.

.....

3.2

В Киев се провежда срещата на върха ЕС—Украйна.

.....

4.2

Украйна: Партньорите от ЕС и G-7 се споразумяват за ценови таван за руските нефтопродукти.

.....

6.2

ЕС и Индия създават Съвет по търговия и технологии, за да се справят с предизвикателствата във връзка с търговията, надеждните технологии и сигурността.

.....

8.2

Комисията приема целите на ЕС за устойчивост при бедствия, с препоръки към държавите членки, които да спомогнат за по-добро предвиждане, подготовка, реакция и гарантиране на сигурността, като така се повишава устойчивостта им срещу бъдещи бедствия в Европа.

.....

6.2

Веднага след опустошителните земетресения в Турция и Сирия Комисията започва най-голямата си операция по търсене и спасяване чрез Механизма за гражданска защита на Съюза, като помага за спасяването на човешки животи в Турция и едновременно с това подкрепя предоставянето на хуманитарна помощ на сирийския народ в цялата страна.

.....

10.2

Чрез Механизма си за гражданска защита ЕС разполага в Чили екипи за спешно реагиране от над 250 човека от Испания, Франция и Португалия, за да помогнат на националните екипи в борбата им с екстремните горски пожари.

.....

13.2

Комисията представя правила за водорода от възобновяеми източници.

.....

14.2

Комисията предлага цел за нулеви емисии до 2030 г. за новите градски автобуси и намаляване на емисиите с 90 % за новите камиони до 2040 г.

.....

23.2

Комисията представя набор от мерки, чиято цел е до 2030 г. гигабитовата свързаност да стане достъпна за всички граждани и предприятия в ЕС.

.....

25.2

ЕС постига съгласие по 10-ия пакет от санкции срещу Русия.

.....

27.2

Европейската комисия и правителството на Обединеното кралство постигат политическо споразумение по принцип относно Рамката от Уиндзор — всеобхватен набор от решения, насочени към справяне с практическите предизвикателства, пред които са изправени гражданите и предприятията в Северна Ирландия.

.....

28.2

Global Gateway: Комисията подписва споразумения с Европейската инвестиционна банка на стойност 4 милиарда евро, състоящи се от гаранционно споразумение, което ще мобилизира до 3,5 милиарда евро под формата на заеми, и вноска в размер на 500 милиона евро в доверителния фонд в подкрепа на предприятията в държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) до 2027 г.

.....

МАРТ 2023 Г.

1.3

Безопасност на движението по пътищата: Комисията предлага актуализирани изисквания за свидетелствата за управление на МПС и усъвършенстване на трансграничните принудителни мерки за изпълнение на правилата за движение по пътищата.

7.3

Съюз на сигурност: обновената Шенгенска информационна система започва да функционира.

9.3

Комисията приема нова Временна рамка за държавна помощ при кризи и преход, за да насърчи мерки за подкрепа в сектори, които са от ключово значение за прехода към икономика с нулеви нетни емисии. Тя одобрява и изменение на Общия регламент за групово освобождаване относно държавната помощ с цел допълнително улесняване, опростяване и ускоряване на подкрепата за екологичния и цифровия преход на ЕС.

10.3

Комисията представя космическа стратегия на ЕС за сигурност и отбрана за осигуряване на по-силен и по-устойчив ЕС.

10.3

ЕС актуализира своята стратегия за морска сигурност, за да се гарантира мирното използване на моретата и да се предпази морската област от нови заплахи.

10.3

Европейски зелен пакт: ЕС постига споразумение за по-строги правила за повишаване на енергийната ефективност.

.....
14.3

Цифровият алианс между ЕС и Латинска Америка и Карибския басейн — съвместна инициатива за насърчаване на ориентиран към човека подход към цифровата трансформация — стартира в Богота, Колумбия.

.....
14.3

Комисията предлага реформа на структурата на пазара на електроенергия в ЕС, която има за цел да насърчи възобновяемите енергийни източници, да защити по-добре потребителите и да повиши конкурентоспособността на промишлеността.

.....
16.3

Комисията предлага законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии, за да се увеличи производството на чисти технологии в Европейския съюз и да се гарантира, че ЕС е добре подготвен за прехода към чиста енергия.

.....
16.3

Комисията предлага широкообхватен набор от мерки, за да се гарантира достъпът на ЕС до сигурни, диверсифицирани, достъпни и устойчиви доставки на суровини от изключителна важност.

.....
16.3

По повод 30-ата годишнина от създаването на единния пазар Комисията представя начини за гарантиране на дългосрочната конкурентоспособност на ЕС след 2030 г.

.....
16.3

Като част от инициативата „Нов европейски Баухаус“ Комисията стартира програма за изграждане на капацитет, с която да започне възстановяването на Украйна.

17.3

По време на международната конференция за солидарност във връзка с кризата във Венецуела през 2023 г. Комисията отпуска 75 милиона евро хуманитарна помощ за страната.

20.3

На донорска конференция в Брюксел след опустошителните земетресения в Турция и Сирия през февруари 2023 г. ЕС и международните донори набират 7 милиарда евро за хората в двете страни.

22.3

Комисията въвежда нови права на потребителите, за да направи ремонта на стоки по-лесен и по-привлекателен. Тя предлага и общи критерии срещу подвеждащите и заблуждаващите твърдения за екологосъобразност.

23.3

Европейски зелен пакт: Парламентът и Съветът постигат споразумение за намаляване на емисиите от морския транспорт чрез насърчаване на устойчиви горива за корабоплаването.

28.3

Европейски зелен пакт: ЕС постига съгласие по амбициозен нов закон за разгръщане на достатъчна инфраструктура за алтернативни горива.

29.3

Комисията предлага по-голяма прозрачност и по-малко бюрокрация за предприятията с цел подобряване на бизнес средата в ЕС.

.....
30.3

Европейски зелен пакт:
ЕС постига съгласие по по-строго законодателство за ускоряване на навлизането на енергията от възобновяеми източници.

.....
30.3

Председателят Фон дер Лайен произнася реч за отношенията между ЕС и Китай.

.....
31.3

Инструмент за възстановяване NextGenerationEU: Плащанията по Механизма за възстановяване и устойчивост надхвърлят 150 милиарда евро.

.....
31.3

План REPowerEU: ЕС постига доброволно поставената си цел за намаляване на търсенето на газ с 15 % в сравнение с предходните пет зими, като в края на зимата 60 % от капацитета му за съхранение на газ е все още неизползван.

АПРИЛ 2023 Г.

.....
3.4

Комисията отбелязва 30-ата годишнина на Кохезионния фонд. От създаването си досега Кохезионният фонд е инвестирал близо 179 милиарда евро в икономическото, социалното и териториалното сближаване в ЕС.

.....
4.4

ЕС започва да разработва свои собствени резерви за подслон в рамките на rescEU, които могат да бъдат използвани по време на кризи или бедствия, надхвърлящи националния капацитет за реагиране. Те ще бъдат създадени от Хърватия, Полша, Словения, Испания, Швеция и Турция.

.....
5.4

В областта на съдебното сътрудничество Комисията предлага правила относно трансфера на наказателни производства между държавите членки.

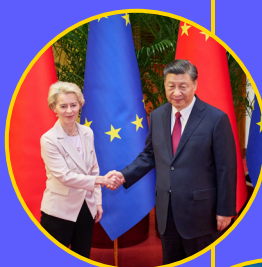

.....
5.4

Комисията отговаря на седмата европейска гражданска инициатива, която преминава прага от 1 милион подписа: „Да спасим пчелите и земеделските стопани! Към щадящо пчелите селско стопанство за здравословна околна среда“.

.....
6.4

Председателят Фон дер Лайен посещава Китай.

.....
17.4

Комисията поставя началото на Европейски център за алгоритмична прозрачност, което ще спомогне за прилагането на законодателния акт за цифровите услуги.

.....
18.4

Постигнато е политическо споразумение по европейския законодателен акт за интегралните схеми, който има за цел да се укрепят конкурентоспособността и устойчивостта на ЕС в този стратегически сектор.

.....
18.4

Комисията приема предложение за законодателен акт на ЕС за киберсолидарност с цел укрепване на капацитета на Съюза в областта на киберсигурността и представя бъдещата Академия за умения в областта на киберсигурността.

.....
18.4

Банков съюз: Комисията предлага реформа на рамката за управление на банкови кризи и гарантиране на депозитите.

.....

20.4

Украйна се присъединява към Механизма за гражданска защита на Съюза.

.....

23.4

Гражданският панел относно виртуалните светове отправя 23 препоръки за справедливи и ориентирани към хората виртуални светове в ЕС.

.....

24.4

Европейски зелен пакт: ЕС и Норвегия създават Зелен алианс за задълбочаване на сътрудничеството в областта на климата, околната среда, енергетиката и чистата промишленост.

.....

25.4

Енергийна платформа на ЕС: Комисията обявява първата покана към дружествата за съвместно купуване на газ.

.....

25.4

Законодателен акт за цифровите услуги: Комисията определя първия набор от много големи онлайн платформи и търсачки съгласно законодателния акт за цифровите услуги.

.....

26.4

Комисията представя законодателни предложения за осъществяване на най-всеобхватната реформа на правилата на ЕС за икономическо управление от периода след икономическата и финансова криза насам.

.....

26.4

Европейски здравен съюз: Комисията предлага реформа на законодателството в областта на фармацевтичните продукти, за да станат лекарствата по-достъпни, по-евтини и по-иновативни.

.....

26.4

Европейски зелен пакт: Парламентът и Съветът постигат споразумение за нов законодателен акт за намаляване на емисиите от въздухоплаването чрез насърчаване на устойчиви авиационни горива.

.....

27.4

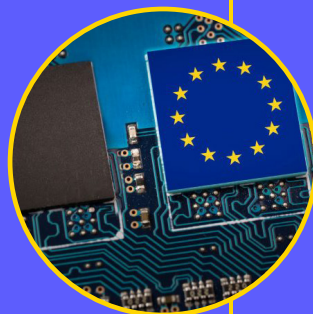
Global Gateway: Комисията и Европейската инвестиционна банка обявяват средства в размер на 18 милиарда евро за стимулиране на инвестициите в областта на климата и устойчивите икономики.

.....

27.4

Комисията предлага нови правила, които имат за цел да помогнат на предприятията да оползотворят в максимална степен своите изобретения, да използват новите технологии и да допринасят за конкурентоспособността и технологичния суверенитет на ЕС.

МАЙ 2023 Г.

.....
3.5

Комисията приема предложение за Акт в подкрепа на производството на боеприпаси — план на стойност 500 милиона евро за спешно увеличаване на капацитета на отбранителната промишленост на ЕС в помощ на Украйна.

.....
3.5

Комисията предлага по-строги правила за борба с корупцията в ЕС и по света.

.....
4.5

Комисията препоръчва мерки за борба с онлайн пиратството на спортни и други събития, предавани на живо.

.....
9.5

Европейската година на уменията започва с фестивал на уменията.

.....
10.5

С оглед на нарастващите хуманитарни нужди заради конфликта в Судан, ЕС стартира хуманитарен въздушен мост за транспортиране на доставки от първостепенно значение към хуманитарните си партньори в Порт Судан.

.....
16.5

ЕС и Индия провеждат първата си министерска среща в рамките на Съвета по търговия и технологии в Брюксел. Срещата е посветена на задълбочаването на стратегическия ангажимент в областта на търговията и технологиите.

.....

17.5

Създава се работна група ЕС—САЩ в областта на здравеопазването.

.....

17.5

Комисията представя предложения за най-амбициозната и всеобхватна реформа на митническия съюз на ЕС от създаването му през 1968 г.

.....

18.5

Комисията представя първия доклад на тема „Прогнози за европейската медийна промишленост“, в който се проучват тенденциите в търсенето и предлагането в аудио-визуалния сектор, сектора на видеоигрите и сектора на новинарските медии.

.....

21.5

В отговор на искането на Италия за помощ във връзка с катастрофалните наводнения, които засегнаха северната част на страната, Комисията незабавно мобилизира спешна помощ чрез Механизма за гражданска защита на Съюза, която е предоставена от Белгия, Франция, Словения и Словакия.

.....

19—21.5

Председателят Фон дер Лайен участва в срещата на върха на G-7 в Хиросима, Япония.

.....

22.5

В Сеул се провежда срещата на върха ЕС—Южна Корея, на която се обявява зелено партньорство за задълбочаване на сътрудничеството в действията в областта на климата, чистата енергия и опазването на околната среда.

.....

22.5

Предвид безпрецедентно високите равнища на хуманитарни нужди по света, Съветът приема доброволна цел от 10 % от официалната помощ за развитие да отиват за хуманитарна дейност.

.....

24.5

Съюз на капиталовите пазари: Комисията предлага нови правила, осигуряващи защита и повече права за непрофесионалните инвеститори в ЕС.

.....

30.5

Комисията, в сътрудничество с държавите членки, удвоява противопожарния въздушен флот на rescEU за предстоящия сезон на горски пожари в Европа.

.....

30.5

Координационният център за реагиране при извънредни ситуации, който е в основата на капацитета на ЕС за спешно реагиране и е движеща сила на Механизма за гражданска защита на Съюза, отбелязва 10-ата си годишнина.

.....

31.5

Четвъртата среща на министрите на Съвета по търговия и технологии ЕС—САЩ се провежда в Лулео, Швеция. ЕС и Съединените щати постигат споразумение за взаимно признаване на резултатите от инспекциите на добрите производствени практики във фармацевтиката за ветеринарни продукти.

ЮНИ 2023 Г.

.....

1.6

Комисията приема преработени правила, които предоставят на предприятията по-ясни и актуални указания, за да им помогнат да оценят съвместимостта на своите споразумения за хоризонтално сътрудничество с правилата на ЕС в областта на конкуренцията.

.....

1.6

Председателят Фон дер Лайен обявява нов пакет от мерки за подкрепа на Молдова.

.....

7.6

ЕС определя нова програма за укрепване на партньорството си с Латинска Америка и Карибския басейн.

.....

7.6

Европейски здравен съюз: Комисията представя предложение за всеобхватен подход към психичното здраве.

.....

8.6

Орган на ЕС по етика: Комисията предлага да се изготвят общи етични стандарти за всички институции на ЕС.

.....

8.6

Комисията одобрява, съгласно правилата на ЕС за държавната помощ, важен проект от общоевропейски интерес в подкрепа на научните изследвания, иновациите и първото промишлено внедряване на микроелектроника и комуникационни технологии.

.....

8.6

ЕС изпраща почти 300 пожарникари от Испания, Франция и Португалия, за да помогне в борбата с екстремните горски пожари в Канада.

.....

12—16.6

Председателят Фон дер Лайен пътува до Бразилия, Аржентина, Чили и Мексико и обявява инвестиции на ЕС в Латинска Америка и Карибския басейн в размер на 10 милиарда евро чрез Global Gateway.

.....

13.6

Социална икономика: Комисията предлага начини за оползотворяването на пълния ѝ потенциал за създаване на работни места, иновации и социално приобщаване.

.....

14.6

ЕС отбелязва напредък в преговорите със САЩ по споразумението относно минералите от критично значение.

.....

15.6

На Седмата конференция на тема „Подкрепа за бъдещето на Сирия и региона“ международната общност поема ангажимент за 5,6 милиарда евро за 2023 г. и след това.

.....

19.6

ЕС и Кения приключват преговорите за амбициозно споразумение за икономическо партньорство със засилени разпоредби за устойчивост.

.....

20.6

Бюджет на ЕС: Комисията предлага да се укрепи дългосрочният бюджет на ЕС, за да се посрещнат най-неотложните предизвикателства. Тя предлага също и коригиран пакет за следващото поколение собствени ресурси.

.....

20.6

Комисията и върховният представител представят Европейска стратегия за икономическа сигурност. Стратегията е насочена към минимизиране на рисковете, произтичащи от икономическите взаимозависимости, като се запазва максимално високо равнище на икономическа свобода и динамика в ЕС.

.....

20.6

Украйна: Комисията предлага да се създаде специален механизъм в подкрепа на възстановяването, реконструкцията и модернизирването на Украйна.

.....

23.6

ЕС приема 11-ия пакет от санкции срещу Русия заради водената от нея продължаваща и незаконна война срещу Украйна.

.....

28.6

ЕС предлага цялостна нова перспектива относно заплахите за мира, сигурността и отбраната, породени от изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда.

.....

28.6

Комисията представя предложения, за да се гарантира, че гражданите и предприятията ще могат да продължат да имат достъп до евробанкноти и евромонети и да извършват плащания с тях в цялата еврозона, както и за да се създаде уредба за евентуална нова цифрова форма на еврото, която Европейската централна банка да може да емитира в бъдеще в допълнение на парите в брой.

ЮЛИ 2023 Г.

.....

5.7

Комисията приема мерки за устойчиво използване на ключови природни ресурси, които също така ще укрепят устойчивостта на продоволствените системи и селското стопанство в ЕС.

.....

3.7

Украйна: Започва работа Международен център за наказателно преследване на престъплението агресия срещу Украйна.

.....

5.7

Комисията публикува четвъртия годишен доклад за върховенството на закона, в който се прави оценка на миналогодишните препоръки и се предоставят конкретни препоръки на държавите членки.

.....
9.7

ЕС и Нова Зеландия подписват амбициозно споразумение за свободна търговия.

.....
11.7

Комисията представя стратегия на ЕС за водеща роля за Web 4.0 и виртуалните светове.

.....
11.7

Комисията предлага мерки за повишаване на ефективността и устойчивостта на товарния транспорт чрез подобряване на управлението на железопътната инфраструктура и по-добра информация за емисиите на парникови газове от товарните превози.

.....
12.7

Комисията предлага да се укрепят правата на жертвите на престъпления в целия ЕС, така че те да получават подкрепа, да имат достъп до информация, да търсят правосъдие и да получават обезщетение.

.....
13.7

В Брюксел се провежда 29-ата среща на върха ЕС — Япония.

.....
16.7

Тунис: Договорено е политическо споразумение за пакет за всеобхватно партньорство.

.....

17-18.7

Третата среща на върха ЕС—CELAC събира лидери от ЕС и от Общността на латиноамериканските и карибските държави (CELAC) в Брюксел. Комисията представя инвестиционната програма Global Gateway на ЕС и ЛАК.

.....

19.7

ЕС представя първия си доброволен преглед на напредъка към постигането на целите за устойчиво развитие на Политическия форум на високо равнище на ООН по въпросите на устойчивото развитие.

.....

31.7

Global Gateway: Председателят Фон дер Лайен поставя началото на инициативата „Екип Европа“ за екологосъобразна икономика във Филипините.

АВГУСТ 2023 Г.

.....

9.8

ЕС насочва спешна помощ и мобилизира средносрочна и дългосрочна подкрепа след опустошителните наводнения в Словения.

.....

18.8

ЕС достига целта за 90 % запълване на газохранилищата повече от 2 месеца преди крайния срок на 1 ноември.

